

Urząd Statystyczny w Gdańsku Statistical Office in Gdańsk

**RAPORT O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
W 2016 R.**

**REPORT ON THE SOCIO-ECONOMIC
SITUATION
OF POMORSKIE VOIVODSHIP IN 2016**

MAJ 2017 MAY

Zespół redakcyjny:
Editorial board:

Przewodniczący
President

Jerzy Auksztol

Redaktor główny
Editor-in-chief

Małgorzata Buńko

Członkowie
Members

Gabriela Adamska-Szreder, Beata Bojarska,
Anna Borkowska, Wiesława Bryłowska,
Barbara Brzezińska, Katarzyna Cieślewicz, Sylwia Czajka,
Katarzyna Iljaszczuk-Więsek, Zofia Kopaczyńska,
Mirosława Lindenberg, Elżbieta Metelska,
Aleksandra Mikulska, Anna Mistrzак,
Dorota Piotrowska, Magdalena Poleszuk,
Tomasz Ratyński, Aleksandra Sarnowska,
Andrzej Sirocki, Alicja Smoleń, Monika Towiańska,
Magdalena Wojdyńska

Tłumaczenie
Translation

Małgorzata Kruszewska

Skład komputerowy
Typesetting

Ewa Bujarska, Monika Towiańska

Projekt okładki
Cover design

Lidia Motrenko-Makuch

Wydawca
Editor

Urząd Statystyczny w Gdańsku
Statistical Office in Gdańsk
ul. Danusi 4, 80-434 Gdańsk
tel. 58 768-31-00, 58 768-31-30, fax 58 768-32-70
e-mail: SekretariatUSGDK@stat.gov.pl

Druk
Printing

Zakład Wydawnictw Statystycznych
Statistical Publishing Establishment
00-925 Warszawa, Al. Niepodległości 208

ISSN 2084-7068

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła
When publishing SO data please indicate source

Publikacja dostępna w Internecie <http://gdansk.stat.gov.pl>
Publication available at website

PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Gdańsku przekazuje Państwu *Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego w 2016 r.* Jest to kolejna edycja tej publikacji, która prezentuje procesy zachodzące w gospodarce na terenie województwa i uwzględnia zjawiska istotne z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.

Opracowanie składa się przede wszystkim z komentarzy analitycznych ilustrowanych graficznie za pomocą map i wykresów przedstawiających tendencje na przestrzeni kilku lat. Opatrzono je tablicami przekrojowymi obrazującymi poziom zjawiska w kraju i województwie oraz szczegółowymi dla województwa. Opis niezbędnych definicji wskaźników i pojęć stosowanych w analizie i tablicach statystycznych znajduje się w uwagach ogólnych. Podstawowe wyjaśnienia metodyczne znajdują się również w tekście analitycznym. Zakres tematyczny obejmuje najważniejsze działy statystyki publicznej, m.in. ludność, rynek pracy, wynagrodzenia, ceny, rolnictwo, przemysł, budownictwo, wyniki finansowe przedsiębiorstw i nakłady inwestycyjne.

Analizowane dane przedstawione zostały w ujęciu dynamicznym od 2010 r., a także w relacji do przeciętnych wielkości dla kraju oraz innych województw.

Mam nadzieję, że niniejsze opracowanie będzie dla Państwa użytecznym źródłem wiedzy w zakresie przedstawianych zagadnień. Problematyka dotycząca bieżących zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej województwa zawarta jest także w innych wydawnictwach Urzędu (dostępnych m.in. na naszej stronie internetowej <http://gdansk.stat.gov.pl>), do zapoznania których ogromnie Państwa zachęcam.

Jerzy Auksztol

Dyrektor Urzędu Statystycznego
w Gdańsku

Gdańsk, maj 2017 r.

PREFACE

The Statistical Office in Gdańsk presents the Report on the socio-economic situation of Pomorskie Voivodship in 2016. It is a successive edition of the publication featuring the economic processes occurring in Pomorskie Voivodship, including phenomena relevant to the socio-economic development of the region.

The report consists mainly of analytical commentaries illustrated with maps and graphs showing trends observed during the past few years, enriched with review tables showing the phenomenon both countrywide and in the voivodship, as well as with detailed tables for the voivodship. Definitions of indicators and concepts used in the analysis and statistical tables are described in the general notes. Basic methodological explanations can also be found in the analytical part of the publication. The subject scope covers the most important sections of official statistics, including population, labour market, wages and salaries, prices, agriculture, industry, construction, financial results of enterprises and investment outlays.

The analysed data have been shown in dynamic terms since 2010, as well as in relation to average national and regional (other voivodships) aggregates.

I trust that this publication will be a useful source of knowledge in the scope of the presented issues. The issues connected with current changes in the socio-economic situation of the voivodship are also presented in other Statistical Office publications (available on our website <http://gdansk.stat.gov.pl>), which I highly recommend to the Readers.

Jerzy Auksztol

*Director of Statistical Office
in Gdańsk*

Gdańsk, May 2017

SPIS TREŚCI

Przedmowa
Uwagi ogólne
Znaki umowne. Ważniejsze skróty
PODSTAWOWE TENDENCJE
WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU
WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW
PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA LUDNOŚĆ
RYNEK PRACY
WYNAGRODZENIA
ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE
CENY
ROLNICTWO
PRZEMYSŁ
BUDOWNICTWO
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE
RYNEK WEWNĘTRZNY
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW NAKLĄDY INWESTYCYJNE
GOSPODARKA MORSKA

SPIS TABLIC

Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2016 r.
Ludność na podstawie bilansów
Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności w okresie I–XII
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsię- biorstw
Przeciętne miesięczne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie pomorskim
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie pomorskim
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw

CONTENTS

	Str. <i>Page</i>
<i>Preface</i>	3
<i>General notes</i>	10
<i>Symbols. Major abbreviations</i>	13
<i>BASIC TRENDS</i>	14
<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY</i>	18
<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS</i>	19
<i>DIVISION AND AREA OF THE VOIVODSHIP ... POPULATION</i>	22
<i>LABOUR MARKET</i>	23
<i>LABOUR MARKET</i>	28
<i>WAGES AND SALARIES</i>	42
<i>SOCIAL BENEFITS</i>	45
<i>PRICES</i>	49
<i>AGRICULTURE</i>	54
<i>INDUSTRY</i>	63
<i>CONSTRUCTION</i>	68
<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	71
<i>INTERNAL MARKET</i>	76
<i>FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES</i>	79
<i>INVESTMENT OUTLAYS</i>	82
<i>MARITIME ECONOMY</i>	85

LIST OF TABLES

	Nr <i>No.</i>	Str. <i>Page</i>
<i>Selected data for Voivodship and Poland in 2016</i>	1	18
<i>Population based on balances</i>	2	23
<i>Vital statistics and net migration per 1000 population in the period I–XII</i>	3	26
<i>Average paid employment in the enterprise sector</i>	4	28
<i>Average monthly paid employment in enterprise sector in Pomorskie Voivodship</i>	5	29
<i>Registered unemployed persons and unemployment rate</i>	6	30
<i>Registered unemployed persons and unemployment rate in Pomorskie Voivodship ...</i>	7	34
<i>Economic activity of population aged 15 and more in the 4th quarter</i>	8	37
<i>Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector</i>	9	42

		Nr No.	Str. Page
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie pomorskim	<i>Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector in Pomorskie Voivodship</i>	10	43
Świadczenia społeczne	<i>Social benefits</i>	11	45
Świadczenia społeczne w województwie pomorskim	<i>Social benefits in Pomorskie Voivodship</i>	12	46
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	13	49
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie pomorskim	<i>Price indices of consumer goods and services in Pomorskie Voivodship</i>	14	51
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu	<i>Average retail prices of selected consumer goods and services in December</i>	15	52
Wybrane dane dotyczące rolnictwa	<i>Selected data on agriculture</i>	16	55
Przemysł	<i>Industry</i>	17	63
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie pomorskim (ceny stałe)	<i>Indices of sold production of industry in Pomorskie Voivodship (constant prices)</i>	18	65
Budownictwo	<i>Construction</i>	19	68
Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie pomorskim (ceny bieżące)	<i>Indices of construction and assembly production in Pomorskie Voivodship (current prices)</i>	20	69
Budownictwo mieszkaniowe	<i>Residential construction</i>	21	71
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie pomorskim	<i>Dwellings completed in Pomorskie Voivodship</i>	22	73
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia w województwie pomorskim	<i>Dwellings for which permits have been issued in Pomorskie Voivodship</i>	23	75
Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sale (current prices)</i>	24	76
Dynamika sprzedaży detalicznej w województwie pomorskim (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sale in Pomorskie Voivodship (current prices)</i>	25	77
Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	<i>Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises</i>	26	81
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	<i>Investment outlays (current prices)</i>	27	82
Obroty ładunkowe w portach morskich według grup ładunkowych	<i>Cargo turnover in seaports by cargo groups ...</i>	28	86

SPIS WYKRESÓW

Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2016 r.
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2016 r.
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2016 r.
Stopa bezrobocia według BAEL w 2016 r.
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2016 r.
Spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2016 r.
Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2016 r.
Mieszkania oddane do użytkowania w 2016 r.
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2016 r.

LIST OF GRAPHS

<i>Natural increase per 1000 population in 2016</i>	1	19
<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2016</i>	2	19
<i>Employment rate by the LFS in 2016</i>	3	19
<i>Unemployment rate by the LFS in 2016</i>	4	20
<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2016</i>	5	20
<i>Decrease of prices of consumer goods and services in 2016</i>	6	20
<i>Value of agricultural products procurement per 1 ha of agricultural land in 2016</i>	7	20
<i>Dwellings completed in 2016</i>	8	21
<i>Net turnover profitability rate in non-financial enterprises in 2016</i>	9	21

		Nr No.	Str. Page
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2016 r.	<i>Entities of the national economy in the REGON register in 2016</i>	10	21
Przyrost naturalny na 1000 ludności w okresie I–XII	<i>Vital statistics per 1000 population in the period I–XII</i>	11	25
Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie pomorskim według podregionów i powiatów w 2016 r.	<i>Vital statistics per 1000 population in Pomorskie Voivodship by subregions and powiats in 2016</i>	12	25
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1000 ludności w okresie I–XII	<i>Internal net migration for permanent residence per 1000 population in the period I–XII</i>	13	26
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie pomorskim według podregionów i powiatów w 2016 r.	<i>Internal net migration for permanent residence per 1000 population in Pomorskie Voivodship by subregions and powiats in 2016</i>	14	27
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average paid employment in enterprise sector</i>	15	28
Struktura przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw według sekcji PKD 2007	<i>Structure of average paid employment in enterprise sector by NACE Rev. 2 sections</i>	16	29
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku	<i>Structure of registered unemployed persons by age</i>	17	32
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by educational level</i>	18	32
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawiania bez pracy	<i>Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment</i>	19	33
Stopa bezrobocia rejestrowanego	<i>Registered unemployment rate</i>	20	34
Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie pomorskim według podregionów i powiatów w 2016 r.	<i>Registered unemployment rate in Pomorskie Voivodship by subregions and powiats in 2016</i>	21	35
Współczynnik aktywności zawodowej	<i>Activity rate</i>	22	37
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale	<i>Structure of population aged 15 and more by employment status on the labour market in the 4th quarter</i>	23	38
Struktura pracujących w województwie pomorskim według wieku w IV kwartale	<i>Structure of employed persons in Pomorskie Voivodship by age in the 4th quarter</i>	24	39
Wskaźnik zatrudnienia	<i>Employment rate</i>	25	39
Struktura bezrobotnych w województwie pomorskim według wieku w IV kwartale	<i>Structure of unemployed persons in Pomorskie Voivodship by age in the 4th quarter</i>	26	40
Struktura bezrobotnych według czasu pozostawiania bez pracy w IV kwartale 2016 r.	<i>Structure of unemployed persons by duration of unemployment in the 4th quarter of 2016</i>	27	40
Stopa bezrobocia	<i>Unemployment rate</i>	28	41
Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących	<i>Number of unemployed persons per 1000 employed persons</i>	29	41
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average monthly gross wages and salaries in enterprise sector</i>	30	42
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w wybranych sekcjach PKD 2007 w 2016 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector in selected NACE Rev. 2 sections in 2016</i>	31	43
Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów	<i>Indices of average monthly number of retirees and pensioners</i>	32	47
Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto	<i>Indices of average monthly gross retirement and other pension</i>	33	48

		Nr No.	Str. Page
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	34	50
Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie pomorskim w 2016 r.	<i>Annual changes in prices of selected consumer goods and services in Pomorskie Voivodship in 2016</i>	35	52
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	<i>Cattle density per 100 ha of agricultural land</i>	36	57
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	<i>Pigs density per 100 ha agricultural land</i>	37	57
Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)	<i>Indices of procurement of basic consumer and fodder cereals (including mixed cereals, excluding sowing seed)</i>	38	58
Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)	<i>Indices of procurement of total animals for slaughter (in live weight)</i>	39	59
Dynamika skupu mleka krowiego	<i>Indices of procurement of cows' milk</i>	40	59
Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach	<i>Procurement and market place prices of agricultural products</i>	41	60
Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia	<i>Procurement price of pigs for slaughter to marketplace price of rye and barley</i>	42	61
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)	<i>Indices of sold production of industry (constant prices)</i>	43	64
Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2016 r. (ceny bieżące)	<i>Structure of sold production of industry by NACE Rev. 2 sections in 2016 (current prices)</i>	44	64
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	<i>Indices of average paid employment in industry</i>	45	66
Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007 w 2016 r.	<i>Structure of average paid employment in industry by NACE Rev. 2 sections in 2016 ...</i>	46	67
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)	<i>Indices of sold production of construction (current prices)</i>	47	69
Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)	<i>Indices of construction and assembly production (current prices)</i>	48	69
Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007 (ceny bieżące)	<i>Structure of construction and assembly production by NACE Rev. 2 divisions (current prices)</i>	49	70
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	<i>Indices of average paid employment in construction</i>	50	70
Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	<i>Indices of dwellings completed</i>	51	72
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	<i>Dwellings completed per 1000 population</i>	52	72
Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa ...	<i>Structure of number of dwellings completed by forms of construction</i>	53	72
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie pomorskim według podregionów i powiatów w 2016 r.	<i>Dwellings completed in Pomorskie Voivodship by subregions and powiats in 2016</i>	54	73
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania ...	<i>Average usable floor space of dwelling completed</i>	55	74
Dynamika liczby wydanych pozwoleń na realizację mieszkań	<i>Indices of number of permits issued for dwellings</i>	56	74

		Nr No.	Str. Page
Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto	<i>Indices of number of dwellings started</i>	57	75
Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sale (current prices)</i>	58	77
Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów	<i>Share of companies showing net profit in the total number of surveyed entities</i>	59	79
Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całości kształtu działalności	<i>Share of revenues of companies showing net profit in the revenues from total activity</i>	60	79
Wskaźnik poziomu kosztów	<i>Cost level indicator</i>	61	80
Wskaźnik rentowności obrotu netto	<i>Net turnover profitability rate</i>	62	80
Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem (ceny bieżące)	<i>Indices of total investment outlays (current prices)</i>	63	82
Struktura nakładów inwestycyjnych na środki trwałe (ceny bieżące)	<i>Structure of investments outlays for fixed assets (current prices)</i>	64	84
Dynamika obrotów ładunkowych w portach morskich	<i>Indices of cargo turnover in seaports</i>	65	85
Struktura obrotów ładunkowych w portach morskich według grup ładunkowych	<i>Structure of cargo turnover in seaports by cargo groups</i>	66	87
 ANEKS	 APPENDIX		
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM	<i>SELECTED DATA ON POMORSKIE VOIVODSHIP</i>	I	88
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM WEDŁUG MIESIĘCY ...	<i>SELECTED DATA ON POMORSKIE VOIVODSHIP BY MONTHS</i>	II	92

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**. W opisie województwa informacje o liczbie podregionów, powiatów, miast na prawach powiatu, miastach ogółem oraz gminach podano według stanu w dniu 31 XII 2016 r.

2. Dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późniejszymi zmianami).

W niniejszym „Raporcie o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego w 2016 r.” publikuje się bieżące dane według PKD 2007 oraz dane przeliczone według tej klasyfikacji za okresy poprzednie.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

9. W publikacji dane w zakresie:

- 1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 3) **wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

GENERAL NOTES

1. Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**. In descriptions of voivodships, information regarding the number of subregions, powiats, cities with powiat status, towns and gminas is given as of 31 XII 2016.

2. Data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885, with later amendments).

In the publication the “Report on the socio-economic situation of Pomorskie Voivodship in 2016” the current data are published according to the NACE Rev. 2. Data for previous periods are also converted according to this classification.

3. The item “**Industry**” was introduced as an additional grouping including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

4. Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions as well as to administrative division are compiled using the **enterprise method**.

5. Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.

6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e. legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

7. The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and services) on their own-account in order to earn a profit.

8. Data presented in the publication cover entities of the national economy regardless of the ownership.

9. In the publication, data in regard to:

- 1) **average paid employment and average monthly gross wages and salaries** cover the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons;
- 2) **sold production of industry and construction** concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons;
- 3) **financial results of non-financial enterprises as well as investment outlays and newly started investments** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities” according to the NACE Rev. 2), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

10. Informacje odnoszące się do **sektora przedsiębiorstw** prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

11. Od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

12. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2016 r. – z lat 2015 i 2016;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
 - ceny stałe 2000 r. (średnie ceny bieżące 2000 r.) w 2005 r.,
 - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) dla lat 2006-2010,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

13. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych

10. *Information relating to the enterprise sector is presented based on the definition of "enterprise" – introduced by the regulation of the Council (EEC) No. 696/93 of 15 III 1993 on the statistical units for the purpose of observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations and may be a sole legal unit or a group of legal units. The enterprise sector includes those entities which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.*

11. *Since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds).*

12. *Constant prices were adopted as follows:*

- 1) *agricultural output – current prices for the year preceding the surveyed year (for market sales – prices received by farmers at market places, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices from two consecutive years, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for 2016 – the prices from 2015 and 2016, are assumed;*
- 2) *sold production of industry:*
 - *2000 constant prices (2000 average current prices) in 2005,*
 - *2005 constant prices (2005 average current prices) for 2006-2010,*
 - *2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.*

13. *Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data*

wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

14. Do przeliczeń na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

15. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach publikacji.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

17. W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i wykresach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

<i>skrót</i> <i>abbreviation</i>	<i>pełna nazwa</i> <i>full name</i>
	sekcje <i>sections</i>
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
<i>Trade; repair of motor vehicles</i>	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
<i>Accommodation and catering</i>	<i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
	działy <i>divisions</i>
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	<i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów z metali	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
<i>Manufacture of metal products</i>	<i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

18. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych Głównego Urzędu Statystycznego.

expressed with higher precision those that presented in the tables.

14. *When computing data per capita (1000 population, etc.) as of the end of the year, the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 VI.*

15. *Some data are provisional and may change in subsequent editions of the publication.*

16. *Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.*

17. *The names of some classification levels of NACE Rev. 2 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:*

18. *Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.*

ZNAKI UMOWNE

SYMBOLS

- Kreska (-) – zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.
- Zero: (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit;
(0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
- Kropka (•) – zupełny brak informacji lub brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.
- Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable.
- Znak Δ – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do publikacji, ust. 17 na str. 12.
categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the publication, item 17 on page 12.
- „W tym”
“Of which” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
indicates that not all elements of the sum are given.
- Znak * – dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.
data revised.
- Comma (,) – used in figures represents the decimal point.

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

MAJOR ABBREVIATIONS

zł	– złoty	m ²	– metr kwadratowy
PLN	<i>zloty</i>		<i>square metre</i>
tys.	– tysiąc	m ³	– metr sześcienny
thous.	<i>thousand</i>		<i>cubic metre</i>
mln	– milion	km ²	– kilometr kwadratowy
m.	<i>million</i>		<i>square kilometre</i>
g	– gram	kpl.	– komplet
	<i>gram</i>	szt.	– sztuka
kg	– kilogram	pcs	<i>piece</i>
	<i>kilogram</i>	p.proc.	– punkt procentowy
t	– tona	ww.	– wyżej wymieniony
	<i>tonne</i>	Dz.U.	– Dziennik Ustaw
dt	– decytona	PKD	– Polska Klasyfikacja Działalności
	<i>deciton</i>		<i>NACE Classification</i>
l	– litr		
	<i>litre</i>		
ha	– hektar		
	<i>hectare</i>		

PODSTAWOWE TENDENCJE

W 2016 r. zaobserwowano po raz kolejny (począwszy od 2000 r.) wzrost **liczby ludności** województwa, która na koniec grudnia wyniosła 2316 tys. osób. **Liczba urodzeń** była większa niż **liczba zgonów**, co oznaczało dodatni **przyrost naturalny**, który w przeliczeniu na 1000 ludności, wzorem lat poprzednich, był najwyższy w kraju.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2016 r. ukształtowało się na poziomie wyższym niż przed rokiem, a największy wzrost odnotowano m.in. w sekcjach: informacja i komunikacja, transport i gospodarka magazynowa oraz administrowanie i działalność wspierająca.

W 2016 r. w porównaniu z 2015 r. liczba zgłoszonych ofert pracy zwiększyła się, a liczba **bezrobotnych zarejestrowanych** zmniejszyła się. Wśród osób bezrobotnych, biorąc pod uwagę wiek, najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 25-34 lata. **Stopa bezrobocia** w skali roku zmniejszyła się i ukształtowała na poziomie niższym niż ogólnokrajowy oraz niższym niż w 2010 r.

Wyniki **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)** za IV kwartał 2016 r., zarówno w ujęciu rocznym, jak i w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r., wykazały wzrost współczynnika aktywności zawodowej; jednocześnie zaobserwowano spowolnienie tempa spadku bezrobocia. Wyraźnemu skróceniu uległ przeciętny czas poszukiwania pracy. W 2016 r. nastąpił dalszy spadek obciążenia osób pracujących osobami niepracującymi.

W 2016 r. odnotowano wzrost **przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw** w stosunku do poprzedniego roku, przede wszystkim w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych.

Przeciętna liczba emerytów i rencistów w województwie pomorskim w 2016 r. ukształtowała się na poziomie wyższym niż rok wcześniej. **Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto** wzrosła zarówno w stosunku do 2015 r., jak i 2010 r., przy czym wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacane przez ZUS, niż wypłacane rolnikom indywidualnym.

W 2016 r. zaobserwowano w skali roku spadek **cen towarów i usług konsumpcyjnych** m.in. w grupach: odzież i obuwie, transport, rekreacja i kultura oraz zdrowie. Wzrost cen odnotowano m.in. w grupach: edukacja, napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe oraz żywność i napoje bezalkoholowe, natomiast nie uległy zmianie ceny w grupie mieszkanie.

W 2016 r. w porównaniu z rokiem poprzednim w zakresie **pogłowia głównych gatunków zwierząt gospodarskich** odnotowano wzrost pogłowia bydła, owiec i drobiu. W skali roku nastąpił wzrost wielkości **skupu** ziarna pszenicy, ziemniaków, żywca wieprzowego i drobiowego oraz mleka. Natomiast mniej niż przed rokiem skupiono żyta oraz żywca wołowego.

Dynamika **produkcji sprzedanej przemysłu w cenach stałych** była wyższa zarówno w stosunku do 2015 r., jak i 2010 r. W skali roku zanotowano wzrost wydajności pracy w przemyśle, któremu towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia.

Produkcja sprzedana budownictwa w cenach bieżących była niższa w porównaniu z 2015 r., przy jednoczesnym spadku wydajności pracy i wzroście przeciętnego zatrudnienia w tej sekcji. Niższa niż rok wcześniej była również wartość **produkcji budowlano-montażowej**.

W 2016 r. w odniesieniu do 2015 r. odnotowano spadek liczby **mieszkań oddanych do użytkowania**, przy jednoczesnym wzroście **przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania**. Liczba **mieszkań**, na których **budowę wydano pozwolenia** zwiększyła się w skali roku, podobnie jak liczba **mieszkań**, których **budowę rozpoczęto**.

W odniesieniu do 2015 r. zmniejszyła się wartość **sprzedaży detalicznej (w cenach bieżących)**, w tym w największym stopniu m.in. wśród jednostek zgrupowanych w kategorii: pojazdy samochodowe, motocykle, części; prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach oraz pozostałe.

W 2016 r. w porównaniu z 2015 r. badane przedsiębiorstwa niefinansowe województwa pomorskiego osiągnęły korzystniejsze **wyniki finansowe**. Odnotowano poprawę podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych (z wyjątkiem wskaźników płynności finansowej). Przychody z całokształtu działalności wzrosły w większym stopniu niż koszty tej działalności, co wpłynęło na poprawę **wskaźnika poziomu kosztów**.

W 2016 r. w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano spadek wartości **nakładów inwestycyjnych**, w strukturze których przeważały nakłady na zakupy maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi. W porównaniu z poprzednim rokiem wyższa była wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych przy jednoczesnym spadku liczby nowych inwestycji.

W 2016 r. **obroty ładunkowe** w portach województwa pomorskiego były wyższe zarówno od zanotowanych w roku poprzednim, jak i w stosunku do 2010 r.

BASIC TRENDS

*In 2016, a further (since 2000) increase in the **population** of the Voivodship was observed, which at the end of December amounted to 2316 thousand people. The **number of births** was higher than the **number of deaths**. This resulted in positive **natural increase** which, like in prior years, was the highest in Poland per 1000 population.*

***Average paid employment in enterprise sector** was higher in 2016 than a year earlier. The biggest increase was recorded i.a. in sections: information and communication, transportation and storage, and in administrative and support service activities.*

*As compared to 2015, more job vacancies were reported in 2016, whereas the number of **registered unemployed persons** decreased. Considering the age of unemployed persons, 25-34 year-olds were the largest group. The annual **unemployment rate** decreased to the level below the national rate and the rate recorded in 2010.*

*The results of the **Labour Force Survey (LFS)** for the 4th quarter of 2016, compared to the same period of both the previous year and 2010, showed an increase in activity rate. Simultaneously, a decline in unemployment slowed down. The average time of job search was noticeably reduced. 2016 was another year in a row to record a decrease in dependency ratio.*

*In 2016, **average monthly gross wages and salaries in enterprise sector** increased in comparison with the previous year, the most in sections: accommodation and catering, and trade; repair of motor vehicles.*

*The **average number of retirees and pensioners** in Pomorskie Voivodship was higher in 2016 than a year earlier. There was an increase in **average monthly gross retirement and other pension** in relation to both 2015 and 2010. Benefits paid by Social Insurance Institution were characterized by higher growth than those paid out to individual farmers.*

*In 2016, a decrease in **prices of consumer goods and services** per year was recorded i.a. in the following groups: clothing and footwear, transport, recreation, and culture and health. An increase was recorded i.a. in the groups: education, alcoholic beverages and tobacco, food and non-alcoholic beverages, while the prices of dwellings remained stable.*

*In 2016, as compared to the previous year, in the **population of major livestock species**, there was an increase in the number of cattle, sheep and poultry. An increase was recorded in **procurement** of wheat, potatoes, pigs, poultry and milk, while the procurement of rye and cattle decreased.*

*The dynamics of **sold production of industry in constant prices** was up on both 2015 and 2010. Productivity in industry and the average paid employment also increased.*

*Sold production of construction in current prices was lower than in 2015. Productivity decreased, while the average paid employment in this section increased. The value of **construction and assembly production** was also lower than in 2015.*

*In 2016, in comparison with 2015, fewer **dwellings** were **completed** and their **average useful floor space** was bigger. More **permits for dwelling construction** were issued. Likewise, more **dwelling constructions** began.*

***Retail sales (in current prices)** decreased with respect to 2015, mainly in units dealing in motor vehicles, motorcycles, parts; newspapers, books, other sale in specialized stores, and others.*

*In 2016, the surveyed non-financial enterprises of Pomorskie Voivodship recorded better **financial results** in comparison with 2015. The basic economic and financial indicators improved, except for liquidity ratios. The revenue from total activity increased more than the costs, which resulted in better **cost-level indicator**.*

*In comparison with the previous year, there was a decrease in **investment outlays** in 2016. Outlays on machinery, technical equipment and tools predominated in the structure of total investments outlays. The estimated value of initiated investments was higher than in the previous year but the number of new investments decreased.*

*In 2016, **cargo turnover** at the seaports of Pomorskie Voivodship was higher both in relation to the previous year and to 2010.*

WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU

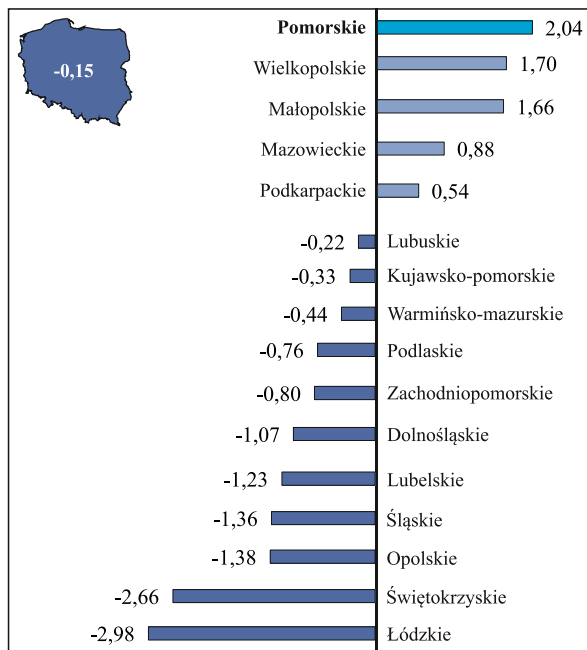
Tabl. 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2016 r.

Wyszczególnienie	Polska	Woj. pomorskie
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	126
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,2	2,0
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	0,0	1,5
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w %	56,2	57,9
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w %	52,8	54,5
Stopa bezrobocia według BAEL ^a w %	6,2	5,7
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	4277,03	4358,51
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	2018,48	1991,44
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	1182,83	1192,14
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (2015 = 100) w %	99,4	99,7
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym ^b w ha	•	•
Obsada bydła ^c na 100 ha użytków rolnych w szt.	41,3	27,1
Obsada trzody chlewnej ^c na 100 ha użytków rolnych w szt.	75,6	98,6
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle w zł	481695	556650
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie w zł	446107	392192
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	4,3	5,7
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	1103	1239
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	24	21
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów w %	81,6	81,8
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w %	95,0	95,0
Dynamika nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach (2015 = 100, ceny bieżące) w %	88,5	88,5
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2014 r. w zł	44686	42558

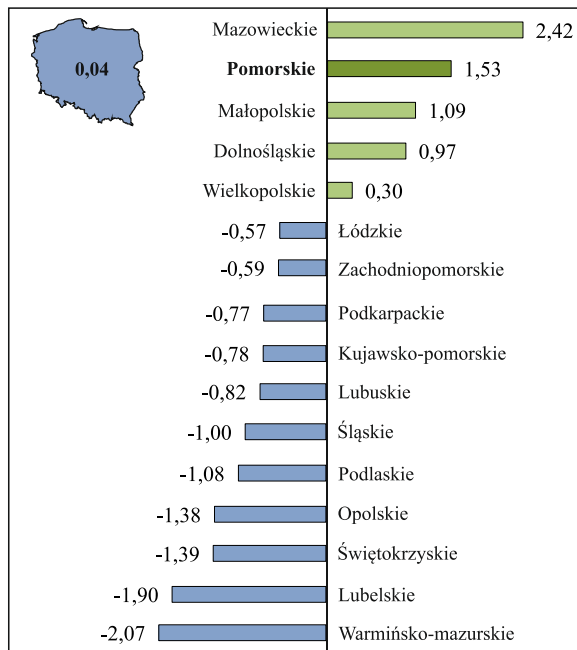
^a Przeciętne w roku. ^b Dane na podstawie reprezentacyjnego badania struktury gospodarstw rolnych przeprowadzanego co 3 lata. ^c Stan w czerwcu.

WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW

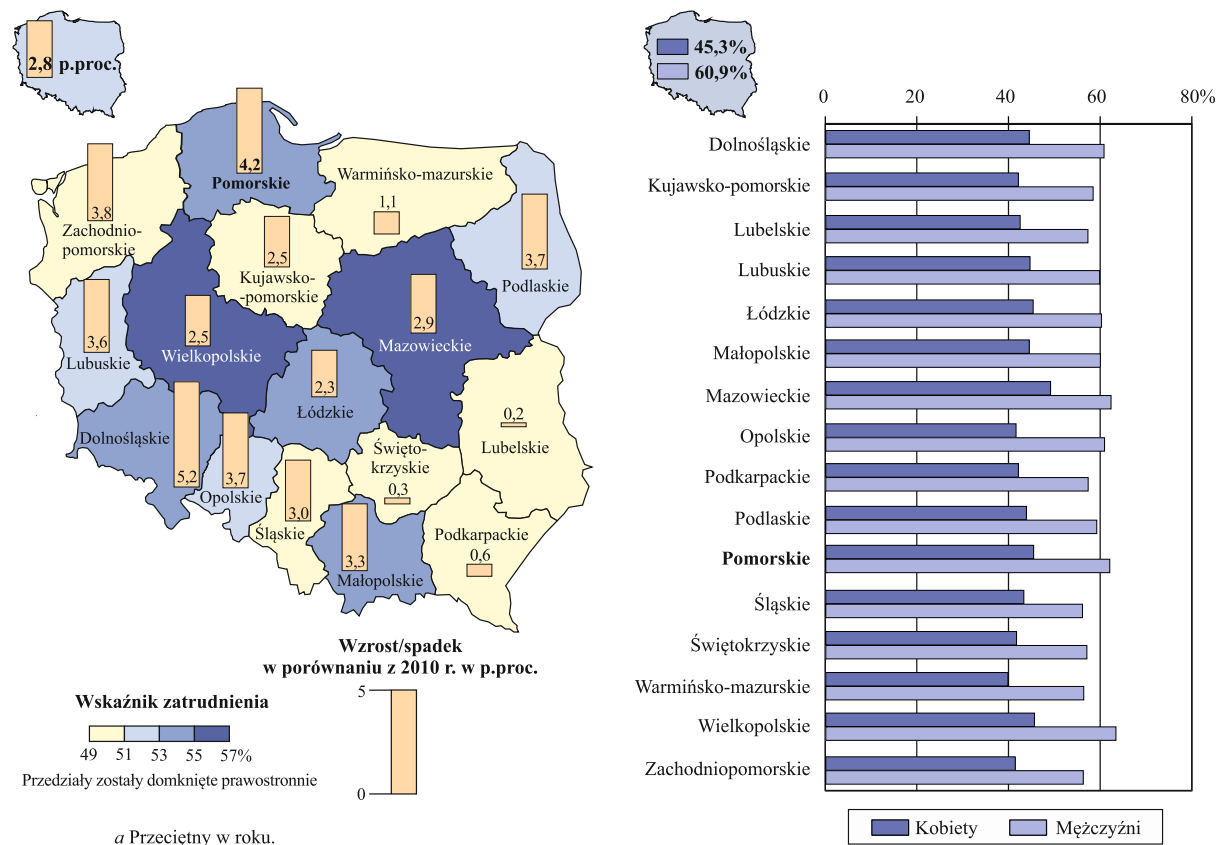
Wyk. 1. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2016 r.

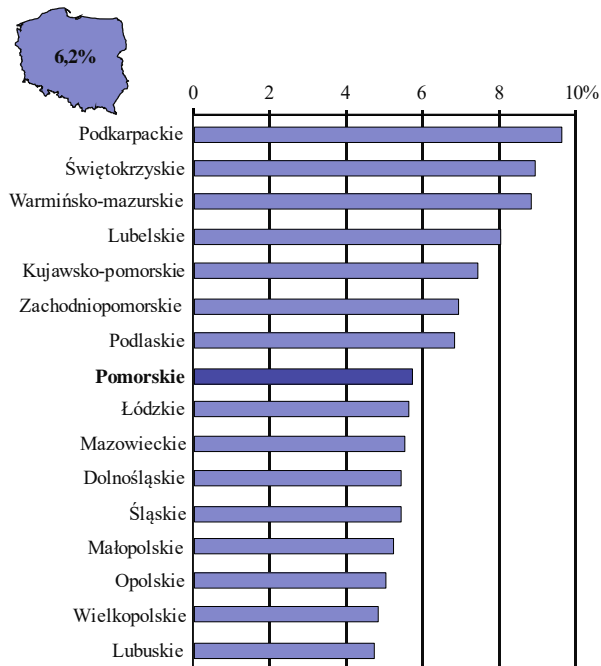

Wyk. 2. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2016 r.

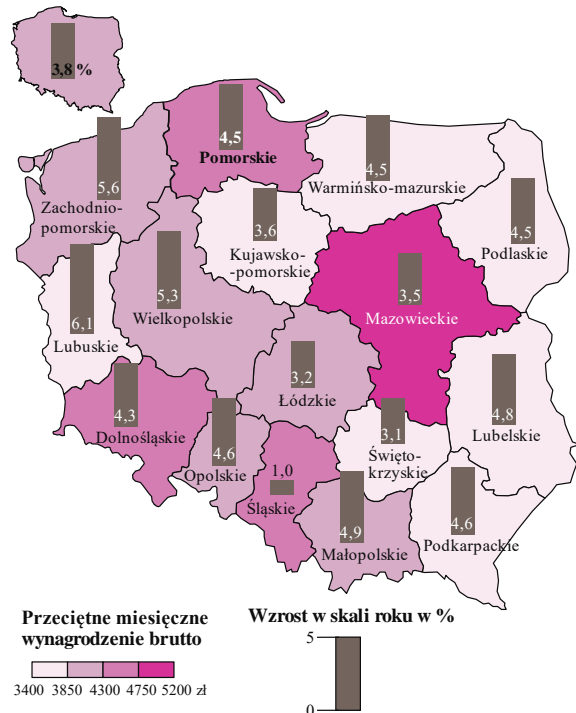
Wyk. 3. Wskaźnik zatrudnienia^a według BAEL w 2016 r.

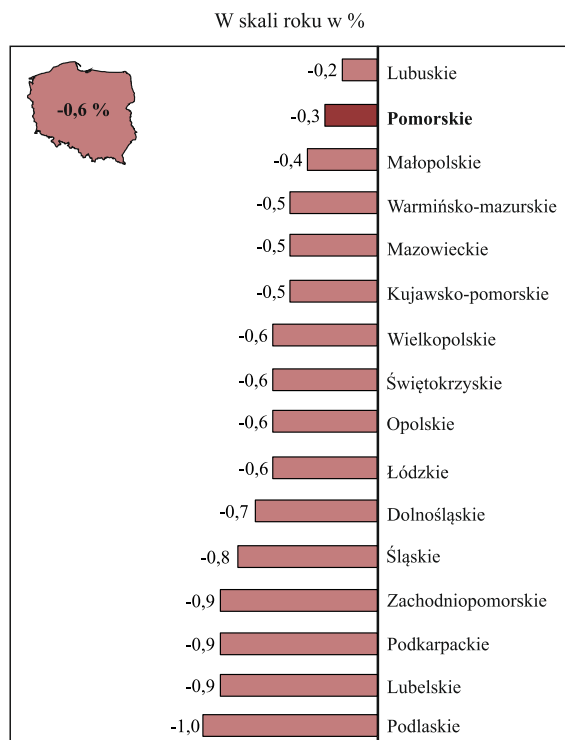
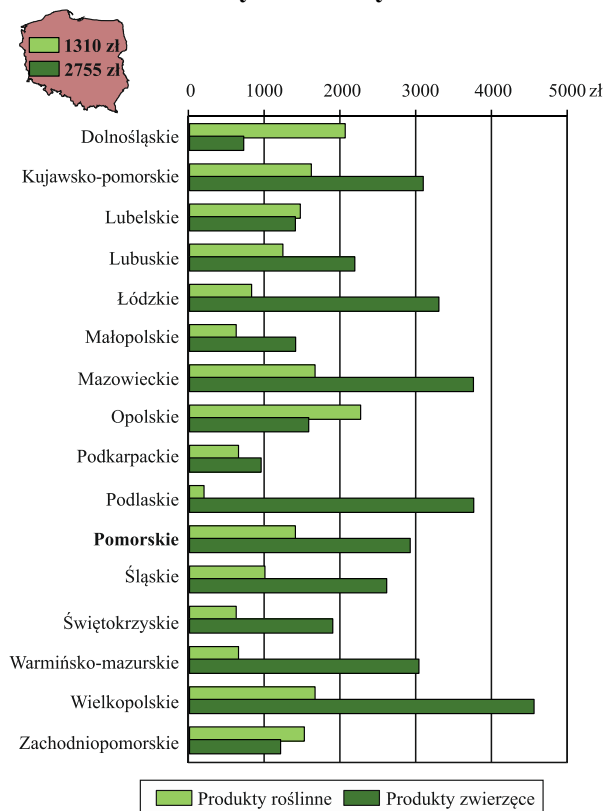
Wyk. 4. Stopa bezrobocia^a według BAEL w 2016 r.

a Przeciętna w roku.

Wyk. 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2016 r.

Wyk. 6. Spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2016 r.

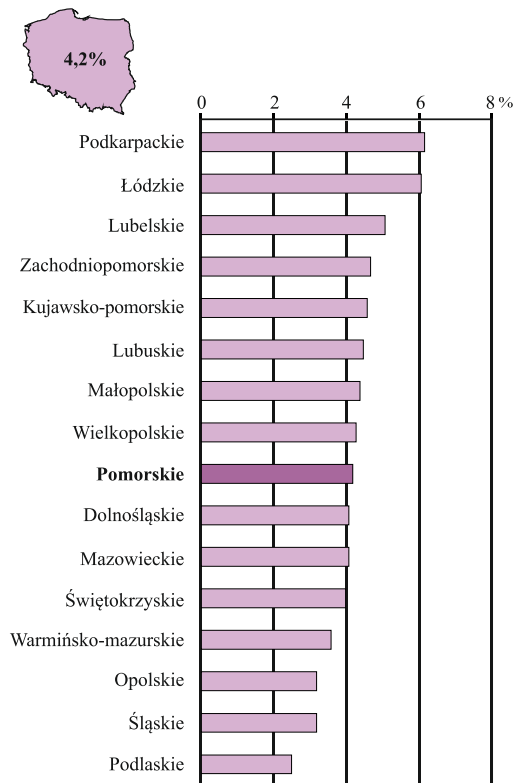
Wyk. 7. Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych^a w 2016 r.

a Dane wstępne.

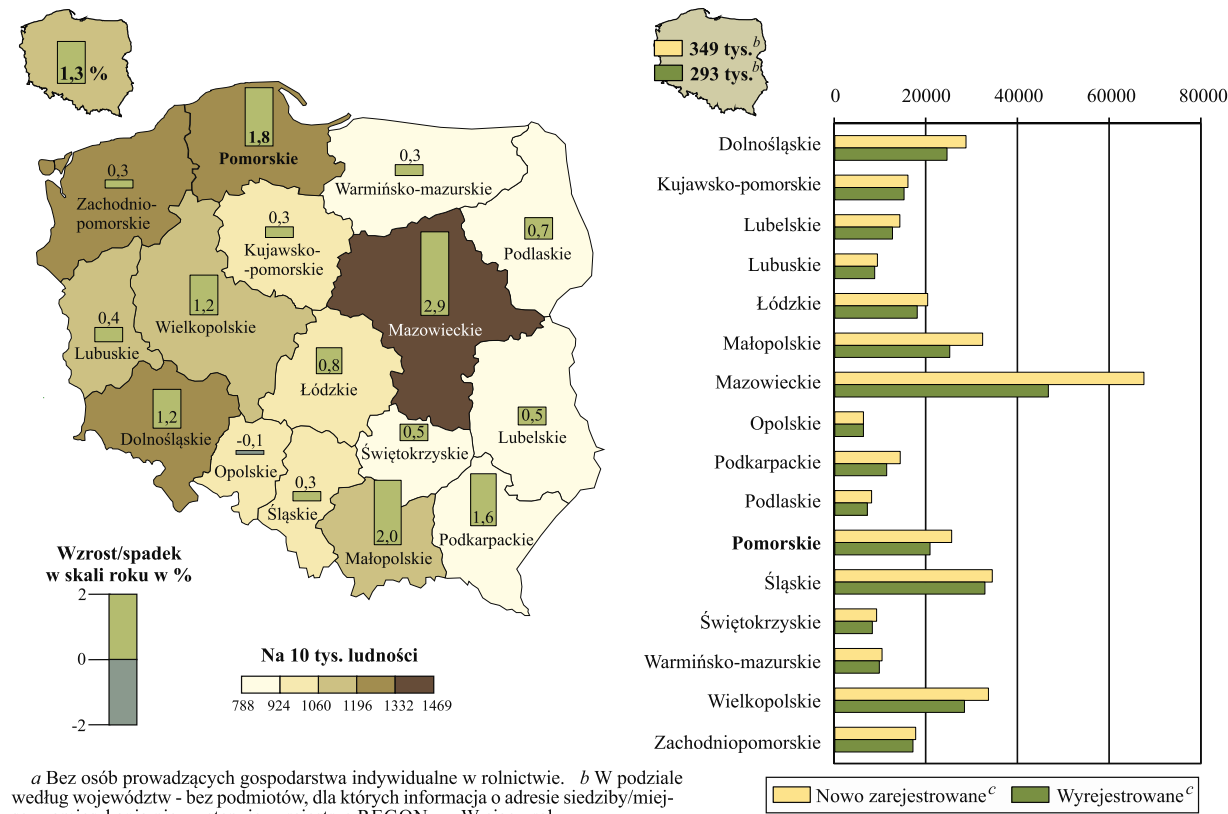
Wyk. 8. Mieszkania oddane do użytkowania w 2016 r.

Wyk. 9. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2016 r.

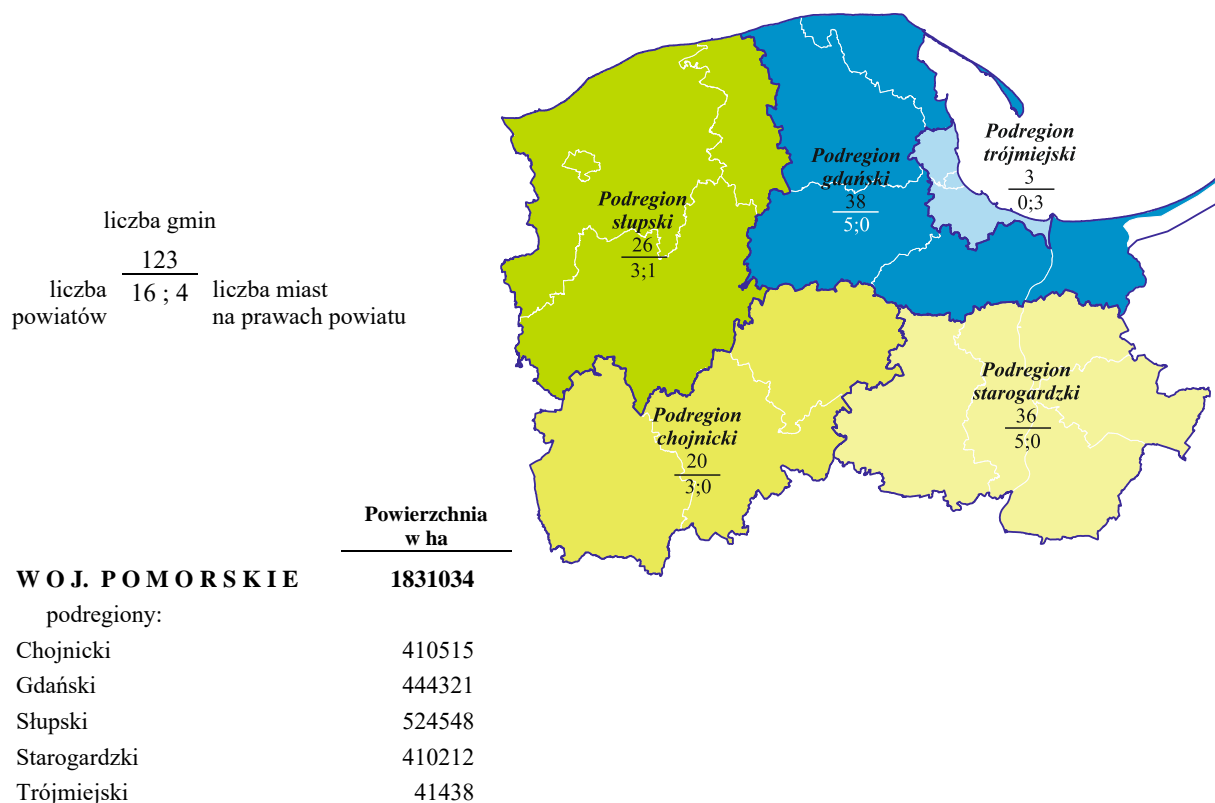
Wyk. 10. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^a w 2016 r. Stan w dniu 31 XII

PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)^a W 2016 R.

Stan w dniu 31 XII

Podregion chojnicki	Podregion gdański	Podregion słupski	Podregion starogardzki	Podregion trójmiejski
Powiaty:	Powiaty:	Powiaty:	Powiaty:	Miasta na prawach powiatu:
chojnicki	gdański	bytowski	kwidzyński	Gdańsk
człuchowski	kartuski	łęborski	malborski	Gdynia
kościerski	nowodworski	słupski	starogardzki	Sopot
	pucki		tczewski	
	wejherowski		sztumski	

Według stanu w dniu 31 XII 2016 r. województwo pomorskie zajmowało powierzchnię 18310 km² (1831034 ha), co stanowiło 5,9% powierzchni kraju. Na jego obszarze mieszkało 6,0% ogólnej liczby ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wyniosła 126 osób (6 lokata w kraju). W miastach mieszkało 64,2% ludności województwa.

^a NTS obejmuje 5 poziomów: 3 poziomy zasadniczego podziału terytorialnego kraju oraz dodatkowo 2 poziomy nieadministracyjne – regiony (NTS 1) grupujące jednostki szczebla wojewódzkiego oraz podregiony (NTS 3) grupujące w ramach województwa kilka do kilkunastu powiatów.

LUDNOŚĆ

W województwie pomorskim od 2000 r. liczba ludności systematycznie wzrasta. W 2016 r. przyrost naturalny w województwie nadal był dodatni, a liczony na 1000 ludności utrzymuje się od ponad dekady na najwyższym poziomie w kraju.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2016 r. ludność województwa pomorskiego liczyła 2315611 osób, tj. o 7901 osób więcej niż przed rokiem i o 40117 więcej niż w 2010 r. Populacja województwa w końcu grudnia 2016 r. stanowiła 6,0% ogólnej liczby ludności Polski (tyle samo co w poprzednim roku i o 0,1 p.proc. więcej niż w 2010 r.). Gęstość zaludnienia (liczba osób przypadająca na 1 km²) wyniosła w województwie 126 osób (tyle samo co w 2015 r. i o 2 osoby więcej niż w 2010 r.).

W Polsce w analizowanych latach gęstość zaludnienia pozostała na niezmiennym poziomie i wyniosła 123 osoby. Wskaźnik gęstości zaludnienia wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne na terenie województwa – nadal najniższy notowano w powiecie bytowskim i człuchowskim.

U w a g a.

Szacunki liczby i struktury ludności dla lat międzyspisowych sporządza się **metodą bilansową**, przyjmując wyniki ostatniego spisu powszechnego jako bazę wyjściową do obliczenia danych dla danej gminy z uwzględnieniem liczby urodzeń, zgonów, salda migracji wewnętrznych i zagranicznych oraz zmian administracyjnych, jakie miały miejsce w bilansowanym okresie.

Prezentowane dane dotyczą ludności zamieszkałej w danej gminie, tj. liczby ludności zameldowanej na pobyt stały skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące.

Jako bazę wyjściową bilansów przyjęto wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. – według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

Tabl. 2. Ludność na podstawie bilansów

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Stan w dniu 30 VI w tys.	38516,7	38454,6	38426,8
w tym kobiety	19869,1	19847,2	19835,2
Miasta	23448,5	23202,7	23149,3
Wieś	15068,2	15251,9	15277,5
Stan w dniu 31 XII:			
w tys.	38529,9	38437,2	38433,0
na 1 km ²	123	123	123
w tym kobiety:			
w tys.	19876,7	19839,2	19839,8
na 100 mężczyzn	107	107	107
Miasta: w tys.	23429,1	23166,4	23129,5
w %	60,8	60,3	60,2
Wieś: w tys.	15100,8	15270,8	15303,5
w %	39,2	39,7	39,8

Tabl. 2. Ludność na podstawie bilansów (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
WOJ. POMORSKIE			
Stan w dniu 30 VI w tys.	2270,7	2304,7	2311,5
w tym kobiety	1163,3	1181,6	1185,5
Miasta	1499,0	1487,3	1486,9
Wieś	771,7	817,4	824,6
Stan w dniu 31 XII:			
w tys.	2275,5	2307,7	2315,6
na 1 km ²	124	126	126
w tym kobiety:			
w tys.	1165,8	1183,3	1187,7
na 100 mężczyzn	105	105	105
Miasta: w tys.	1499,2	1486,7	1486,8
w %	65,9	64,4	64,2
Wieś: w tys.	776,3	821,0	828,8
w %	34,1	35,6	35,8

Struktura ludności według płci w województwie pomorskim od kilku lat nie ulega większym zmianom. Nieznacznie przeważały kobiety, które stanowiły w końcu grudnia 2016 r. 51,3% ogólnej liczby mieszkańców (tyle samo co w 2015 r., a w 2010 r. – 51,2%). W Polsce tendencja była podobna – w analizowanych latach udział kobiet wyniósł 51,6%.

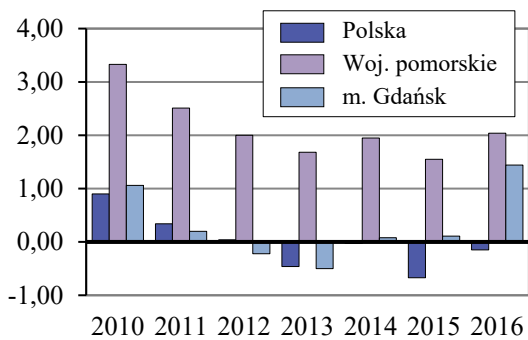
Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) w województwie ukształtował się na poziomie analogicznym jak w 2015 r. i 2010 r., osiągając wartość 105, natomiast w Polsce wyniósł on odpowiednio 107.

W województwie pomorskim w okresie styczeń-grudzień 2016 r. zarejestrowano 25865 urodzeń żywych, tj. o 1269 więcej niż przed rokiem i o 1025 mniej niż w analogicznym okresie 2010 r. **Współczynnik urodzeń żywych** wyniósł 11,19‰ i był wyższy w stosunku do notowanego w 2015 r. (10,67‰) oraz niższy niż w 2010 r. (11,84‰). W 2016 r. pod względem wielkości tego współczynnika województwo pomorskie uplasowało się na pierwszej pozycji w kraju (w 2015 r. na drugiej pozycji po województwie mazowieckim, natomiast w 2010 r. również druga pozycja w kraju, ale po województwie wielkopolskim).

W 2016 r. w województwie zmarło 21145 osób, tj. o 110 osób więcej niż przed rokiem i o 1826 więcej niż w 2010 r. **Współczynnik zgonów** w 2016 r. wyniósł 9,15‰, podczas gdy rok wcześniej – 9,13‰, a w 2010 r. – 8,51‰. W porównaniu z innymi województwami wskaźnik ten w 2016 r. był jednym z najniższych w kraju – po województwach podkarpackim i małopolskim (w 2015 r. i 2010 r. najniższa wartość tego wskaźnika w kraju). W stosunku do 2015 r. nieznacznie zmniejszyła się umieralność niemowląt. **Współczynnik zgonów niemowląt** (liczony na 1000 urodzeń żywych) przyjął wartość 3,63‰ w 2016 r. wobec 3,70‰ w 2015 r. i 4,54‰ w 2010 r. Wskaźnik ten w 2016 r. był niższy niż ogólnopolski (w Polsce wyniósł 3,98‰).

Wyk. 11. Przyrost naturalny na 1000 ludności w okresie I-XII

W województwie pomorskim w końcu grudnia 2016 r. ponownie zanotowano dodatni przyrost naturalny. Różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów wyniosła 4720, podczas gdy rok wcześniej 3561, a w 2010 r. – 7571.

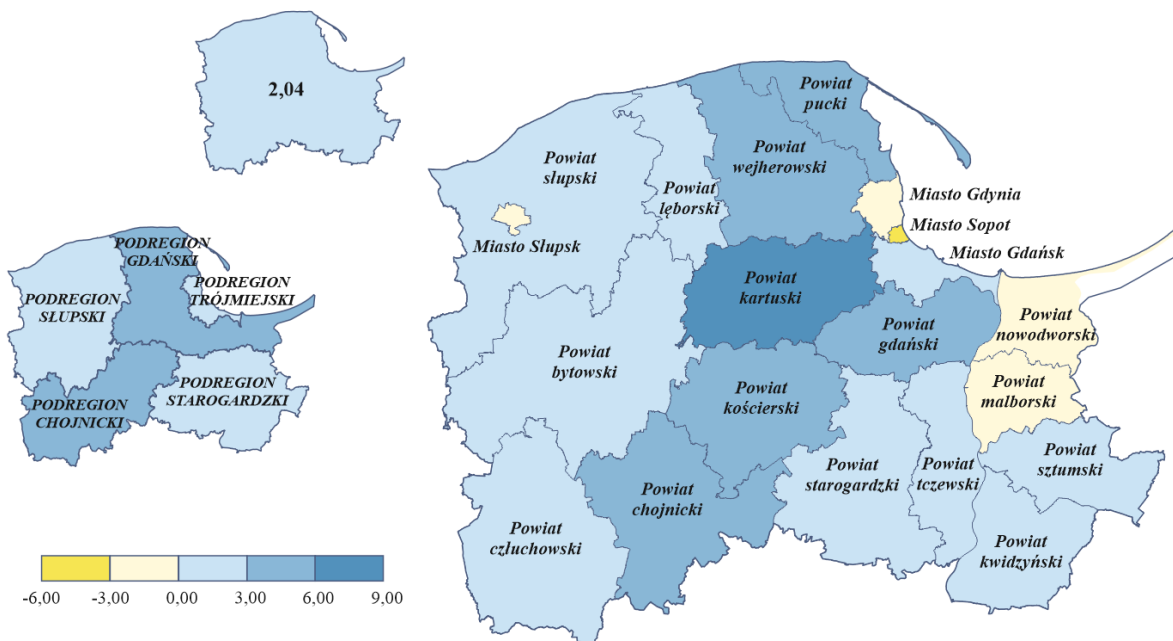
Współczynnik przyrostu naturalnego osiągnął wartość 2,04% i był wyższy niż w 2015 r.

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji¹ ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 VI).

(1,55%) oraz niższy niż w 2010 r. (3,33%). W analizowanych latach osiągnął on najwyższą wartość w skali całego kraju.

Dla Polski omawiany wskaźnik przyjmował znacznie niższe wartości we wszystkich analizowanych latach. W 2016 r. ponownie ukształtował się na ujemnym poziomie – minus 0,15% (minus 0,67% w 2015 r.).

Wyk. 12. Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie pomorskim według podregionów i powiatów w 2016 r.

W województwie pomorskim współczynnik przyrostu naturalnego przyjmował najwyższe wartości (dodatnie) w powiatach graniczących z Trójmiastem, tj. kartuskim, gdańskim i wejherowskim. Najniższe (ujemne) wartości współczynnika odnotowano w miastach na prawach powiatu: Sopocie, Słupsku i Gdyni.

W pomorskich urządach stanu cywilnego od stycznia do grudnia 2016 r. zarejestrowano 12401 nowo zawartych małżeństw, tj. o 543 więcej niż przed rokiem i o 1203 mniej niż w 2010 r. **Współczynnik**

¹ W 2015 r. dla migracji zagranicznych dane za 2014 r.

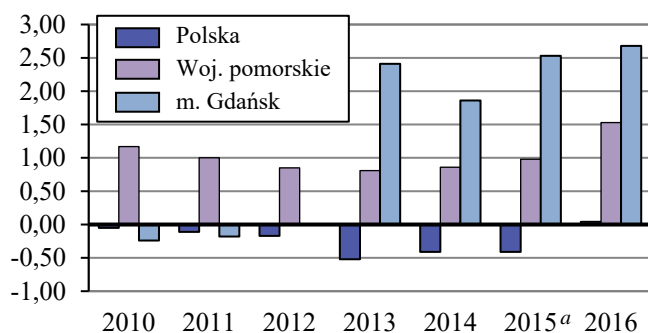
małżeństw, który w omawianym okresie osiągnął poziom 5,36%, był wyższy niż w 2015 r. (5,15%), natomiast niższy niż w 2010 r. (5,99%). W analizowanych latach liczba nowo zawartych małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności w województwie była zbliżona do notowanych w Polsce.

Tabl. 3. Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności w okresie I-XII

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Małżeństwa	5,93	4,91	5,03
Urodzenia żywe	10,73	9,60	9,95
Zgony	9,83	10,27	10,10
w tym niemowląt ^a	4,98	4,00	3,98
Przyrost naturalny ^b	0,90	-0,67	-0,15
Saldo migracji wewnętrznych	x	x	x
Saldo migracji zagranicznych	-0,05	•	0,04
WOJ. POMORSKIE			
Małżeństwa	5,99	5,15	5,36
Urodzenia żywe	11,84	10,67	11,19
Zgony	8,51	9,13	9,15
w tym niemowląt ^a	4,54	3,70	3,63
Przyrost naturalny ^b	3,33	1,55	2,04
Saldo migracji wewnętrznych	1,21	1,45	1,51
Saldo migracji zagranicznych	-0,04	•	0,02
M. GDAŃSK			
Małżeństwa	5,43	4,87	5,32
Urodzenia żywe	10,52	10,68	11,86
Zgony	9,46	10,57	10,42
w tym niemowląt ^a	4,96	4,26	3,46
Przyrost naturalny ^b	1,06	0,11	1,44
Saldo migracji wewnętrznych	-0,24	2,74	2,69
Saldo migracji zagranicznych	x	•	-0,00

^a Dzieci w wieku poniżej 1 roku. Na 1000 urodzeń żywych. ^b Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

Wyk. 13. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w okresie I-XII

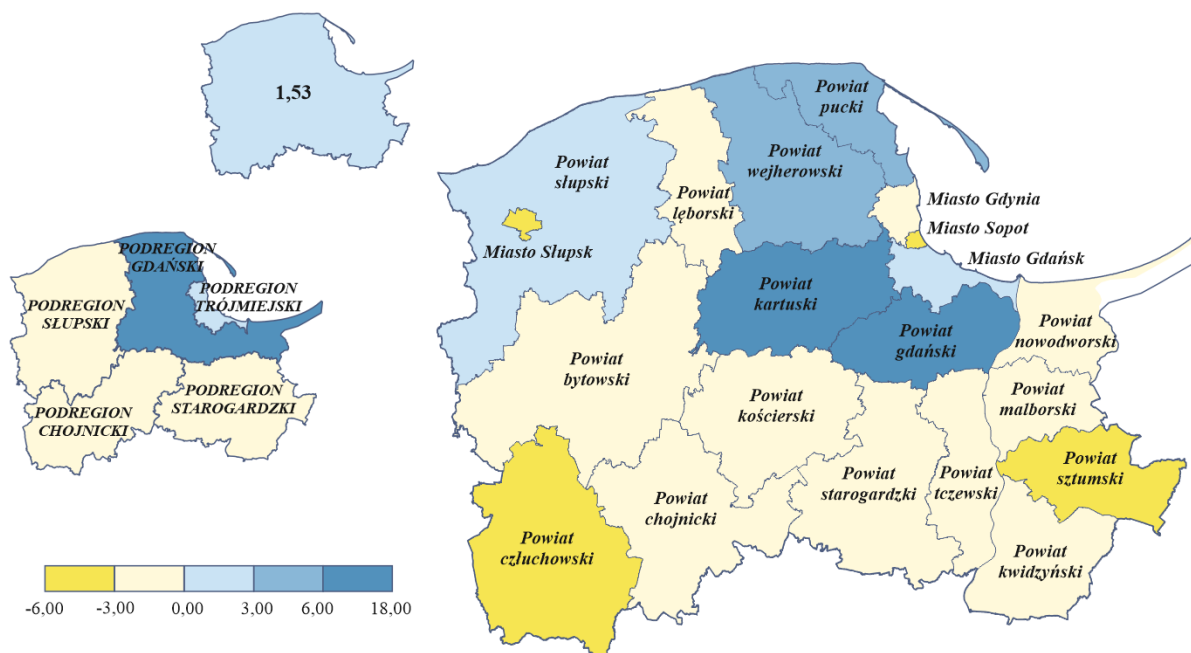

^a Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.

W 2016 r. w województwie pomorskim, podobnie jak w 2010 r., **saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych** ludności na pobyt stały było dodatnie. Oznacza to, że liczba osób zameldowanych na pobyt stały w ciągu omawianego okresu przekroczyła liczbę osób wymeldowanych z pobytu stałego w tym czasie (w 2016 r. – o 3532, a w 2010 r. – o 2649).

W skali kraju w 2016 r. tylko 5 województw miało dodatnie saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności (województwo pomorskie zajęło 2 miejsce po województwie mazowieckim). Dla Polski wskaźnik ten był dodatni i wyniósł 0,04%.

Wyk. 14. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie pomorskim według podregionów i powiatów w 2016 r.

W przypadku salda migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w województwie pomorskim według powiatów w 2016 r. zanotowano jego dodatnie wartości w 6 powiatach, w tym najwyższe w powiatach: gdańskim, kartuskim i puckim.

Dane prezentujące ludność w województwie pomorskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Biuletyn statystyczny województwa pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- „Stan i ruch naturalny ludności w województwie pomorskim” – opracowanie sygnałne dostępne co roku,
- „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie pomorskim” – publikacja dostępna co roku (również w wersji książkowej),

jak również w Banku Danych Lokalnych.

RYNEK PRACY

▪ PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE

W 2016 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie pomorskim ukształtowało się na poziomie wyższym niż przed rokiem. Wzrost przeciętnego zatrudnienia w skali roku zanotowano we wszystkich kwartalnych okresach narastających.

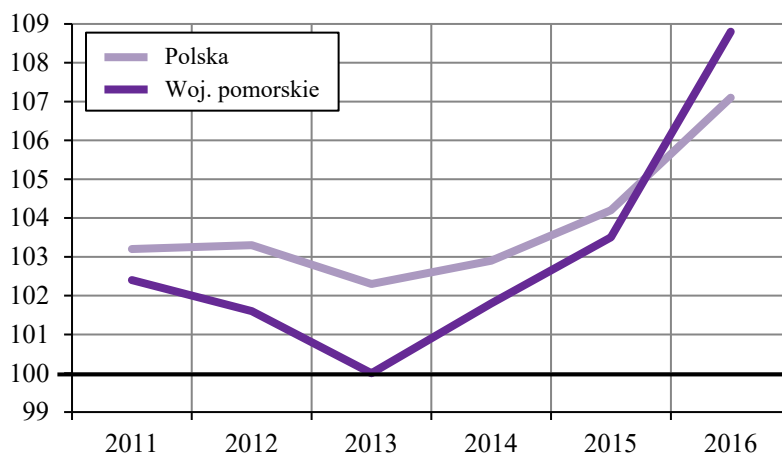
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie pomorskim w 2016 r. ukształtowało się na poziomie 301,9 tys. osób, tj. o 5,1% wyższym w stosunku do poprzedniego roku. W skali kraju w tym okresie odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia o 2,8%.

Dane o przeciętnym zatrudnieniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz niepełnym w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

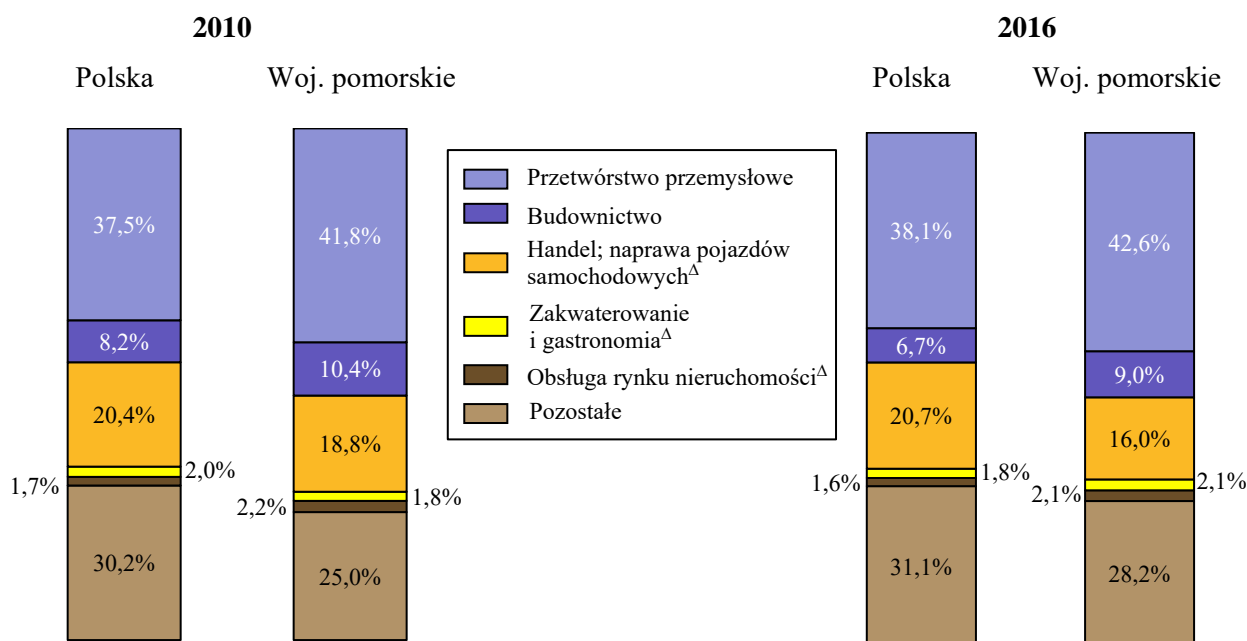
Tabl. 4. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016		
	w tys.			2010 = 100	2015 = 100
Polska.....	5372,6	5601,6	5760,2	107,1	102,8
Woj. pomorskie	277,8	287,4	301,9	108,8	105,1
M. Gdańsk	81,0	80,8	85,5	105,7	105,9

Wyk. 15. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw**
2010 = 100

Wyk. 16. Struktura przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw według sekcji PKD 2007

W województwie pomorskim w 2016 r. najwyższe przeciętne zatrudnienie odnotowano w przetwórstwie przemysłowym – 128,5 tys. osób, co stanowiło 42,6% ogólnej przeciętnej liczby zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw (o 0,1 p.proc. mniej niż przed rokiem).

Tabl. 5. Przeciętne miesięczne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie pomorskim

Wyszczególnienie	2015	2016	2015				2016			
			I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	w tys.		analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	287,4	301,9	102,5	101,4	101,6	101,7	104,4	104,7	104,8	105,1
w tym:										
Przemysł	135,6	141,6	104,7	102,7	102,8	102,5	103,7	103,8	104,0	104,4
w tym:										
przetwórstwo przemysłowe	122,8	128,5	105,4	103,1	103,3	102,9	103,9	104,0	104,2	104,6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	6,5	6,6	101,1	101,0	100,2	101,0	101,6	101,4	101,8	102,2
Budownictwo	25,7	27,1	97,2	96,0	97,2	96,9	103,1	104,2	104,8	105,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	47,2	48,4	101,1	100,7	100,6	102,3	104,0	103,9	103,9	102,5
Transport i gospodarka magazynowa	22,7	24,5	103,0	102,5	101,8	102,3	106,6	107,0	107,5	108,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	6,3	6,3	98,8	101,6	102,1	101,8	100,6	99,4	101,1	99,0
Informacja i komunikacja	9,8	11,7	104,9	104,0	102,4	104,7	116,2	118,7	118,7	119,9
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	6,5	6,4	95,6	96,2	96,3	97,0	97,0	97,4	98,4	98,6
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	16,5	17,8	102,1	102,6	106,1	102,9	108,5	108,8	104,8	107,7

W skali roku przeciętne zatrudnienie wzrosło m.in. w: informacji i komunikacji (o 19,9%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 8,2%) oraz administrowaniu i działalności wspierającej (o 7,7%). Natomiast spadek przeciętnego zatrudnienia odnotowano m.in. w obsłudze rynku nieruchomości (o 1,4%) oraz w zakwaterowaniu i gastronomii (o 1,0%).

▪ BEZROBOCIE REJESTROWANE

W ujęciu rocznym zanotowano spadek ogólnej liczby bezrobotnych zarejestrowanych (największy wśród osób poniżej 25 roku życia) oraz spadek stopy bezrobocia rejestrowanego.

W końcu grudnia 2016 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa pomorskiego wyniosła 64,1 tys. osób i była niższa zarówno od zanotowanej przed rokiem (o 13,5 tys. osób, tj. o 17,4%), jak i od zanotowanej w 2010 r. (o 40,6 tys. osób, tj. o 38,7%). W skali kraju na koniec 2016 r. liczba bezrobotnych była o 14,6% niższa niż rok wcześniej (w 2015 r. spadek o 14,3%), natomiast w stosunku do 2010 r. odnotowano niższy niż w skali województwa spadek, który wyniósł 31,7%.

Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 645, z późniejszymi zmianami).

Tabl. 6. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	1954,7	1563,3	1335,2
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	3042,0	2368,8	2169,8
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	2979,8	2630,6	2398,0
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	83	31	21
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	12,4	9,7*	8,3

^a W ciągu roku.

Tabl. 6. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
WOJ. POMORSKIE			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	104,7	77,7	64,1
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	178,7	133,4	122,4
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	174,3	152,5	135,9
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	63	19	14
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	12,3	8,9*	7,3
M. GDAŃSK			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	10,9	8,9	8,0
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	24,1	16,6	15,3
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	22,7	19,7	16,2
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	22	16	11
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	5,4	4,0*	3,6

^a W ciągu roku.

W województwie pomorskim w końcu 2016 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych odnotowano we wszystkich powiatach (najwyższy w powiecie lęborskim – o 28,7%, a najniższy w powiecie kwidzińskim – o 6,3%).

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

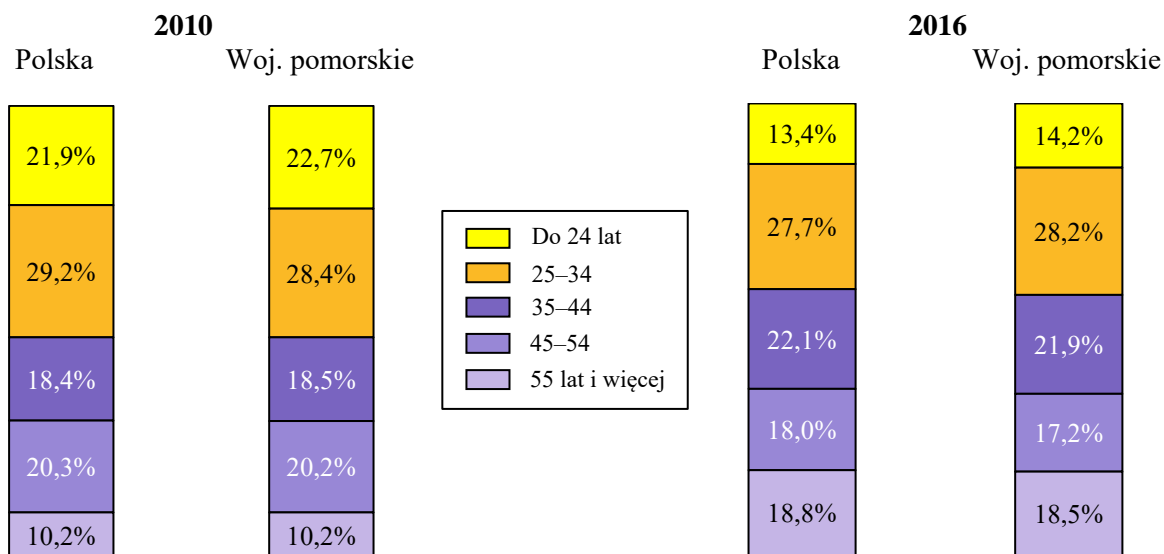
W omawianym okresie 84,0% ogólnej liczby bezrobotnych zarejestrowanych w województwie nie posiadało prawa do zasiłku (w 2015 r. – 83,6%), 88,2% stanowiły osoby wcześniej pracujące (w poprzednim roku – 87,4%), a 44,9% to mieszkańcy wsi (przed rokiem – 45,2%).

W końcu grudnia 2016 r. w województwie pomorskim, podobnie jak w kraju, wśród bezrobotnych zarejestrowanych przeważały kobiety. Stanowiły one 60,0% ogólnej liczby bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy (wzrost w ciągu roku o 2,6 p.proc.), a ich liczba była o 13,7% niższa niż rok wcześniej.

Biorąc pod uwagę wiek, bezrobocie rejestrowane nadal dotyczyło przede wszystkim ludzi młodych. W końcu grudnia 2016 r. najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych zarejestrowanych stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (18,1 tys.), a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych zwiększył się w porównaniu z poprzednim rokiem (o 0,7 p.proc. do 28,2%). Natomiast udział bezrobotnych osób do 25 roku życia zmniejszył się o 1,4 p.proc. i wyniósł 14,2%.

Wyk. 17. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku**

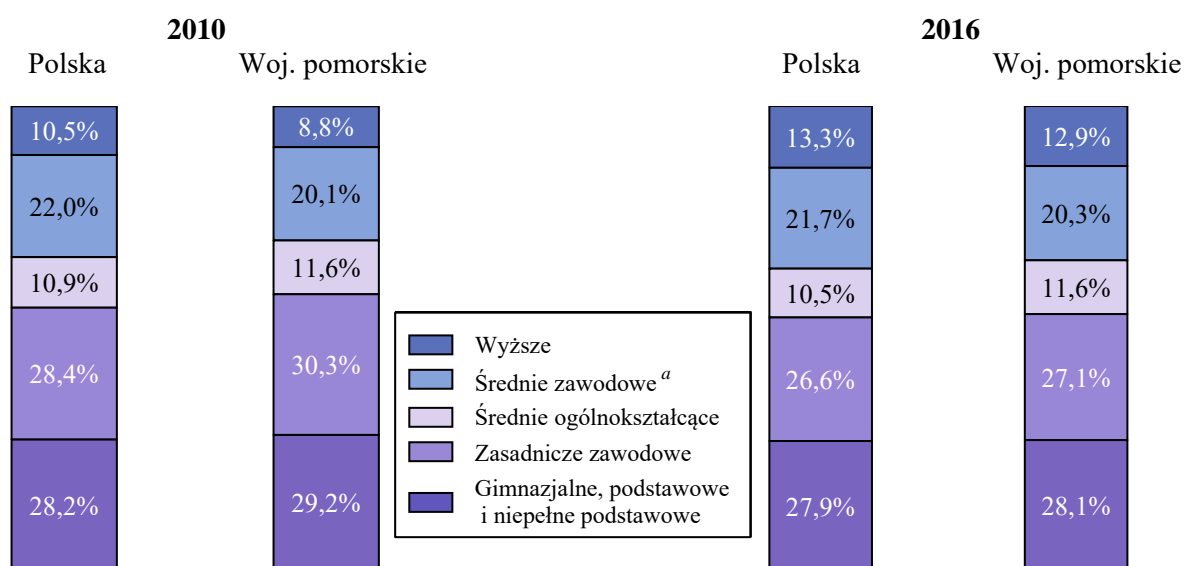
Stan w dniu 31 XII

Większość bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy stanowiły osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy to osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe (odpowiednio 28,1% i 27,1% ogólnej liczby bezrobotnych zarejestrowanych). Coraz większe problemy na rynku pracy miały również osoby z wyższym wykształceniem, których udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych wzrósł o 0,8 p.proc. w stosunku do 2015 r. i o 4,1 p.proc. w porównaniu z 2010 r.

Wyk. 18. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia**

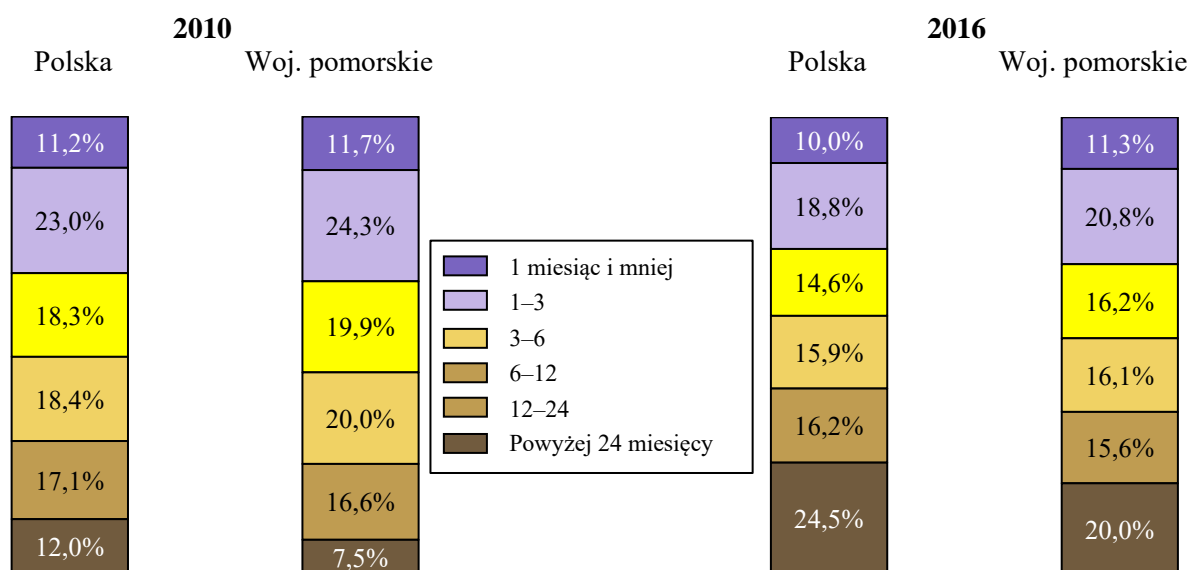
Stan w dniu 31 XII

^a Łącznie z wykształceniem policealnym.

Spośród wszystkich kategorii bezrobotnych zarejestrowanych wyodrębnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy najwyższy wzrost udziału (o 0,3 p.proc.) w ujęciu rocznym w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych odnotowano w przypadku osób pozostających bez pracy 3-6 miesięcy (w stosunku do 2010 r. spadek o 3,7 p.proc.). Natomiast w porównaniu z 2015 r. najbardziej zmniejszył się udział osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy – o 0,3 p.proc., a w porównaniu z 2010 r. wzrost o 12,5 p.proc.

Wyk. 19. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy^a**
Stan w dniu 31 XII

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie.

Uwzględniając długość stażu pracy, największe trudności ze znalezieniem pracy miały osoby ze stażem 1-5 lat oraz do 1 roku, które łącznie stanowiły 41,6% ogólnej liczby bezrobotnych zarejestrowanych (odpowiednio 23,7% i 17,8%).

W województwie pomorskim w końcu grudnia 2016 r. liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy była niższa niż rok wcześniej. Największy spadek odnotowano w przypadku osób bezrobotnych do 25 roku życia (o 24,8%), których odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych również zmniejszył się (o 1,4 p.proc. do 14,2%). Najliczniejszą grupą bezrobotnych zarejestrowanych byli długotrwale bezrobotni, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych, w porównaniu z analogicznym okresem 2015 r., zmniejszył się o 1,1 p.proc. do poziomu 50,4%. Zanotowano także m.in. wzrost udziału osób powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych (o 0,4 p.proc. do 27,5%) oraz osób niepełnosprawnych (o 0,5 p.proc. do 8,0%).

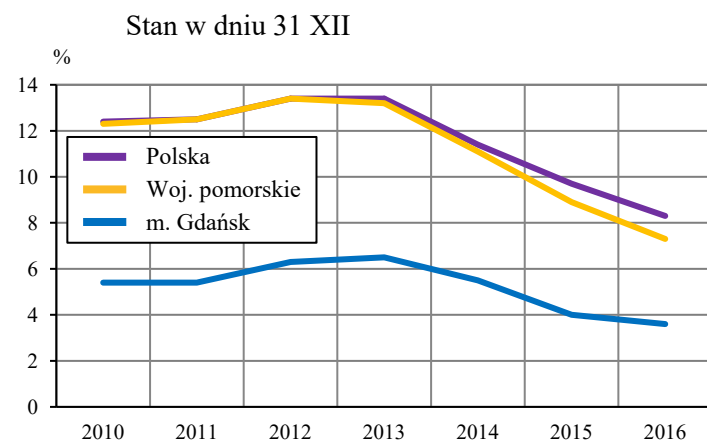
Tabl. 7. Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie pomorskim

Wyszczególnienie	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu):								
w tys. osób	98,0	82,4	77,2	77,7	79,3	66,9	63,5	64,1
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	84,3	82,1	81,1	80,3	81,0	81,2	82,2	82,6
Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ):								
w tys. osób	34,6	63,5	97,3	133,4	33,6	61,8	91,8	122,4
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	92,0	95,2	95,6	95,0	97,1	97,3	94,4	91,8
Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ):								
w tys. osób	33,4	77,8	116,9	152,5	32,0	72,5	106,0	135,9
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	93,8	96,6	96,8	96,6	95,7	93,2	90,7	89,1
Płynność bezrobocia (napływ minus odpływ) w tys. osób	1,2	-14,3	-19,5	-19,1	1,7	-10,8	-14,2	-13,5
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	11,2	9,6	9,0	8,9*	9,0	7,6	7,3	7,3

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie w 2016 r. w poszczególnych miesiącach była niższa w analogicznych miesiącach 2015 r. W końcu grudnia 2016 r. wskaźnik ogólnokrajowy wyniósł 8,3% i był niższy od poziomu z 2015 r. o 1,4 p.proc., natomiast w porównaniu z 2010 r. był niższy o 4,1 p.proc. W województwie w końcu 2016 r. stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 7,3% (5 lokata w kraju razem z województwem dolnośląskim) i była o 1,6 p.proc. niższa niż rok wcześniej oraz o 5,0 p.proc. niższa w porównaniu z 2010 r.

Wyk. 20. Stopa bezrobocia rejestrowanego

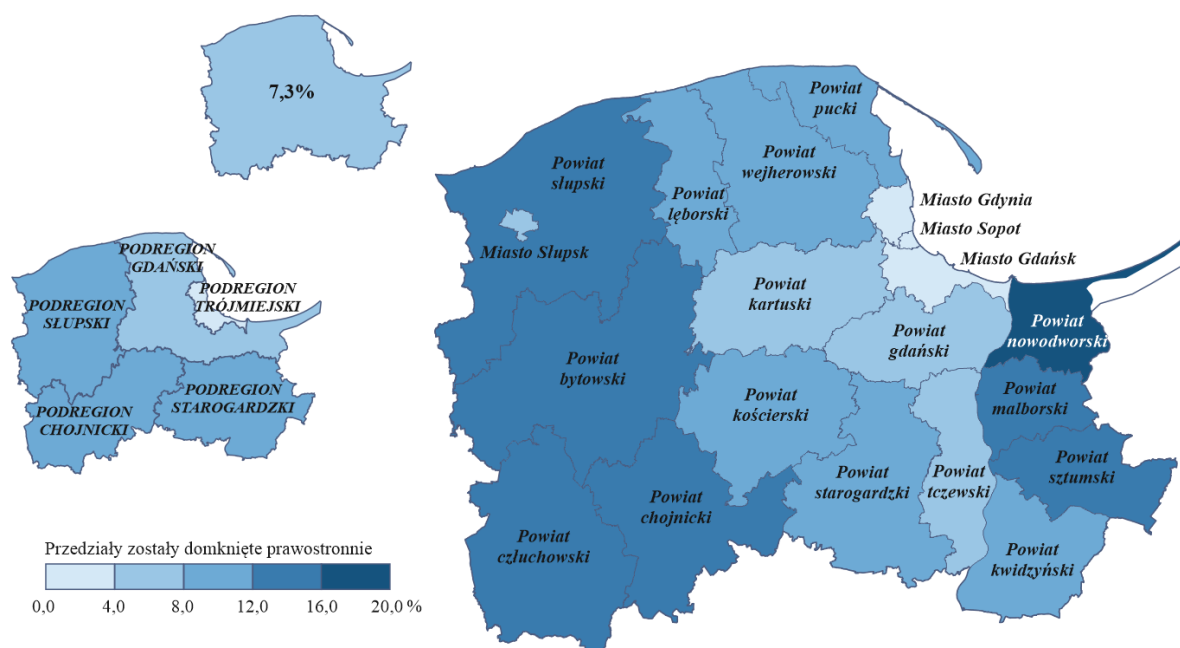

W 2016 r. spadek stopy bezrobocia rejestrowanego w skali roku odnotowano we wszystkich powiatach i wyniósł on od 5,1 p.proc. w powiecie nowodworskim do 0,4 p.proc. w Gdańsku. Nadal obserwowano dość duże terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia w województwie. Rozpiętość pomiędzy najniższą i najwyższą wartością wskaźnika w powiatach wyniosła 15,4 p.proc.

i w skali roku zmniejszyła się o 4,6 p.proc. W 2016 r. najwyższą stopę bezrobocia rejestrowanego odnotowano w powiatach: nowodworskim (18,3%), malborskim (16,0%) oraz człuchowskim (15,8%), natomiast najniższą – w miastach na prawach powiatu: Sopocie (2,9%), Gdańsku (3,6%) i Gdyni (4,0%).

Wyk. 21. Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie pomorskim według podregionów i powiatów w 2016 r.

Stan w dniu 31 XII

W 2016 r. w województwie pomorskim liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 122,4 tys. osób i była niższa zarówno od zanotowanej przed rokiem (o 11,0 tys., tj. o 8,2%), jak i w porównaniu z 2010 r. (o 56,4 tys., tj. o 31,5%). Najlicniejszą grupę stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich odsetek w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych bezrobotnych w stosunku do 2015 r. wzrósł o 0,7 p.proc. i wyniósł 80,6%. Natomiast w skali roku zmniejszył się do 3,8% (o 0,6 p.proc.) odsetek osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy.

Z ewidencji bezrobotnych w województwie pomorskim w ciągu 2016 r. skreślono 135,9 tys. osób, tj. mniej niż przed rokiem (o 10,9%) i mniej niż w analogicznym okresie 2010 r. (o 22,0%). Główną przyczyną wyrejestrowania było podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 68,8 tys. osób (wobec 76,0 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się w ujęciu rocznym o 0,7 p.proc. do 50,6%. W strukturze osób wykreślonych z ewidencji zmiany odnotowano również w przypadku osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do pracy (ich odsetek zmniejszył się do 23,7%, tj. o 0,5 p.proc.), osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (wzrost do 7,0%, tj. o 1,0 p.proc.), a także osób, które rozpoczęły staż lub szkolenia u pracodawców (spadek do 8,1%, tj. o 0,6 p.proc.).

W 2016 r. w województwie pomorskim bilans bezrobotnych zarejestrowanych, analogicznie jak w roku poprzednim, kształtował się korzystnie. W ciągu roku zarejestrowano o 13,5 tys. osób mniej niż wyłączono z ewidencji. Relacja napływu do odpływu z bezrobocia ukształtowała się na poziomie 90,0% (w Polsce wskaźnik ten wyniósł 90,5%).

Powiatowe urzędy pracy w województwie pomorskim w ciągu 2016 r. miały do dyspozycji 108,3 tys. ofert pracy, o 24,4% więcej niż rok wcześniej. W końcu grudnia 2016 r. na 1 ofertę pracy przypadało 14 bezrobotnych (wobec 19 przed rokiem) i wskaźnik ten był niższy niż w kraju (o 7 osób). Najkorzystniejsza sytuacja pod tym względem miała miejsce w: powiecie tczewskim (5 osób na 1 ofertę), powiecie starogardzkim (6 osób) oraz w Gdyni (7 osób).

▪ BADANIE AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kwartale 2016 r. w województwie pomorskim wykazały w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku:

- wzrost współczynnika aktywności zawodowej,
- wzrost wskaźnika zatrudnienia,
- spadek przeciętnego czasu poszukiwania pracy,
- spadek obciążenia osób pracujących osobami niepracującymi.

Na podstawie wyników kwartalnego reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)¹, w IV kwartale 2016 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w województwie pomorskim liczyła 1048 tys. osób i była o 1,6% mniejsza niż przed rokiem; natomiast w odniesieniu do analogicznego okresu 2010 r. liczba ta zwiększyła się o 19,5%. W IV kwartale 2016 r. wśród osób aktywnych zawodowo większość stanowili mężczyźni (56,2%) oraz osoby mieszkające w miastach (65,5%).

Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) z prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach.

¹ Prezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP 2011. Badanie nie obejmuje osób nieobecnych w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej, tj. przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania lub za granicą, a także bezdomnych.

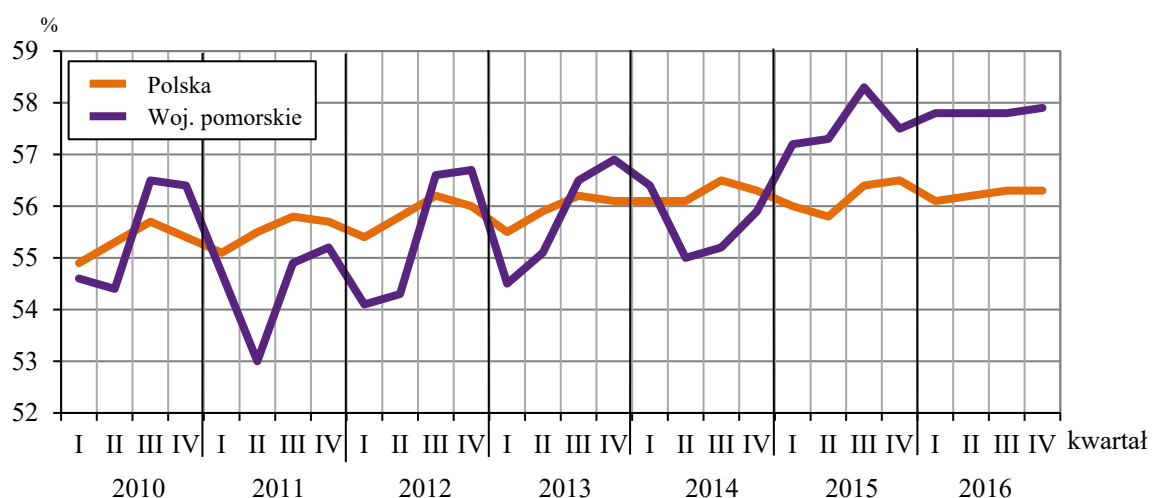
Tabl. 8. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale

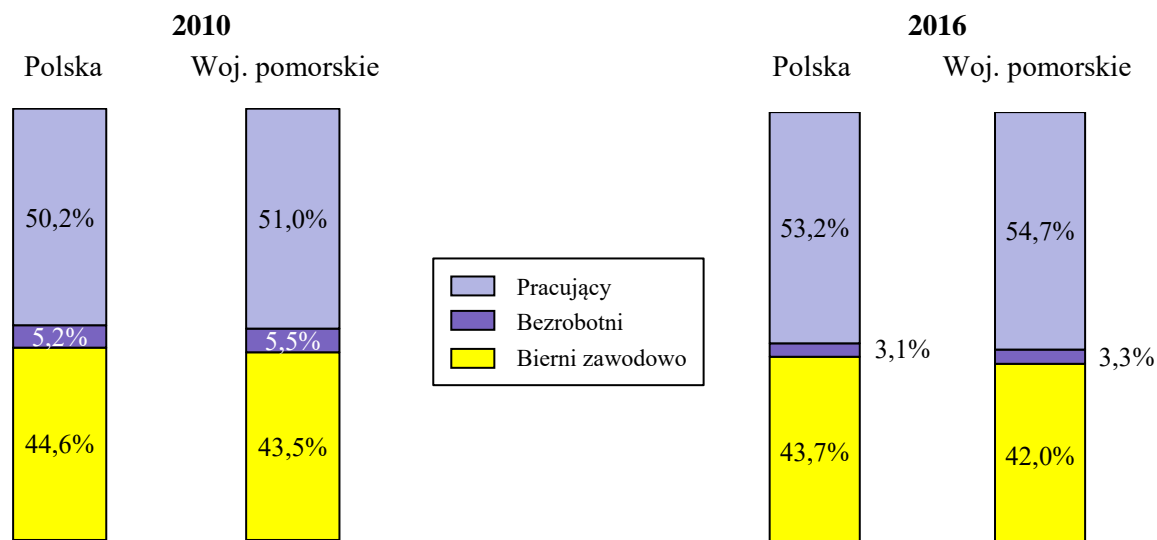
Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Aktywni zawodowo w tys.	17153	17489	17286
pracujący	15557	16280	16328
bezrobotni	1597	1210	958
Bierni zawodowo w tys.	13826	13473	13410
Współczynnik aktywności zawodowej w %	55,4	56,5	56,3
Wskaźnik zatrudnienia w %	50,2	52,6	53,2
Stopa bezrobocia w %	9,3	6,9	5,5
WOJ. POMORSKIE			
Aktywni zawodowo w tys.	877	1065	1048
pracujący	792	1004	989
bezrobotni	85	61	59
Bierni zawodowo w tys.	677	787	761
Współczynnik aktywności zawodowej w %	56,4	57,5	57,9
Wskaźnik zatrudnienia w %	51,0	54,2	54,7
Stopa bezrobocia w %	9,7	5,7	5,6

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

W IV kwartale 2016 r. w województwie pomorskim współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 57,9% (jego wartość dla kraju wyniosła 56,3%), co oznacza w ujęciu rocznym wzrost o 0,4 p.proc., natomiast w odniesieniu do analogicznego kwartału 2010 r. – wzrost o 1,5 p.proc. (w skali kraju odpowiednio spadek o 0,2 p.proc. i wzrost o 0,9 p.proc.). W analizowanym okresie w województwie pomorskim wyższą wartość współczynnika aktywności zawodowej zanotowano wśród mężczyzn niż wśród kobiet (67,7% wobec 48,9%).

Wyk. 22. Współczynnik aktywności zawodowej

Wyk. 23. **Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale**

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanym tygodniu:

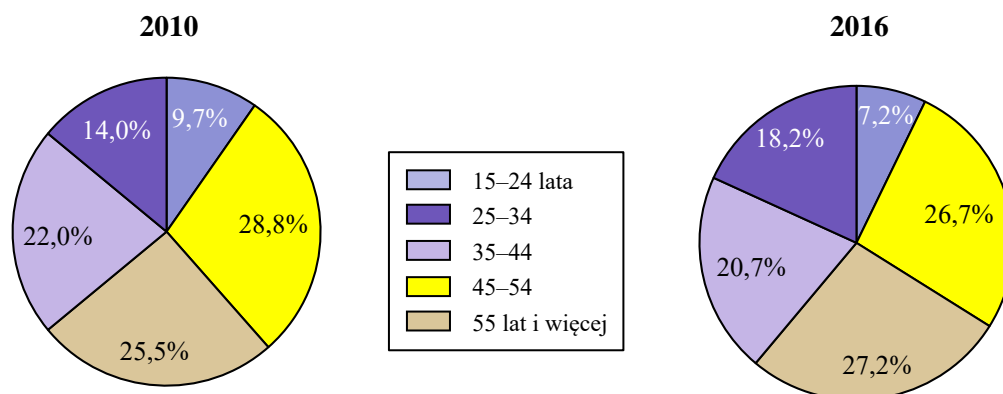
- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych), jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące dodatkowym kryterium w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

W strukturze ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale 2016 r. w odniesieniu do analogicznego okresu 2015 r. udział pracujących zwiększył się o 0,5 p.proc., a udział bezrobotnych utrzymał się na poziomie 3,3%. Natomiast w porównaniu z IV kwartałem 2010 r. udział pracujących wzrósł o 3,7 p.proc., a odsetek liczby bezrobotnych zmniejszył się o 2,2 p.proc. W skali kraju udział osób pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej zwiększył się o 0,6 p.proc. w IV kwartale 2016 r. w stosunku do analogicznego okresu 2015 r. oraz o 3,0 p.proc. w stosunku do IV kwartału 2010 r., a udział bezrobotnych zmniejszył się odpowiednio o 0,8 p.proc. i 2,1 p.proc.

W IV kwartale 2016 r. liczba osób pracujących wyniosła 989 tys. i zmniejszyła się o 1,5% w porównaniu z IV kwartałem 2015 r. Liczba pracujących kobiet zmniejszyła się o 2,3%, a liczba pracujących mężczyzn o 0,7%. W stosunku do IV kwartału 2010 r. zaobserwowano natomiast znaczny wzrost ogólnej liczby pracujących, sięgający 24,9%. Skala wzrostu była zbliżona dla obu płci i wyniosła 25,1% dla kobiet oraz 24,7% dla mężczyzn.

W IV kwartale 2016 r. w populacji pracujących mniejszy udział miały kobiety (43,9%). Biorąc pod uwagę wiek pracujących, najmniejszy udział w omawianej zbiorowości miały osoby z najmłodszej grupy wiekowej, tzn. 15-24 lata, a jej udział zmniejszył się z 9,7% w IV kwartale 2010 r. i z 7,7% w IV kwartale 2015 r. do 7,2% w IV kwartale 2016 r. Wśród pracujących wzrósł natomiast udział osób w wieku 55 lat i więcej i wyniósł odpowiednio 14,0%, 17,4% i 18,2%.

Wyk. 24. Struktura pracujących w województwie pomorskim według wieku w IV kwartale

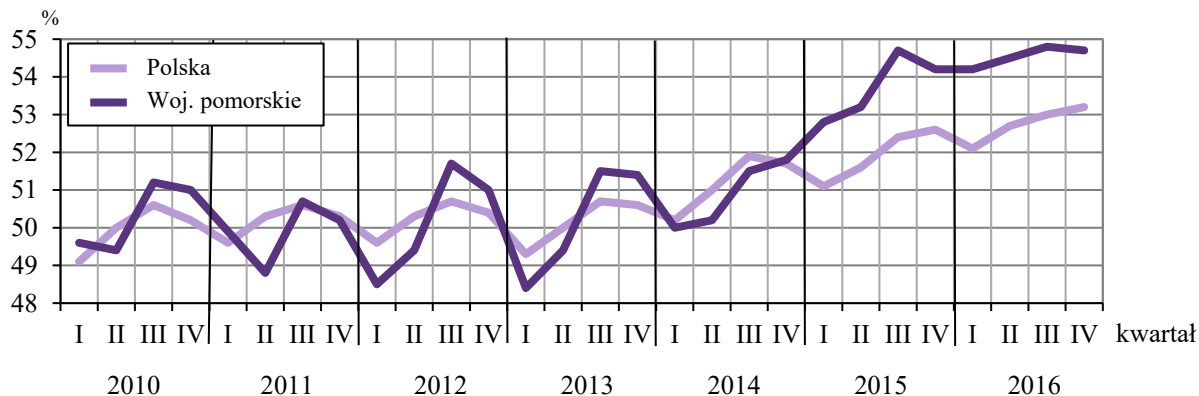

Wskaźnik zatrudnienia w województwie pomorskim w IV kwartale 2016 r. wyniósł 54,7% (w kraju – 53,2%). W IV kwartale 2016 r. w odniesieniu do analogicznego okresu 2015 r. odnotowano wzrost omawianego wskaźnika zarówno w miastach (do 55,5%), jak i na wsi (do 53,3%).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

W IV kwartale 2016 r. liczba bezrobotnych w województwie pomorskim ukształtowała się na poziomie 59 tys. i w ujęciu rocznym zmniejszyła się o 3,3%. Bezrobotni zarejestrowani stanowili 49,2% ogólnej liczby bezrobotnych.

Wyk. 25. Wskaźnik zatrudnienia

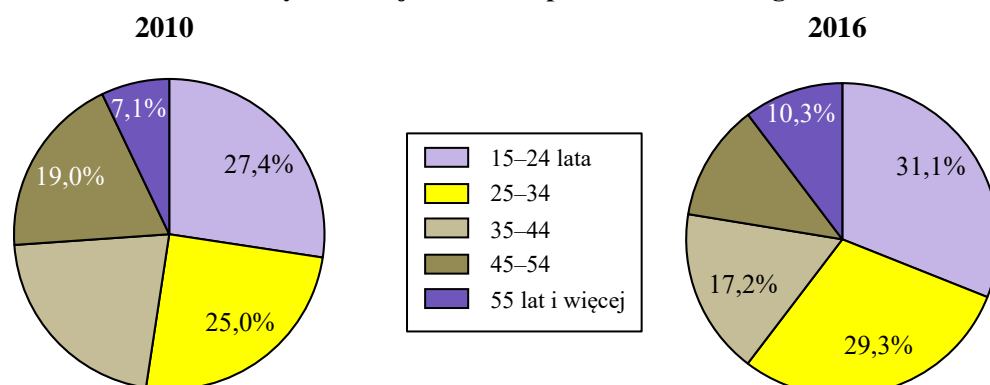
W porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. liczba osób bezrobotnych była niższa o 26 tys. (tj. o 30,6%). W IV kwartale 2016 r. wśród ogólnej liczby bezrobotnych w województwie większość (55,9%) stanowili mężczyźni.

Analiza bezrobotnych pod względem wieku w województwie pomorskim w IV kwartale 2016 r. wykazała, że najliczniejsze grupy tworzyły młodsze osoby, tj. należące do przedziałów wiekowych 15-24 i 25-34 lata (odpowiednio 31,1% i 29,3% ogólnej

Bezrobotni to osoby w wieku 15-74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki: w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy oraz były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

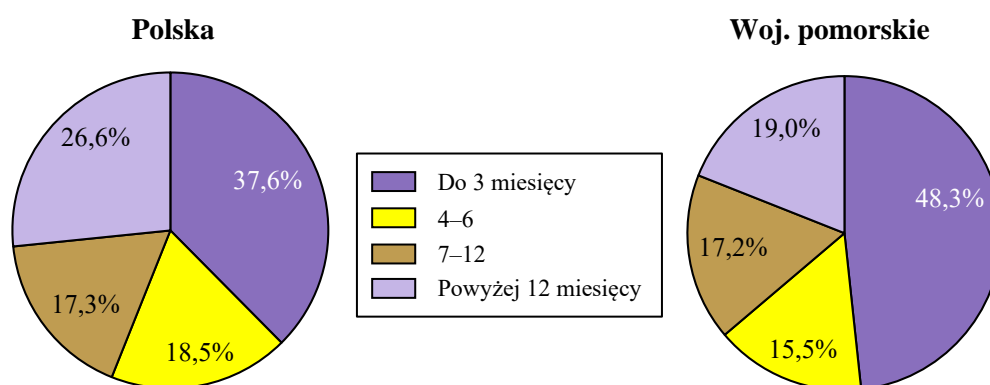
liczby bezrobotnych), natomiast najmniejszy udział w zbiorowości bezrobotnych miały osoby w przedziałach wiekowych 55 lat i więcej (10,3%) oraz 45-54 lata (12,1%).

Wyk. 26. Struktura bezrobotnych w województwie pomorskim według wieku w IV kwartale

Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne w IV kwartale 2016 r. w województwie pomorskim wyniósł 8,7 miesiąca (w kraju – 10,7 miesiąca). Na przestrzeni roku okres ten skrócił się o 1,9 miesiąca (w Polsce – o 1,1 miesiąca). W analizowanym okresie w województwie pomorskim liczba osób długotrwale poszukujących pracy (tzn. dłużej niż rok) wyniosła 11 tys. i stanowiła 19,0% ogólnej liczby bezrobotnych w województwie (wobec 25,0% w 2015 r.). Natomiast w kraju odsetek ten wyniósł 26,6% i w porównaniu z zanotowanym przed rokiem zmniejszył się o 3,1 p.proc.

Wyk. 27. Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2016 r.

Stopa bezrobocia w IV kwartale 2016 r. w województwie pomorskim ukształtowała się na poziomie 5,6% i była o 0,1 p.proc. wyższa od wskaźnika ogólnokrajowego. W skali roku obniżyła się o 0,1 p.proc., a w odniesieniu do analogicznego okresu 2010 r. – o 4,1 p.proc. (w Polsce – spadek odpowiednio o 1,4 p.proc. i 3,8 p.proc.). W IV kwartale 2016 r. w województwie

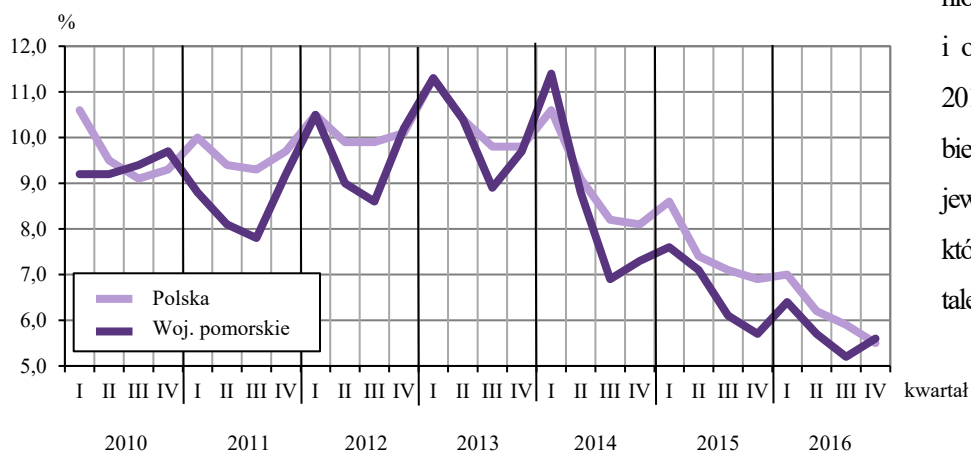
analizowany wskaźnik był niższy w miastach (5,0%) niż na wsi (6,9%), przy czym w miastach zmniejszył się w skali roku o 0,3 p.proc., a na wsi wzrósł o 0,3 p.proc., co oznacza największy wzrost w porównaniu z pozostałymi województwami. Stopa bezrobocia wśród mężczyzn w województwie pomorskim zmniejszyła się

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

o 0,1 p.proc. do 5,6%. Wśród kobiet odnotowano drugi, po województwie zachodniopomorskim, największy wzrost stopy bezrobocia (o 0,2 p.proc.), która wyniosła 5,7%.

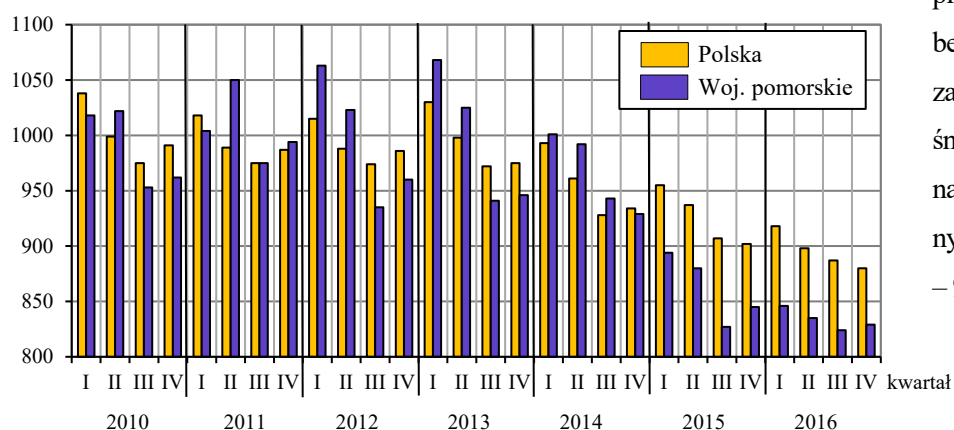
W omawianym okresie w województwie pomorskim zbiorowość biernych zawodowo liczyła 761 tys. osób i stanowiła 42,1% ogólnej liczby mieszkańców województwa w wieku 15 lat i więcej (w kraju odpowiednio 13410 tys. i 43,7%). Na przestrzeni roku liczba biernych zawodowo w województwie zmniejszyła się o 3,3%, a w stosunku do analogicznego okresu 2010 r. była wyższa o 12,4%. W skali kraju liczebność biernych zawodowo

Wyk. 28. Stopa bezrobocia

zmniejszyła się odpowiednio o 0,5% w ciągu roku i o 3,0% w stosunku do 2010 r. Większość osób biernych zawodowo w województwie to kobiety, których udział w IV kwartale 2016 r. wyniósł 63,1%.

Wyk. 29. Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących

W IV kwartale 2016 r. na 1000 pracujących przypadało 829 osób bezrobotnych i biernych zawodowo. Rok wcześniej było to 845 osób, natomiast w analogicznym okresie 2010 r. – 962 osoby.

Dane prezentujące rynek pracy w województwie pomorskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie pomorskim” – opracowanie sygnałne dostępne co kwartał,
- „Bezrobocie rejestrowane w województwie pomorskim” – opracowanie sygnałne dostępne co pół roku,
- „Rynek pracy w województwie pomorskim” – publikacja dostępna co roku (również w wersji książkowej), jak również w Banku Danych Lokalnych.

WYNAGRODZENIA

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie pomorskim w 2016 r. ukształtowało się na poziomie wyższym niż rok wcześniej. W skali roku zwiększył się zarówno czas przepracowany w sektorze przedsiębiorstw, jak i przeciętne wynagrodzenie brutto za godzinę pracy.

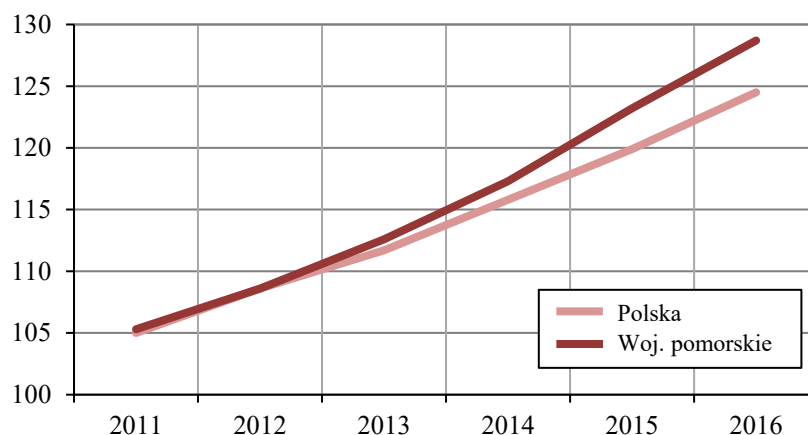
Tabl. 9. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016		
	w zł		2010 = 100	2015 = 100	
Polska	3434,62	4121,41	4277,03	124,5	103,8
Woj. pomorskie	3388,40	4171,76	4358,51	128,7	104,5
M. Gdańsk	4289,57	5149,60	5312,54	123,9	103,2

W 2016 r. w województwie pomorskim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 4358,51 zł i było wyższe niż w roku poprzednim o 4,5%. W kraju przeciętne wynagrodzenie brutto wyniosło 4277,03 zł, co oznacza wzrost o 3,8% w odniesieniu do zanotowanego przed rokiem. Pod względem wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto województwo pomorskie uplasowało się na 4 miejscu w kraju po województwach mazowieckim, śląskim i dolnośląskim.

***Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.*

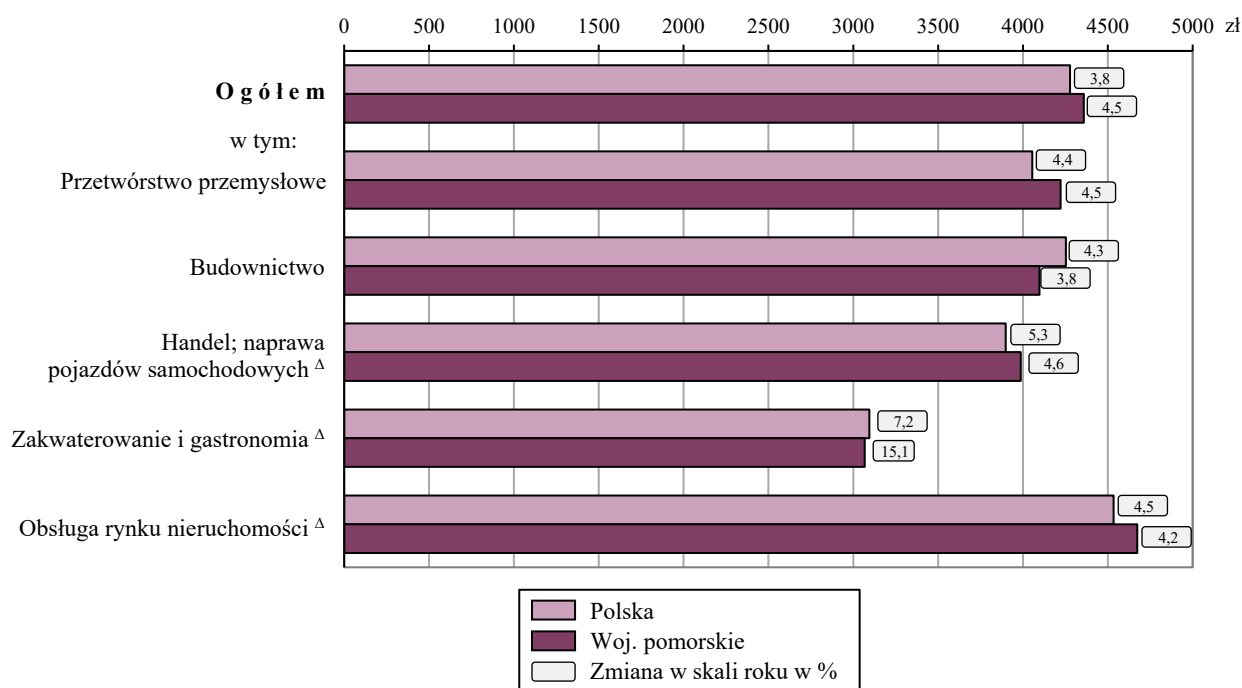
Wyk. 30. **Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw**
przeciętne miesięczne 2010 = 100

Tabl. 10. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie pomorskim

Wyszczególnienie	2015	2016	2015				2016			
			I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	w zł		analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	4171,76	4358,51	105,5	105,0	104,9	105,0	103,2	104,7	105,0	104,5
w tym:										
Przemysł	4174,12	4353,67	102,2	102,4	102,4	103,1	103,5	104,9	104,6	104,3
w tym:										
przetwórstwo przemysłowe	4039,15	4221,80	103,2	102,9	102,7	103,6	103,4	105,1	104,9	104,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	4219,42	4363,39	101,5	100,8	101,3	99,5	101,3	103,0	103,4	103,4
Budownictwo	3947,11	4097,05	112,6	111,8	112,2	111,5	102,2	104,8	104,9	103,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	3810,96	3986,71	107,8	107,0	106,6	106,0	103,3	104,3	105,3	104,6
Transport i gospodarka magazynowa	4561,33	4698,33	104,0	104,6	103,7	103,9	102,0	103,7	104,5	103,0
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2664,02	3067,52	101,7	96,4	97,0	96,4	107,3	113,1	111,5	115,1
Informacja i komunikacja ...	7297,30	7496,37	116,5	113,9	116,4	111,8	101,8	101,4	102,4	102,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4484,40	4673,34	102,7	103,4	104,1	103,9	102,8	104,1	104,0	104,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	2881,67	2936,64	106,9	108,4	106,7	110,0	103,0	102,4	103,4	101,9

Wyk. 31. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w wybranych sekcjach PKD 2007 w 2016 r.

W województwie pomorskim w stosunku do 2015 r. wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw odnotowano m.in. w zakwaterowaniu i gastronomii (o 15,1%), w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 4,6%) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 4,5%).

W 2016 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyższe od średniej wojewódzkiej odnotowano m.in. w sekcjach: informacja i komunikacja (o 72,0%) oraz transport i gospodarka magazynowa (o 7,8%). Najniższe przeciętne wynagrodzenia zaobserwowano natomiast w administrowaniu i działalności wspierającej oraz w zakwaterowaniu i gastronomii (odpowiednio o 32,6% i o 29,6% niższe od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie).

W 2016 r. zatrudnieni w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie przepracowali łącznie 531,3 mln godzin, tj. o 19,6 mln (o 3,8%) więcej niż przed rokiem.

Największą liczbę godzin przepracowano w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – 223,4 mln (42,0% ogólnej liczby przepracowanych godzin), handel; naprawa pojazdów samochodowych – 85,5 mln (16,1%) oraz budownictwo – 49,0 mln (9,2%).

W 2016 r. średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw wyniósł 147 godzin.

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe brutto w tym okresie ukształtowało się na poziomie 29,72 zł. W porównaniu z 2015 r. zaobserwowano wzrost wynagrodzenia za godzinę pracy o 5,7%. Najwyższe wynagrodzenie za przepracowaną godzinę otrzymali m.in. zatrudnieni w informacji i komunikacji – 50,52 zł (w 2015 r. – 48,48 zł), a najniższe w zakwaterowaniu i gastronomii – 19,84 zł (w 2015 r. – 17,33 zł).

Dane prezentujące przeciętne wynagrodzenia brutto w województwie pomorskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego” – opracowanie sygnałowe dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn statystyczny województwa pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
 - „Rynek pracy w województwie pomorskim” – publikacja dostępna co roku (również w wersji książkowej), jak również w Banku Danych Lokalnych.
-
-

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

W województwie pomorskim w 2016 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów ukształtowała się na poziomie wyższym niż rok wcześniej. Odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym wzrost wielkości świadczeń wypłacanych przez ZUS był wyższy, niż wypłacanych rolnikom indywidualnym.

W 2016 r. w województwie pomorskim przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 450,8 tys. osób i była wyższa od notowanej przed rokiem o 1,9 tys. osób, tj. o 0,4% oraz niższa w stosunku do 2010 r o 4,8 tys. osób, tj. o 1,1%. W kraju, w omawianym roku, świadczenia otrzymywało przeciętnie 8507,2 tys. osób, tj. o 0,4% więcej niż w roku poprzednim.

Tabl. 11. Świadczenia społeczne

Wyszczególnienie	2010	2015	2016		
	w liczbach bezwzględnych		2010 = 100	2015 = 100	
POLSKA					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	8866,0	8476,9	8507,2	96,0	100,4
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS ^a	7491,4	7273,8	7312,8	97,6	100,5
rolników indywidualnych	1374,7	1203,2	1194,4	86,9	99,3
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS ^a w zł	1588,95	1980,96	2018,48	127,0	101,9
w tym emerytura	1698,35	2096,55	2131,70	125,5	101,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	954,68	1179,63	1182,83	123,9	100,3
w tym emerytura	996,18	1209,81	1210,30	121,5	100,0
WOJ. POMORSKIE					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	455,6	448,8	450,8	98,9	100,4
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	413,2	411,1	413,2	100,0	100,5
rolników indywidualnych	42,5	37,8	37,6	88,6	99,5
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1580,15	1955,84	1991,44	126,0	101,8
w tym emerytura	1686,89	2066,78	2099,43	124,5	101,6

^a Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS, a także wypłatami świadczeń rolnych z MON, MSW oraz MS (nieuwzględnionymi w województwie).

Tabl. 11. Świadczenia społeczne (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016		
	w liczbach bezwzględnych		2010 = 100	2015 = 100	
WOJ. POMORSKIE (dok.)					
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto					
rolników indywidualnych w zł	955,08	1186,54	1192,14	124,8	100,5
w tym emerytura	1019,37	1232,81	1231,55	120,8	99,9

W 2016 r. udział osób pobierających świadczenia emerytalne i rentowe w województwie pomorskim w ogólnej zbiorowości emerytów i rencistów w Polsce wyniósł 5,3% (analogicznie jak w 2015 r.). Świadczeniobiorcy ZUS z terenu województwa pomorskiego stanowili 5,6% ogólnej ich liczby w Polsce, a pobierający wypłaty z KRUS – 3,1%.

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz w okresie od 1 I 2009 r. do 30 VI 2014 r. – w przypadku emerytur – ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (OFE).

W 2016 r. emerytury i renty z ZUS w województwie pomorskim otrzymywało 413,2 tys. osób (wzrost o 0,5% w stosunku do 2015 r.). W porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się przeciętna liczba emerytów (o 2,0%). Zmniejszyła się natomiast zarówno przeciętna liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 5,9%), jak i liczba osób pobierających renty rodzinne wypłacane przez ZUS (o 0,6%). W 2016 r. najliczniejszą grupę

świadczeniobiorców ZUS stanowili emeryci (69,7% ogólnej liczby świadczeniobiorców ZUS), a najmniejszą – osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (12,3%).

Tabl. 12. Świadczenia społeczne w województwie pomorskim

Wyszczególnienie	2015				2016			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	447,8	448,2	448,6	448,8	450,2	450,5	450,6	450,8
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	100,0	100,6	100,3	100,4	100,5	100,5	100,4	100,4
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	410,3	410,6	410,8	411,1	412,5	412,8	412,9	413,2
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	100,1	100,7	100,4	100,4	100,5	100,5	100,5	100,5
rolników indywidualnych	37,5	37,6	37,7	37,8	37,8	37,7	37,6	37,6
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	98,3	98,8	99,4	99,8	100,6	100,2	99,7	99,5

Tabl. 12. Świadczenia społeczne w województwie pomorskim (dok.)

Wyszczególnienie	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:								
wypłacana przez ZUS	1928,17	1942,62	1949,77	1955,84	1980,68	1984,62	1988,06	1991,44
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	103,1	102,3	102,8	102,9	102,7	102,2	102,0	101,8
rolników indywidualnych	1167,19	1184,32	1186,18	1186,54	1188,42	1190,86	1191,34	1192,14
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	102,4	103,3	103,3	103,1	101,8	100,6	100,4	100,5

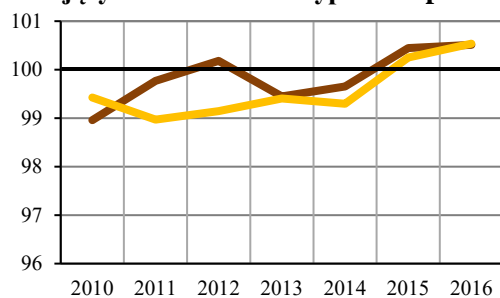
Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z obu systemów.

Podobnie kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalne i rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych. W przypadku większości kategorii świadczeniobiorców zanotowano zmniejszenie ich zbiorowości w porównaniu z 2015 r. Emerytury i renty rolni-

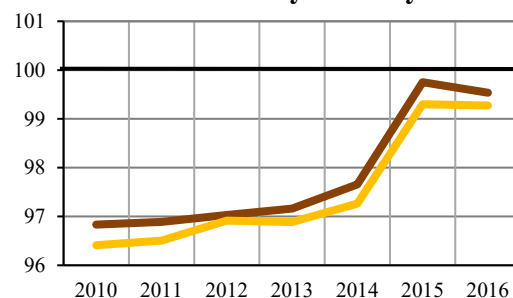
cze w 2016 r. pobierało 37,6 tys. osób (o 0,5% mniej niż przed rokiem i o 11,4% mniej w stosunku do 2010 r.). W ciągu ostatniego roku spadek liczby świadczeniobiorców zaobserwowano w przypadku osób otrzymujących renty z tytułu niezdolności do pracy (o 1,8%) oraz osób korzystających z rent rodzinnych (o 1,4%). Natomiast liczba osób pobierających emerytury utrzymała się na niezmiennym w stosunku do 2015 r. poziomie. Podobnie jak w przypadku świadczeń wypłacanych przez ZUS, wśród rolników indywidualnych, korzystających ze świadczeń społecznych, również dominowali emeryci – ich odsetek wyniósł 72,3%. Najniższy udział stanowiły natomiast osoby pobierające renty rodzinne (4,3% ogólnej liczby świadczeniobiorców KRUS).

Wyk. 32. Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów
rok poprzedni = 100

Pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS

Rolników indywidualnych

— Polska — Woj. pomorskie

Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych), uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

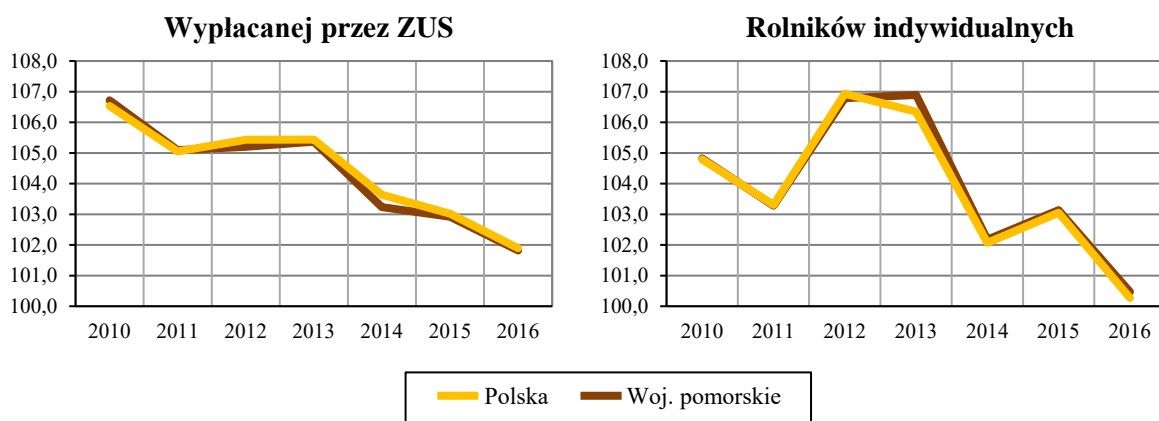
W 2016 r. w województwie pomorskim przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 1991,44 zł i była wyższa o 1,8% w porównaniu z poprzednim rokiem (w kraju odpowiednio 2018,48 zł, wzrost o 1,9%). To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie 1192,14 zł, co oznacza wzrost o 0,5% w ciągu roku (w kraju odpowiednio 1182,83 zł, wzrost o 0,3%).

Tendencję wzrostową przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto obserwowano w przypadku wszystkich kategorii świadczeń zarówno w województwie pomorskim, jak i w kraju. W województwie pomorskim w szybszym tempie rosła prze-

Świadczenia emerytalne i rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

ciętna miesięczna emerytura i renta wypłacana przez ZUS niż to samo świadczenie z KRUS (w ostatnim roku różnica wyniosła 1,3 p.proc.). W kraju różnica w tempie wzrostu wyniosła 1,6 p.proc. Rozpatrując poszczególne kategorie świadczeń, największy wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto w ciągu ostatniego roku w województwie odnotowano w przypadku renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacanej zarówno przez ZUS, jak i KRUS (o 2,1%), a w kraju – w przypadku emerytury i renty rodzinnej wypłacanej przez ZUS (o 1,7%).

Wyk. 33. Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto
rok poprzedni = 100

W 2016 r. wysokość świadczeń w województwie pomorskim była zbliżona do średniej krajowej. Pod względem wysokości przeciętnej emerytury i renty z ZUS województwo pomorskie plasowało się na czwartym miejscu w kraju i na ósmym pod względem wysokości przeciętnego świadczenia wypłacanego przez KRUS.

Dane prezentujące świadczenia społeczne w województwie pomorskim znajdują się w publikacji pt. „Biuletyn statystyczny województwa pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał na stronie internetowej Urzędu, jak również w Banku Danych Lokalnych.

CENY

W 2016 r. w województwie pomorskim (podobnie jak w kraju) ceny towarów i usług konsumpcyjnych obniżyły się w odniesieniu do 2015 r. Spadek cen odnotowano m.in. w grupach: odzież i obuwie, transport, rekreacja i kultura oraz zdrowie. Wyższe ceny odnotowano m.in. w grupach: edukacja, napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe oraz żywność i napoje bezalkoholowe. Ceny w grupie mieszkanie pozostały bez zmian.

Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

Systemy wag w zakresie poszczególnych województw oraz w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego i wydatków na ubezpieczenie na życie) gospodarstw domowych za zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP, do 2013 r. – COICOP/HICP).

W 2016 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie pomorskim obniżyły się o 0,3%. Spadek cen dotyczył m.in. odzieży i obuwia (o 4,8%), towarów i usług związanych z: transportem (o 3,9%), rekreacją i kulturą (o 2,4%) oraz ze zdrowiem (o 1,0%).

Natomiast więcej niż w poprzednim roku płacono m.in. za towary i usługi związane z edukacją (o 2,0%), za napoje alkoholowe

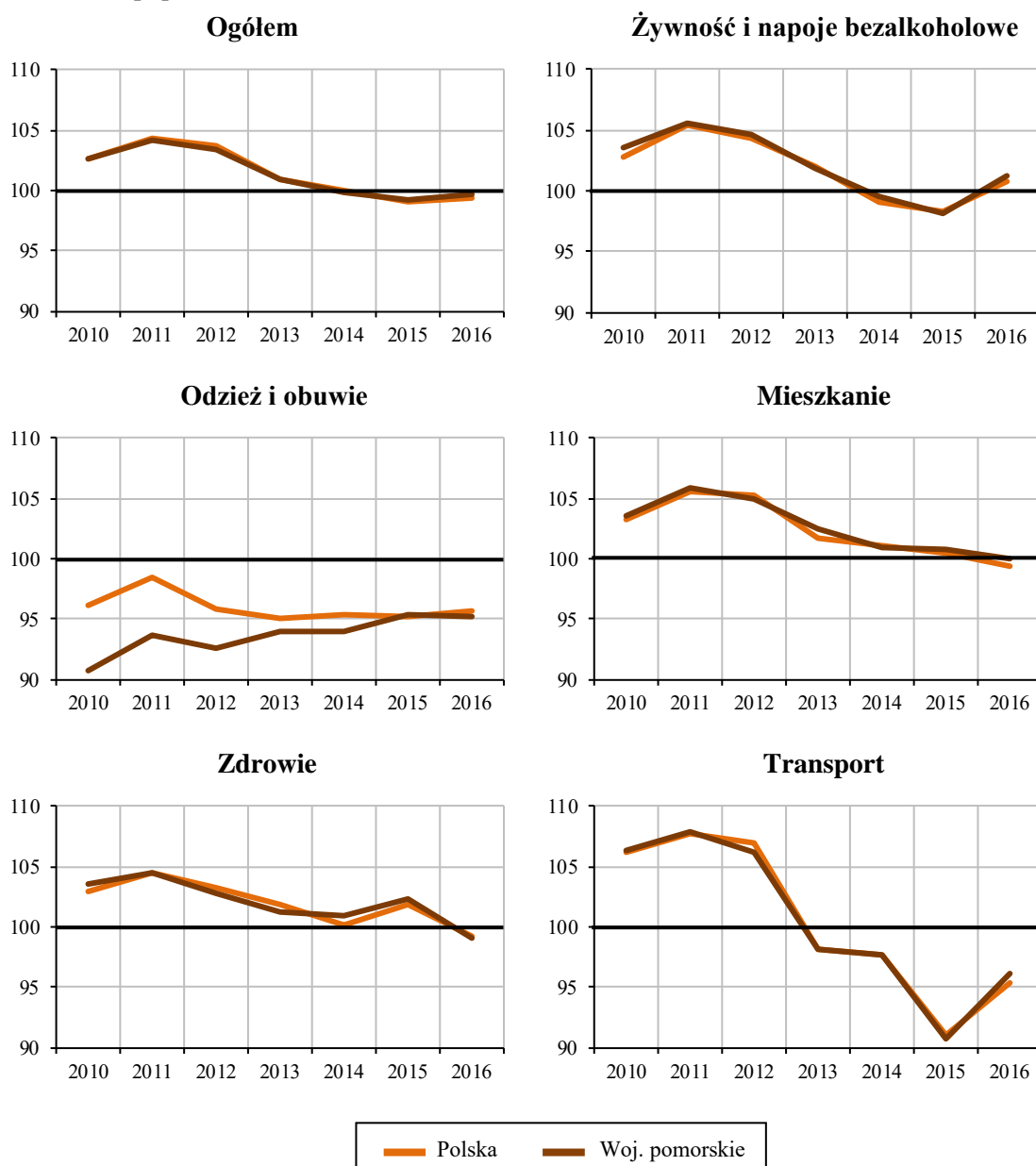
i wyroby tytoniowe (o 1,4%) oraz za żywność i napoje bezalkoholowe (o 1,3%).

Tabl. 13. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	102,6	99,1	99,4
w tym:			
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,7	98,3	100,8
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,3	101,2	100,7
Odzież i obuwie	96,2	95,2*	95,6
Mieszkanie	103,3	100,5	99,4
Zdrowie	102,9	101,9	99,2
Transport	106,2	91,1	95,4
Rekreacja i kultura	99,7	100,7	98,1
Edukacja	102,7	101,1	100,8

Tabl. 13. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
	rok poprzedni = 100		
WOJ. POMORSKIE			
Ogółem	102,6	99,2	99,7
w tym:			
Żywność i napoje bezalkoholowe	103,5	98,2	101,3
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	106,0	101,3	101,4
Odzież i obuwie	90,7	95,3	95,2
Mieszkanie	103,6	100,8	100,0
Zdrowie	103,6	102,3	99,0
Transport	106,3	90,7	96,1
Rekreacja i kultura	99,7	99,9	97,6
Edukacja	101,4	101,8	102,0

Wyk. 34. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych
rok poprzedni = 100

Spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem odnotowano w pierwszych trzech kwartałach 2016 r., a w ostatnim ceny nieznacznie wzrosły. Na przestrzeni roku największy spadek (o 7,3%) i jednocześnie największy wzrost (o 3,0%) odnotowano w jednej grupie – transport. W analizowanych okresach kwartalnych 2016 r. wskaźniki cen towarów i usług były zróżnicowane. Trend wzrostowy zaobserwowano w grupach: żywność i napoje bezalkoholowe oraz transport, a trend spadkowy w grupach: odzież i obuwiu oraz zdrowie.

Tabl. 14. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie pomorskim**

Wyszczególnienie	2015				2016			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	98,6	99,3	99,4	99,6	99,3	99,3	99,7	100,5
w tym:								
Żywność i napoje bezalkoholowe	96,5	98,0	98,7	99,7	100,4	100,8	101,6	102,2
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	101,8	100,9	100,9	101,5	101,4	101,5	101,7	100,9
Odzież i obuwiu	94,9	95,6	95,6	95,2	95,6	95,5	95,0	94,6
Mieszkanie	100,6	100,8	100,9	100,9	100,2	99,9	100,0	100,1
Zdrowie	102,1	101,4	102,9	102,9	100,3	100,1	97,9	97,7
Transport	89,1	91,7	90,7*	91,4	92,7	93,1	95,9	103,0
Rekreacja i kultura	99,9	99,8	100,5	99,4	98,7	96,5	96,8	98,2
Edukacja	101,9	101,9	101,7	101,5	101,7	101,7	102,1	102,5

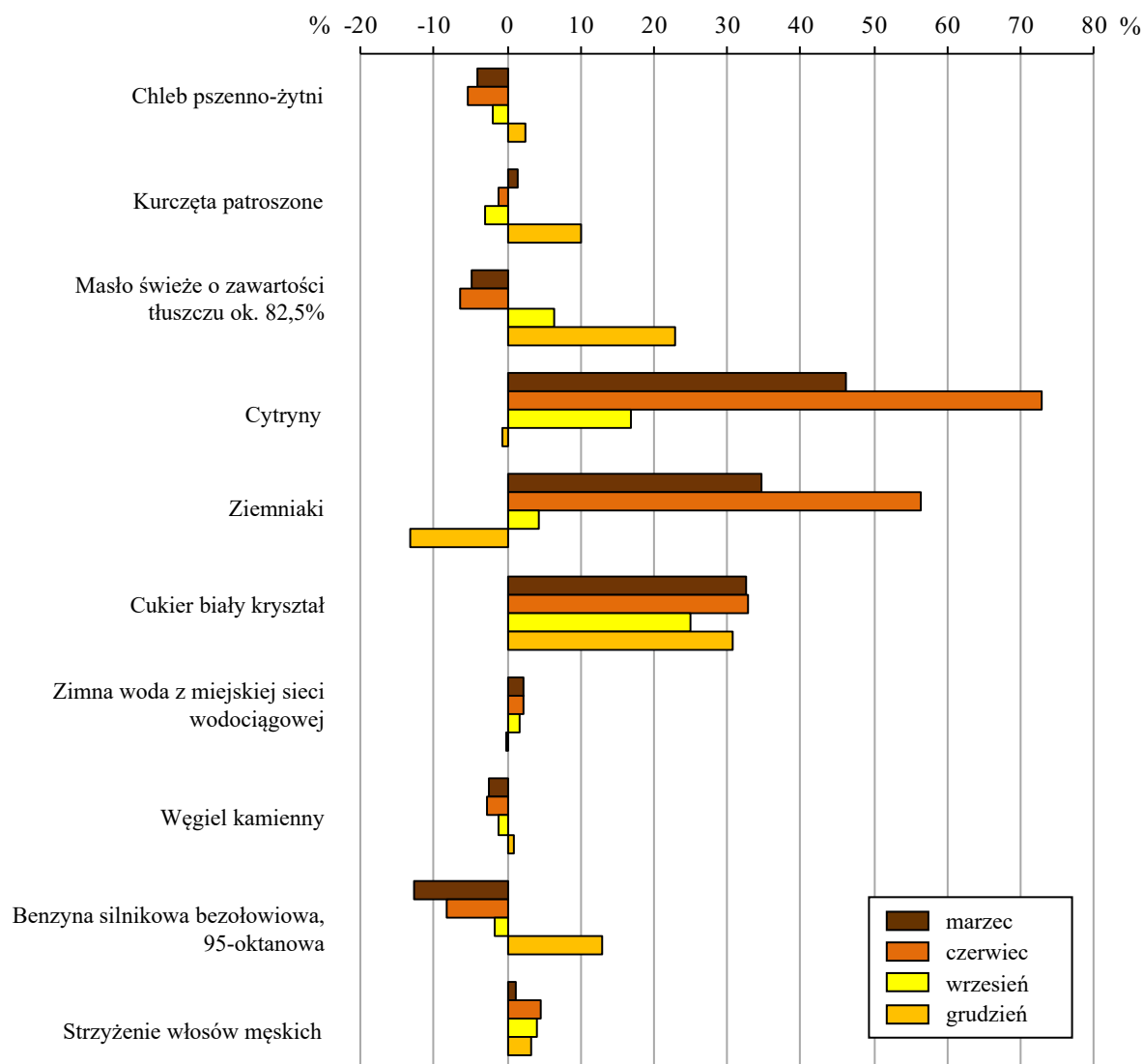
W województwie pomorskim w grudniu 2016 r. ceny artykułów żywnościowych objętych badaniem były zróżnicowane w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego. Zdecydowanie mniej niż przed rokiem trzeba było zapłacić m.in. za marchew (o 25,1%), jabłka (o 11,1%), margarynę (o 8,4%), mięso wołowe z kością (rostbef)

(o 4,8%), kiełbasę suszoną (o 3,7%), sok jabłkowy (o 1,7%) oraz cytryny (0,6%). Natomiast więcej trzeba było zapłacić m.in. za cukier biały kryształ (o 30,6%), masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% (o 22,9%), kurczęta patroszone (o 10,1%), ser dojrzewający (o 8,9%) i pomarańcze (o 6,6%).

W grupie artykułów nieżywnościowych i usług odnotowano wzrost cen. Najbardziej zdrożały m.in.: firanka syntetyczna (o 18,0%), odtwarzacz osobisty MP3 z radiem (o 14,6%), wywóz śmieci niesegregowanych w budynkach wielorodzinnych (o 14,1%), benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktanowa (o 13,0%), garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny (o 10,3%) oraz olej napędowy (o 9,8%). Natomiast zmniejszyła się cena m.in.: półbutów męskich skórzanych na podszewie nieskórzanej (o 4,3%), koszuli męskiej z elanowełny, długi rękaw (o 2,5%), centralnego ogrzewania lokali mieszkalnych (o 0,5%), zimnej wody z miejskiej sieci wodociągowej (o 0,3%).

Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów i usług są notowania cen dokonywane przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług notowane są raz w miesiącu, z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone są dwa razy w miesiącu.

Wyk. 35. Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie pomorskim w 2016 r.

Tabl. 15. Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu

Wyszczególnienie	2010	2015	2016	
	w zł			XII 2015 = = 100
POLSKA				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,08	2,21	2,21	100,0
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,68	13,79	14,61	105,9
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,96	6,60	6,45	97,7
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	21,65	24,01	24,96	104,0
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,67	2,80	2,78	99,3
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	4,27	3,98	4,90	123,1
Cebula – za 1 kg	2,25	2,20	1,76	80,0
Ziemniaki – za 1 kg	1,43	1,19	0,98	82,4

Tabl. 15. Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016	
	w zł			XII 2015 = = 100
POLSKA (dok.)				
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,94	2,44	3,17	129,9
Sok jabłkowy – za 1 l	3,64	3,63	3,57	98,3
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny – za 1 kpl.	467,17	662,30 ^a	658,97 ^a	99,5
Półbuty skórzane męskie na podszwie nieskórzanej – za 1 parę	164,09	197,64	199,02	100,7
Ciepła woda – za 1 m ³	17,89	21,68	21,79	100,5
Proszek do prania ^b – za 300 g	4,43	5,33	5,45	x
Wizyta u lekarza specjalisty	69,63	90,26	93,93	104,1
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	2,23	2,71	2,71	100,0
Bilet do kina	15,23	18,39	19,02	103,4
WOJ. POMORSKIE				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,08	2,07	2,12	102,4
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	14,07	14,46	15,69	108,5
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,86	6,35	6,99	110,1
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	21,90	27,58	27,87	101,1
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,91	2,51	2,43	96,8
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	4,51	3,85	4,73	122,9
Cebula – za 1 kg	2,38	2,50	2,18	87,2
Ziemniaki – za 1 kg	1,38	1,20	1,04	86,7
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,99	2,42	3,16	130,6
Sok jabłkowy – za 1 l	3,85	3,57	3,51	98,3
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny – za 1 kpl.	413,01	559,17 ^a	616,75 ^a	110,3
Półbuty skórzane męskie na podszwie nieskórzanej – za 1 parę	154,96	194,84	186,48	95,7
Ciepła woda – za 1 m ³	17,71	21,81	21,87	100,3
Proszek do prania ^b – za 300 g	4,28	6,40	5,48	x
Wizyta u lekarza specjalisty	71,15	88,08	90,00	102,2
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	2,18	2,63	2,71	103,0
Bilet do kina	16,09	20,73	21,71	104,7

^a Z uwagi na zmianę reprezentanta objętego badaniem cen dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. ^b W 2010 r. za 400 g, w 2015 za 280 g.

Dane prezentujące ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie pomorskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał, jak również w Banku Danych Lokalnych.

ROLNICTWO

■ WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE

Warunki agrometeorologiczne panujące w listopadzie 2015 r. sprzyjały wegetacji ozimin posianych w optymalnym terminie. Jednak znaczna część plantacji zarówno zbóż ozimych, jak i rzepaku ozimego, ze względu na panującą w sierpniu 2015 r. suszę, została obsiana z opóźnieniem, co przy umiarkowanych temperaturach listopada spowodowało, że uprawy znajdowały się we wcześniejszych fazach rozwojowych niż rok wcześniej. Mimo to na większości plantacji oziminy wytworzyły bezpieczną dla przezimowania ilość liści i rozkrzewień.

W grudniu 2015 r. odnotowano wysoką jak na tę porę roku temperaturę powietrza (od 5°C do 15°C), której towarzyszyły intensywne opady deszczu. Stan upraw ozimych na koniec grudnia 2015 r. był dobry. Oziminy były w stanie aktywnego wzrostu do końca grudnia, kiedy to pojawiły się pierwsze mrozy.

Pierwsza połowa stycznia 2016 r. była bardzo mroźna (miejscami osiągająca poziom temperatury poniżej minus 20°C) i bezśnieżna, co spowodowało duże straty w zasiewach zbóż ozimych i rzepaku ozimego. Duże uszkodzenia odnotowano również na plantacjach truskawek, zwłaszcza na nowo założonych plantacjach.

W trzeciej dekadzie stycznia 2016 r. oraz w lutym 2016 r. nastąpił znaczny wzrost temperatury, co było przyczyną zakłócenia zimowego spoczynku roślin oraz spowodowało ich osłabienie. Stan ozimin pod koniec lutego 2016 r. w większości powiatów województwa pomorskiego był oceniany jako zły. Największe straty mrozowe odnotowano na plantacjach jęczmienia ozimego i pszenicy ozimej oraz rzepaku ozimego. W części gospodarstw rolnych dokonano przesiewu albo dosiewu odmian jarych. Część plantacji została zaorana.

W kwietniu 2016 r. kontynuowano rozpoczęte w marcu siewy zbóż jarych i przesiewy przemarniętych plantacji zbóż ozimych. Warunki termiczne odnotowane w kwietniu 2016 r. nie sprzyjały intensywnemu wzrostowi roślin. Temperatury wahały się najczęściej między 5°C w nocy i 10°C w ciągu dnia. W drugiej połowie miesiąca siano buraki i rozpoczęto siew kukurydzy na kiszonkę i ziarno. Przymrozki, które wystąpiły w trzeciej dekadzie kwietnia spowodowały lekkie żółknięcie słabo dokarmianych zbóż.

Niewielka ilość opadów odnotowana w okresie zimy wpłynęła negatywnie na zasoby wody w glebie. Brak opadów wystąpił również w okresie wiosennym. Według danych z trzech stacji hydrologiczno-meteorologicznych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej średnia suma opadów atmosferycznych notowana w województwie pomorskim w kwietniu 2016 r. stanowiła 49% normy z wielolecia.

Chłodny kwiecień 2016 r. oraz początek maja 2016 r. spowolniły wegetację roślin oraz opóźniły kwitnienie drzew. Istotne ocieplenie nastąpiło na przełomie pierwszej i drugiej dekady maja 2016 r. Duże znaczenie dla rozwoju upraw rolnych i ogrodniczych miały opady deszczu odnotowane w drugiej dekadzie miesiąca. Poprawiły one znacznie stan uwilgotnienia gleby i przyspieszyły wegetację roślin.

W pierwszej dekadzie czerwca 2016 r. odnotowano kolejny znaczny deficyt wodny, który był przyczyną zasychania liści oraz wykształcania skróconych kłosów, szczególnie w zasiewach upraw jarych. Sytuacja znacznie się poprawiła, gdy w drugiej połowie miesiąca wystąpiły opady deszczu.

W pierwszej połowie lipca 2016 r. na przeważającej części województwa odnotowano intensywne opady deszczu. W drugiej dekadzie miesiąca lokalnie przystąpiono do zbiorów rzepaku i rzepiku oraz jęczmienia ozimego i żyta.

Niekorzystne warunki atmosferyczne, tj. częste ulewne deszcze i niskie temperatury powietrza, które wystąpiły w sierpniu 2016 r. spowodowały opóźnienie w przeprowadzeniu prac żniwnych oraz

wpłynęły na spadek jakości zbieranego ziarna. Upalny koniec miesiąca wpłynął na znaczne przyspieszenie przebiegu żniw oraz pozwolił na kontynuowanie trwających prac polowych.

Ciepła i bezdeszczowa pogoda odnotowana we wrześniu 2016 r. stwarzała dobre warunki do przeprowadzenia zbioru upraw, ale sprawiała trudności w odpowiednim przygotowaniu gleby pod siew (szczególnie na glebach ciężkich).

Październik 2016 r. był miesiącem bardzo deszczowym, co miało wpływ na równomierne wschody ozimin. W tym miesiącu odnotowano również przymrozki z temperaturą od minus 1°C do minus 3°C przez 3-4 noce. Nie miało to negatywnego wpływu na rozwój ozimin, a nawet można powiedzieć, że zapoczątkowało proces hartowania roślin.

Tabl. 16. Wybrane dane dotyczące rolnictwa

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami zbożo- wymi	35,1	36,7	•
rzepak i rzepik	23,6	28,5	•
ziemniaki ^a	219	210	•
buraki cukrowe	484	520	•
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych ^b w szt. (stan w czerwcu):			
bydło	38,6 ^c	41,0	41,3 ^d
trzoda chlewna.....	102,6 ^c	80,0	75,6 ^d
owce	1,8 ^c	1,6	•
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	1031,5 ^c	1123,6	•
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	59,84	66,83	62,02
ziarno żyta za 1 dt	42,12	51,42	51,73
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	50,86	51,15	52,27
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,56	6,02	5,91
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,89	4,30	4,68
mleko krowie za 1 l	1,07	1,13	1,11

^a Łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych; w 2010 r. bez upraw w ogrodach przydomowych. ^b Patrz uwagi ogólne ust. 11 na str. 11.
^c Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^d Dane wstępne.

Tabl. 16. Wybrane dane dotyczące rolnictwa (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA (dok.)			
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	64,91	75,59	75,11
ziarno żyta za 1 dt	48,58	58,67	59,33
ziemniaki jadalne późne za 1 dt	98,51 ^a	82,04	96,02
prosię na chów za 1 szt.	130,20	154,03	154,62
WOJ. POMORSKIE			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami			
zbożowymi	37,4	42,6	•
rzepak i rzepik	22,8	29,1	•
ziemniaki ^b	248	260	•
buraki cukrowe	515	568	•
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha			
użytków rolnych ^c w szt. (stan w czerwcu):			
bydło	26,0 ^d	26,9	28,4 ^e
trzoda chlewna.....	112,7 ^d	100,2	103,5 ^e
owce	2,3 ^d	1,9	•
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	977,4 ^d	807,8	•
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	59,49	70,28	63,96
ziarno żyta za 1 dt	44,88	52,93	52,28
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	37,64	46,19	52,37
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,50	6,14	6,16
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,97	4,44	4,71
mleko krowie za 1 l	1,04	1,09	1,06
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	63,73	73,15	75,55
ziarno żyta za 1 dt	69,06	54,78	52,13
ziemniaki jadalne późne za 1 dt	98,40 ^a	90,44	96,31
prosię na chów za 1 szt.	141,59	116,67	•

^a Przeciętna cena roczna – bez notowań cen ziemniaków wczesnych w lipcu i sierpniu. ^b Łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych; w 2010 r. bez upraw w ogrodach przydomowych. ^c Patrz uwagi ogólne ust. 11 na str. 11. ^d Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010. ^e Dane wstępne.

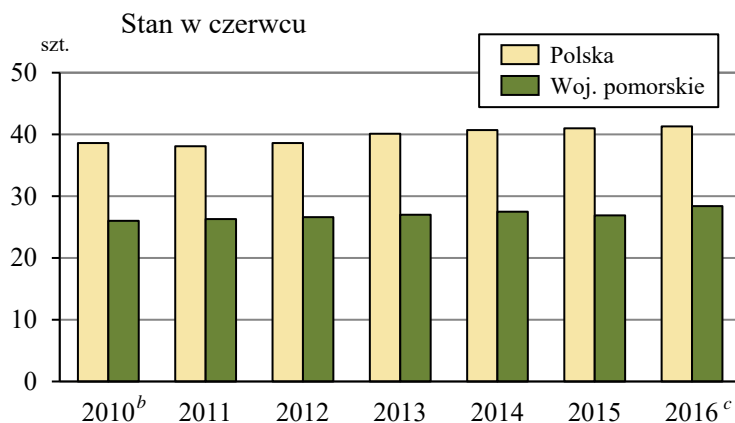
▪ POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

W województwie pomorskim w 2016 r. w odniesieniu do roku poprzedniego odnotowano wzrost pogłowia bydła, owiec i drobiu oraz spadek pogłowia trzody chlewnej.

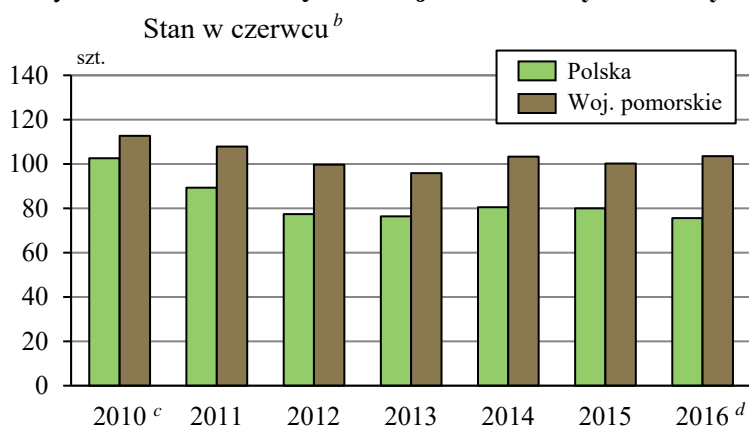
W czerwcu 2016 r. pogłowie bydła w województwie liczyło 205,6 tys. szt., co stanowiło 3,5% ogółu pogłowia bydła w kraju (8 miejsce w kraju). W stosunku do 2015 r. liczebność stada bydła zwiększyła się o 0,6% (w Polsce zmniejszyła się o 1,7%), natomiast w odniesieniu do 2010 r. odnotowano wzrost o 5,2% (w kraju – o 3,4%).

Badania pogłowia trzody chlewnej oraz produkcji żywca wieprzowego od 2014 r. prowadzone są 3-krotnie w roku – w marcu według stanu na 1 marca, w czerwcu według stanu na 1 czerwca i w grudniu według stanu na 1 grudnia, a badania pogłowia bydła, owiec i drobiu oraz produkcji zwierzęcej – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.

Wyk. 36. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych^a

Wyk. 37. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych^a

^a Patrz uwagi ogólne ust. 11 na str. 11.

^b Do 2013 r. stan w końcu lipca.

^c Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI.

^d Dane wstępne.

W czerwcu 2016 r. w pogłowie bydła ogółem 33,1% stanowiły krowy, wśród których udział krów mlecznych wyniósł 84,5% (dla Polski odpowiednio 39,3% i 92,0%). Duży udział krów mlecznych w stadzie bydła świadczy o ukierunkowaniu hodowli tego gatunku zwierząt na produkcję mleka.

W czerwcu 2016 r. pogłowie trzody chlewnej w województwie pomorskim ukształtowało się na poziomie 749,5 tys. szt., co stanowiło 6,9% ogółu pogłowia trzody chlewnej w kraju (5 lokata w kraju), w tym 66,2 tys. szt., tj. 8,8% stanowiły lochy (w kraju 7,9%). W odniesieniu do stanu z czerwca 2015 r. wielkość stada trzody chlewnej zmniejszyła się o 1,6% (w Polsce o 6,7%), a w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. nastąpił spadek o 11,3% (w kraju – o 28,7%).

W czerwcu 2016 r. stado owiec liczyło 14,8 tys. szt., co stanowiło 6,2% ogółu pogłowia owiec w kraju (5 lokata w kraju). W porównaniu z poprzednim rokiem jego stan zwiększył się o 1,4% (w Polsce – o 5,1%), a w odniesieniu do 2010 r. zmniejszył się o 13,9% (w kraju o 8,4%).

W czerwcu 2016 r. stado drobiu ogółem (łącznie z pisklętami do 2 tygodnia życia) w województwie pomorskim ukształtowało się na poziomie 6367,1 tys. szt. i stanowiło 3,4% ogółu pogłowia drobiu w Polsce (12 miejsce w kraju).

▪ SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

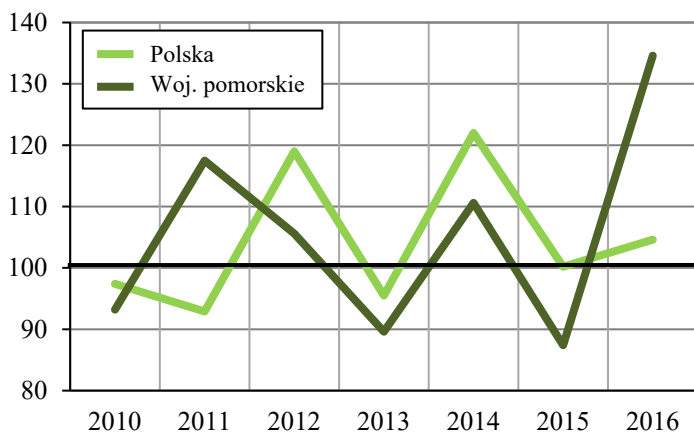
W województwie pomorskim w 2016 r. w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost wielkości skupu ziarna pszenicy, ziemniaków ogółem, żywca wieprzowego i drobiowego oraz mleka krowiego. Natomiast mniejszy niż przed rokiem był skup ziarna żyta oraz żywca wołowego.

W 2016 r. skupiono 953,0 tys. t ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowiło 9,3% skupu ogółem tego typu ziaren zbóż w kraju. W odniesieniu do roku poprzedniego skup omawianych produktów w województwie był wyższy o 34,6%, a w kraju o 4,6%.

W województwie pomorskim w 2016 r. skupiono 714,0 tys. t pszenicy, tj. o 61,8% więcej niż w poprzednim roku. Skup żyta wyniósł 89,7 tys. t i zmniejszył się o 14,2% w odniesieniu do 2015 r.

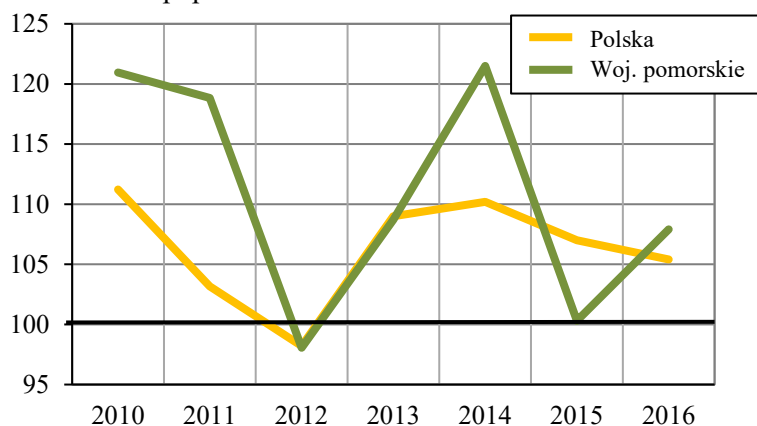
Skup ziemniaków w 2016 r. ukształtował się na poziomie 244,2 tys. t, co stanowiło 13,0% skupu ziemniaków ogółem w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano wzrost skupu ziemniaków o 5,6% (w kraju o 23,0%).

Wyk. 38. **Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)**
rok poprzedni = 100

W omawianym roku skupiono 301,2 tys. t żywca rzeźnego (w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami) w wadze poubojowej ciepłej (wbc), co stanowiło 7,0% skupu ogólnokrajowego tego typu mięsa. W odniesieniu do 2015 r. skup żywca rzeźnego w wadze poubojowej ciepłej był wyższy o 8,4% (w kraju o 5,5%).

Wyk. 39. **Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem**
(w wadze żywej)
rok poprzedni = 100

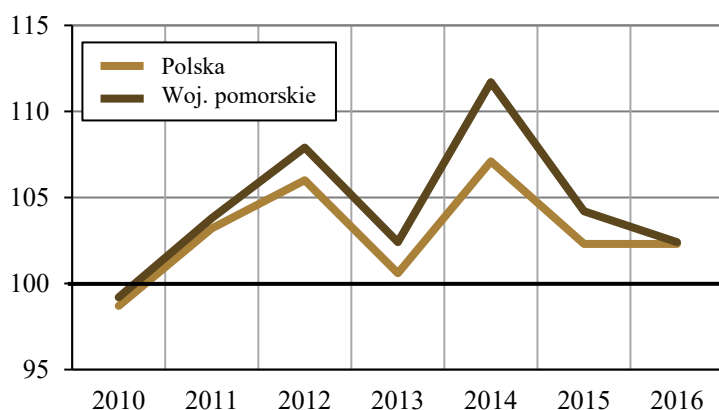

Od 2011 r. dane dotyczące skupu żywca rzeźnego są nieporównywalne z danymi za lata poprzednie z uwagi na zmianę wskaźnika do przeliczeń bydła w wadze żywej.

W ciągu ostatniego roku skupiono 407,6 tys. t żywca rzeźnego w wadze żywej (co stanowiło 6,7% skupu żywca rzeźnego ogółem w kraju), tj. o 7,9% więcej niż w 2015 r. (w kraju wzrost o 5,4%).

W 2016 r. skupiono 252,6 tys. t żywca wieprzowego, o 13,5% więcej niż w roku poprzednim. Skup żywca wołowego ukształtował się na poziomie 23,8 tys. t i był o 1,9% mniejszy niż przed rokiem, a żywca drobiowego skupiono 130,8 tys. t, czyli o 0,2% więcej niż w 2015 r.

Wyk. 40. **Dynamika skupu mleka krowiego**
rok poprzedni = 100

Skup mleka krowiego w 2016 r. wyniósł 318,4 mln litrów (co stanowiło 2,9% wielkości skupu mleka ogółem w kraju), tj. o 2,4% więcej niż przed rokiem (w skali kraju więcej o 2,3%).

Tendencja wzrostowa skupu mleka utrzymuje się w województwie od 2010 r., przy czym największy wzrost w stosunku do roku poprzedniego zanotowano w 2014 r., a najmniejszy w 2013 r. oraz w 2016 r.

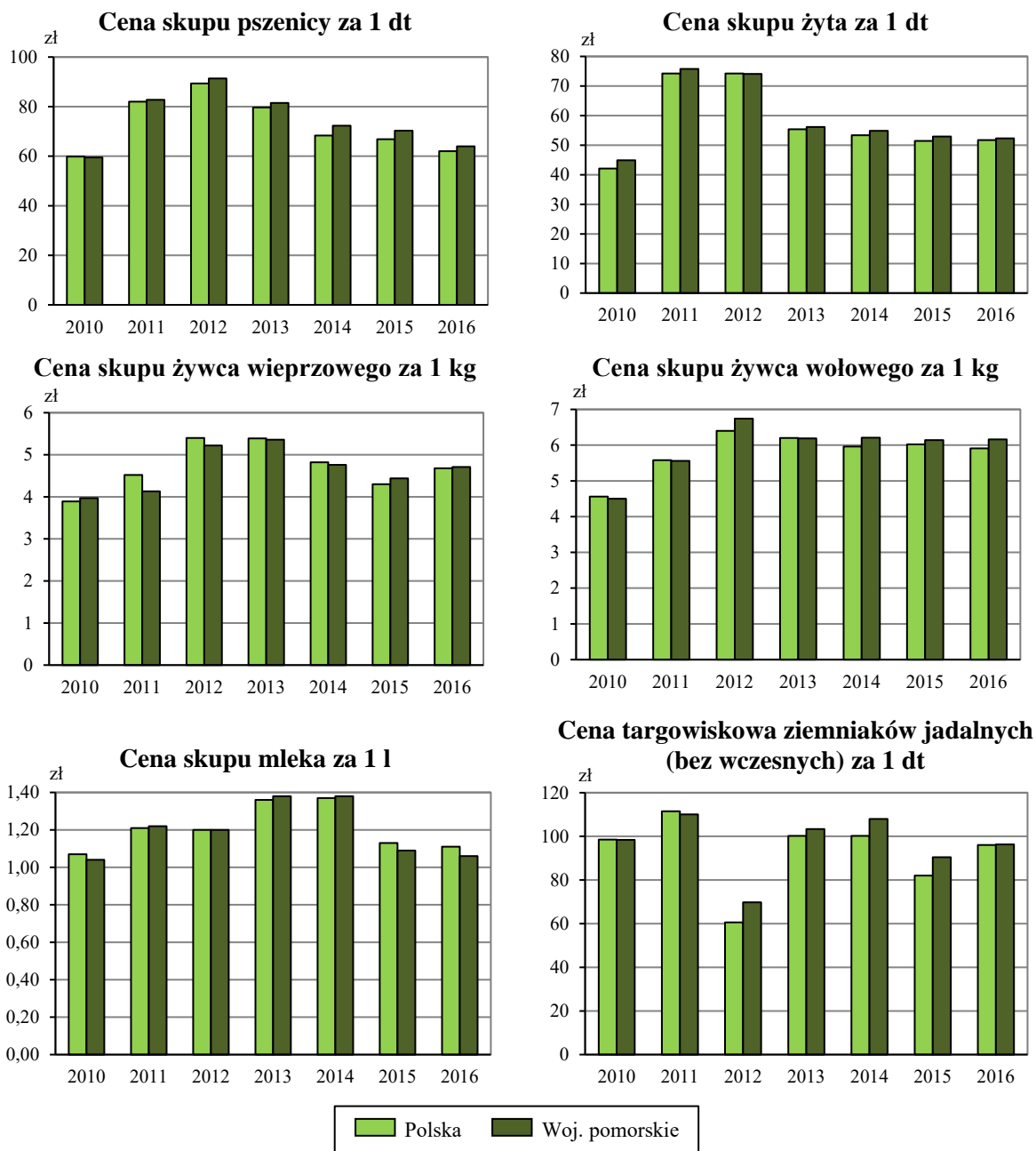
▪ CENY PRODUKTÓW ROLNYCH W SKUPIE I NA TARGOWISKACH

W 2016 r. w odniesieniu do roku poprzedniego odnotowano wzrost cen żywca rzeźnego wołowego i wieprzowego w skupie, ziarna pszenicy na targowiskach oraz ziemniaków jadalnych w skupie i na targowiskach. Natomiast niższe były ceny skupu pszenicy oraz żyta w skupie i na targowiskach.

Średnia cena skupu pszenicy w województwie pomorskim w 2016 r. wyniosła 63,96 zł za 1 dt (w kraju – 62,02 zł) i była niższa o 9,0% od zanotowanej przed rokiem. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 75,55 zł (w kraju – 75,11 zł), tj. o 3,3% więcej niż w 2015 r.

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Wyk. 41. Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach

W analizowanym roku, cena żyta w skupie ukształtowała się na poziomie 52,28 zł za 1 dt (w kraju – 51,73 zł), o 1,2% niższym w odniesieniu do zanotowanego w 2015 r. W obrocie targowiskowym cena żyta zmniejszyła się w stosunku do poprzedniego roku o 4,8% osiągając poziom 52,13 zł (w Polsce zwiększyła się do 59,33 zł).

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

W 2016 r. za ziemniaki jadalne (bez wczesnych) w skupie płacono 52,37 zł za 1 dt (w kraju – 52,27 zł), o 13,4% więcej niż przed rokiem. W obrocie targowiskowym cena ziemniaków jadalnych późnych

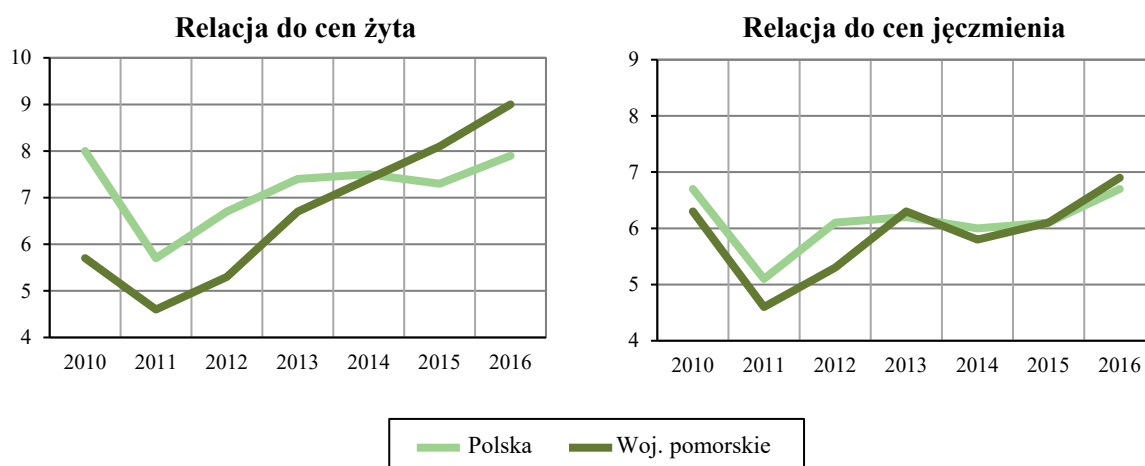
uksztaltowała się na poziomie 96,31 zł za 1 dt (w Polsce – 96,02 zł), o 6,5% wyższym w stosunku do zanotowanego w 2015 r.

W omawianym roku cena skupu żywca wołowego wyniosła 6,16 zł za 1 kg (w kraju – 5,91 zł), co oznacza wzrost o 0,3% w stosunku do 2015 r.

Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 4,71 zł za 1 kg (w kraju – 4,68 zł), tj. wyższą o 6,1% od notowanej w 2015 r.

W 2016 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, znacznie polepszyła się relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i ukształtowała się na poziomie 9,0 (wobec 8,1 w 2015 r.). Natomiast w kraju relacja ta wyniosła 7,9 wobec 7,3 w 2015 r. Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych jęczmienia w analizowanym okresie zwiększyła się i wyniosła 6,9 w 2016 r. wobec 6,1 w 2015 r. (w kraju odpowiednio – 6,7 i 6,1).

Wyk. 42. Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia

Cena skupu drobiu rzeźnego w 2016 r. osiągnęła poziom 3,43 zł za 1 kg (w kraju – 3,68 zł) i była niższa o 6,8% od zanotowanej w poprzednim roku.

Za 1 l mleka krowiego w omawianym roku płacono 1,06 zł (w kraju – 1,11 zł), o 2,8% mniej niż przed rokiem.

▪ GLOBALNA, KOŃCOWA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA

W województwie pomorskim w 2015 r., w odniesieniu do poprzedniego roku, nastąpił spadek globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych), o czym zadecydowała niższa wartość produkcji zarówno roślinnej, jak i zwierzęcej. W produkcji końcowej i towarowej również odnotowano spadek produkcji roślinnej i produkcji zwierzęcej.

W 2015 r. w porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano spadek produkcji globalnej o 5,1%, o czym zadecydowała o 2,6% niższa niż w 2014 r. produkcja zwierzęca, jak i o 7,7% niższa produkcja roślinna. W 2015 r. udział województwa pomorskiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 4,6% i w przypadku produkcji roślinnej ukształtował się na poziomie 4,6%, a zwierzęcej 4,5%.

W 2015 r. produkcja zwierzęca stanowiła 62,6% wartości końcowej produkcji rolniczej w województwie pomorskim. Wartość produkcji końcowej

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) prezentowane dane nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

w 2015 r. w porównaniu z poprzednim rokiem była o 5,3% niższa (na cołożył się spadek produkcji roślinnej o 9,9% i produkcji zwierzęcej o 2,3%).

W 2015 r. w towarowej produkcji rolniczej nastąpił spadek produkcji ogółem (o 3,8%), przy równoczesnym spadku produkcji roślinnej (o 7,9%) i produkcji zwierzęcej (o 1,6%).

Udział województwa w produkcji końcowej oraz towarowej ogółem w kraju w 2015 r. zmniejszył się i wyniósł po 4,5%.

Dane prezentujące rolnictwo w województwie pomorskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn statystyczny województwa pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
 - „Rolnictwo w województwie pomorskim” – publikacja dostępna co roku,
- jak również w Banku Danych Lokalnych.

PRZEMYSŁ

W 2016 r. w województwie pomorskim w skali roku utrzymał się wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w cenach stałych i był on wyższy od notowanego w 2015 r. W porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano wzrost wydajności pracy¹ w przemyśle, któremu towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia w tej sekcji.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2016 r. w województwie pomorskim osiągnęła (w cenach bieżących) wartość 78836,6 mln zł (6 miejsce w kraju) i była wyższa (w cenach stałych) zarówno w odniesieniu do zanotowanej w roku poprzednim, jak i w 2010 r. – odpowiednio o 5,3% i o 43,5%. W skali kraju w omawianym okresie produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) zwiększyła się odpowiednio o 3,1% i o 24,0%.

W województwie pomorskim, w kolejnych kwartalnych okresach narastających 2016 r., odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach stałych) w skali roku; najwyższy w okresie styczeń-wrzesień o 6,2%, a najniższy w okresie styczeń-marzec o 5,2%.

*Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:*

- *wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;*
- *wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;*
- *zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;*
- *wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;*
- *produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.*

Tabl. 17. **Przemysł**

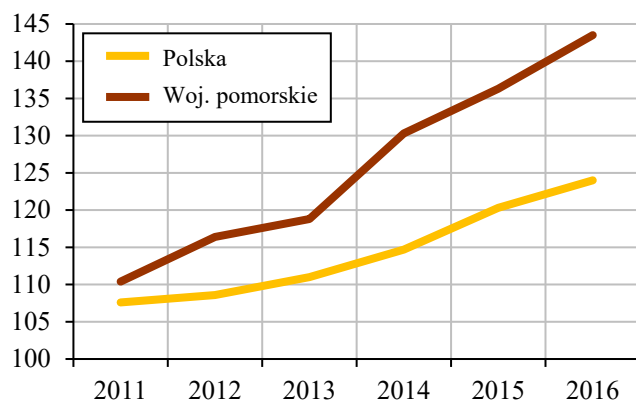
Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	945306,9	1197028,5	1236375,4
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	83,0	85,9	86,9
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	2442,2	2510,7	2566,7
WOJ. POMORSKIE			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	58388,9	76715,3	78836,6
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	89,5	91,7	91,9
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	135,4	135,6	141,6

¹ Mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego.

Tabl. 17. Przemysł (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
M. GDAŃSK			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	30037,3	34426,8	31146,7
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	85,3	86,0	84,9
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	36,3	27,4	27,8

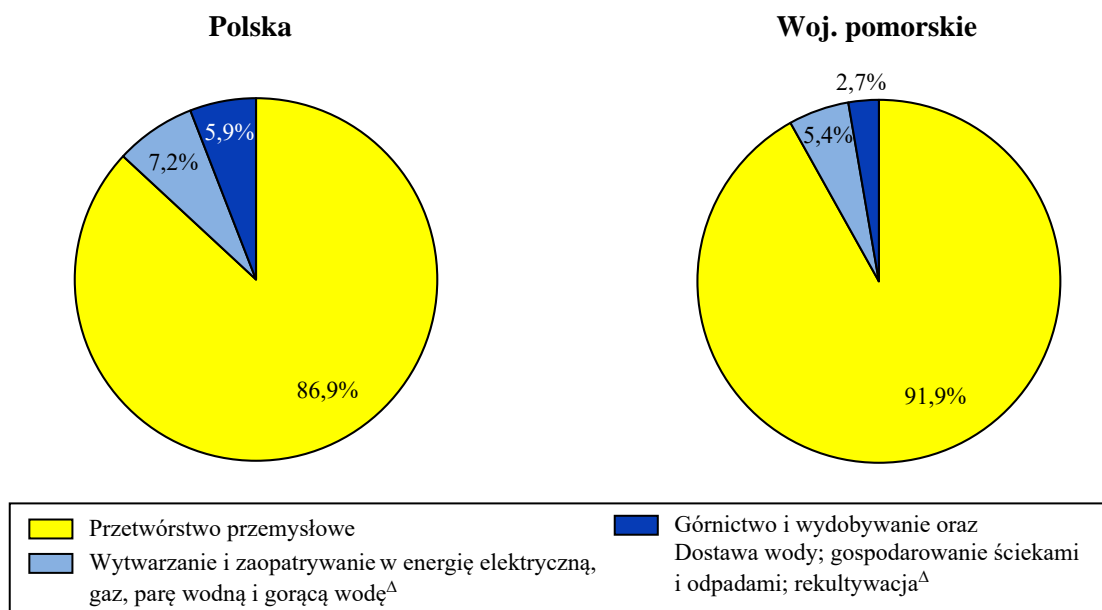
Wyk. 43. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu
(ceny stałe)
2010 = 100

Znaczącą wartość w produkcji sprzedanej przemysłu ogółem (w cenach bieżących) w 2016 r. w województwie pomorskim stanowiła produkcja w sekcjach:

- przetwórstwo przemysłowe – 72437,9 mln zł,
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 4292,2 mln zł.

Wyk. 44. Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2016 r.
(ceny bieżące)

W 2016 r. w województwie pomorskim produkcja sprzedana (w cenach stałych) w przetwórstwie przemysłowym w skali roku zwiększyła się o 5,9% przy jednoczesnym 91,9% udziale tej sekcji w wartości produkcji sprzedanej przemysłu ogółem (w cenach bieżących). W kraju udział przetwórstwa przemysłowego wyniósł 86,9%. Wzrost produkcji sprzedanej w stosunku do 2015 r. odnotowano także w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 10,2%). Natomiast w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę zanotowano spadek produkcji sprzedanej w stosunku do 2015 r. (o 8,2%).

W 2016 r. wśród działów przetwórstwa przemysłowego wyższa niż przed rokiem była produkcja sprzedana (w cenach stałych) m.in. w produkcji mebli (o 22,9%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 20,1%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 19,0%), pozostałego sprzętu transportowego (o 17,5%), wyrobów z metali (o 10,4%) oraz w poligrafii i reprodukcji zapisanych nośników informacji (o 9,9%). W analizowanym okresie spadek produkcji odnotowano m.in. w produkcji maszyn i urządzeń (o 3,9%), wyrobów tekstylnych (o 2,8%) oraz odzieży (o 1,4%).

Dane o wartości produkcji sprzedanej przemysłu prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

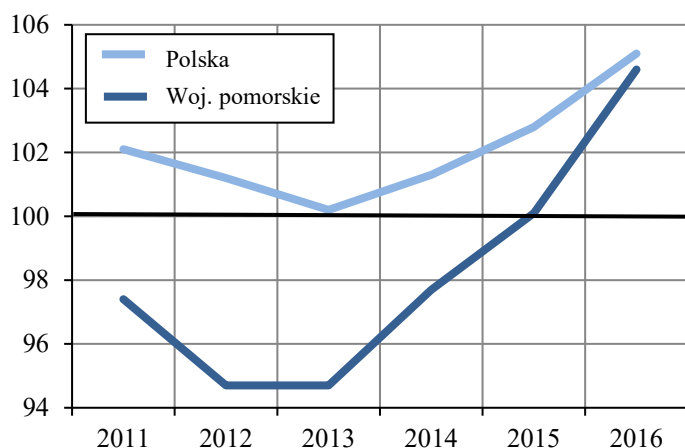
Tabl. 18. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie pomorskim** (ceny stałe)

Sekcje i działy	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	107,6	103,2	104,1	104,6	105,2	106,1	106,2	105,3
Przetwórstwo przemysłowe	108,4	103,9	104,9	105,3	105,4	106,7	106,7	105,9
w tym:								
Produkcja artykułów spożywczych	137,1	106,3	110,2	109,9	107,2	108,1	106,8	106,2
Produkcja wyrobów tekstylnych	119,7	102,1	109,4	109,0	96,6	111,5	100,8	97,2
Produkcja odzieży	105,3	106,1	137,0	125,0	114,7	119,6	89,9	98,6
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	106,9	103,0	103,8	104,2	105,4	108,9	107,7	106,8
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	107,7	108,8	103,6	100,0	94,8	96,6	100,6	102,4
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	126,7	113,0	109,8	107,5	88,7	102,7	109,6	109,9
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	82,0	84,1	106,6	108,2	110,7	107,6	103,1	101,5
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	103,1	105,8	108,1	110,1	116,7	124,2	121,0	120,1
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	92,6	102,4	101,0	101,2	105,1	104,8	104,5	103,6
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	100,3	104,3	104,7	105,0	100,5	104,9	108,1	110,4

Tabl. 18. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie pomorskim (ceny stałe) (dok.)

Sektory i działy	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
Przetwórstwo przemysłowe (dok.):								
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	115,1	108,0	107,0	109,9	133,8	133,7	122,8	119,0
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	112,9	108,7	106,3	99,9	93,5	89,5	94,2	96,1
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	96,3	100,5	101,9	100,6	100,8	102,0	99,6	102,0
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	101,2	96,8	100,5	109,0	144,5	134,9	131,2	117,5
Produkcja mebli	120,2	121,4	118,2	116,9	124,0	119,7	125,5	122,9
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	99,3	95,5	95,6	96,9	95,9	92,7	92,7	91,8
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	99,6	99,4	97,2	97,7	106,0	106,2	108,7	110,2
w tym:								
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	122,6	122,6	117,5	109,0	110,9	123,4	139,3	141,7
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	118,3	114,3	113,3	114,2	89,4	92,8	92,0	93,3
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	78,3	82,0	78,6	79,5	130,2	122,1	127,7	129,6

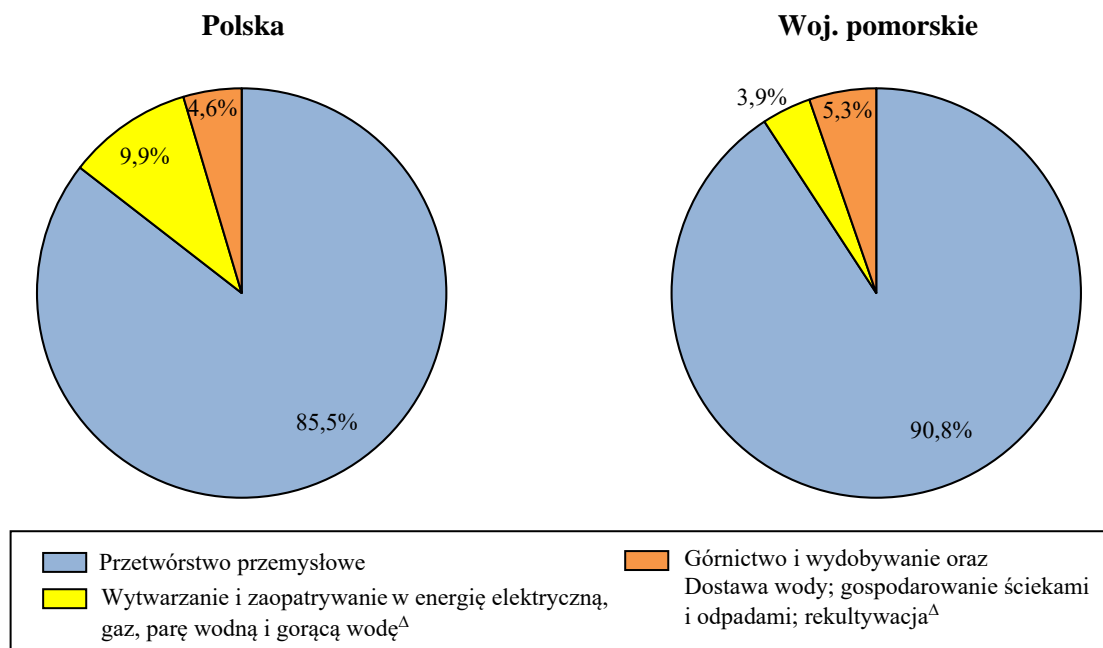
Wyk. 45. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle przeciętne 2010 = 100

Zwiększeniu w 2016 r. produkcji sprzedanej przemysłu w województwie pomorskim, zarówno w skali roku, jak i w odniesieniu do 2010 r., towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle odpowiednio o 4,4% i o 4,6%. W kraju, w odniesieniu do roku poprzedniego, jak i w porównaniu z 2010 r., również zanotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle odpowiednio o 2,2% i o 5,1%.

W 2016 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie pomorskim ukształtowało się na poziomie 141,6 tys. osób i w stosunku do roku poprzedniego wzrosło w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe (o 4,6%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 3,1%) oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 2,2%).

Wyk. 46. Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007 w 2016 r.

W województwie pomorskim wydajność pracy w przemyśle w 2016 r. mierzona wartością produkcji sprzedanej w cenach stałych na 1 zatrudnionego wzrosła o 0,8% w stosunku do roku poprzedniego. W kraju wydajność pracy w przemyśle w omawianym okresie wzrosła o 1,0%.

Dane prezentujące produkcję sprzedaną przemysłu w województwie pomorskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn statystyczny województwa pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał, jak również w Banku Danych Lokalnych.
-

BUDOWNICTWO

W 2016 r. w województwie pomorskim zanotowano spadek produkcji sprzedanej budownictwa w odniesieniu do roku poprzedniego. Niższa niż przed rokiem była również wartość produkcji budowlano-montażowej. Równocześnie w omawianym okresie odnotowano zmniejszenie wydajności pracy¹ w budownictwie, przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia w tej sekcji.

W 2016 r. w województwie pomorskim produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 10612,3 mln zł (6 miejsce w kraju) i zmniejszyła się o 6,7% w porównaniu z rokiem poprzednim (w skali kraju spadek o 6,0%).

Dane o produkcji sprzedanej budownictwa dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane te obejmują:

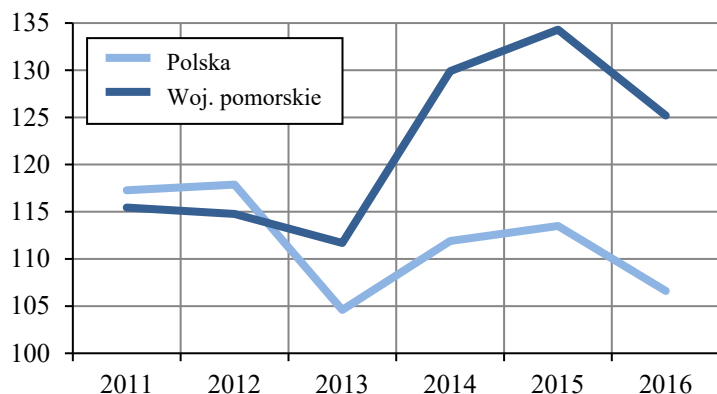
- wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty);
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Tabl. 19. Budownictwo

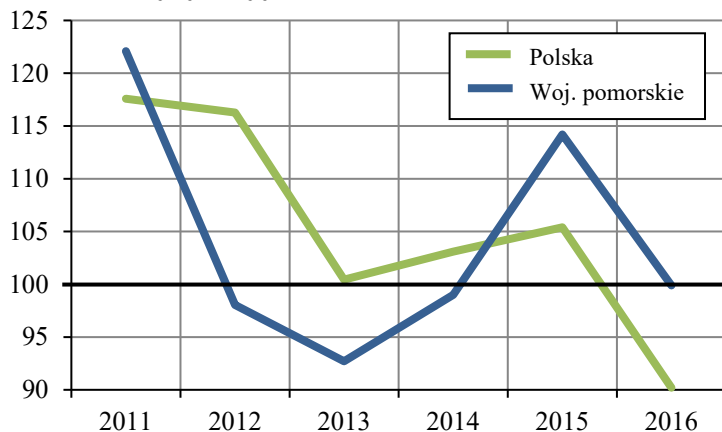
Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	160403,9	181990,4	171042,0
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	51,5	47,8	43,6
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	442,8	386,0	383,0
WOJ. POMORSKIE			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	8473,4	11376,3	10612,3
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	52,5	44,7	41,9
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	28,8	25,7	27,1
M. GDAŃSK			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	2799,7	3513,3	3539,7
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	57,0	44,3	39,6
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	8,4	7,9	8,8

¹ Mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego.

Wyk. 47. **Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa**
(ceny bieżące)
2010 = 100

Wyk. 48. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej**
(ceny bieżące)
2010 = 100

produkcja budowlano-montażowa zmniejszyła się o 16,4%. Natomiast w jednostkach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (udział – 13,7%) produkcja budowlano-montażowa była niższa o 20,8% w stosunku do 2015 r.

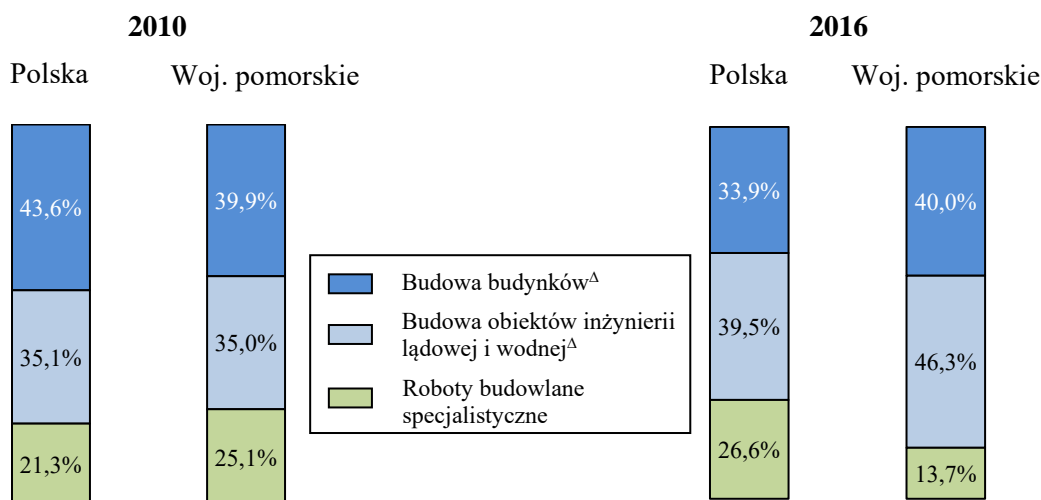
W województwie pomorskim produkcja budowlano-montażowa w analizowanym okresie wyniosła 4447,7 mln zł (41,9% wartości produkcji sprzedanej budownictwa ogółem) i zmniejszyła się o 12,5% w stosunku do zanotowanej w roku poprzednim. W kraju spadek produkcji budowlano-montażowej wyniósł 14,4%.

W produkcji budowlano-montażowej ogółem najwyższy udział miały podmioty, których podstawowym rodzajem działalności jest wykonywanie robót związanych z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (46,3% wartości produkcji budowlano-montażowej w 2016 r.), a ich produkcja była o 5,8% mniejsza niż rok wcześniej. W przedsiębiorstwach specjalizujących się w budowie budynków (udział – 40,0%) pro-

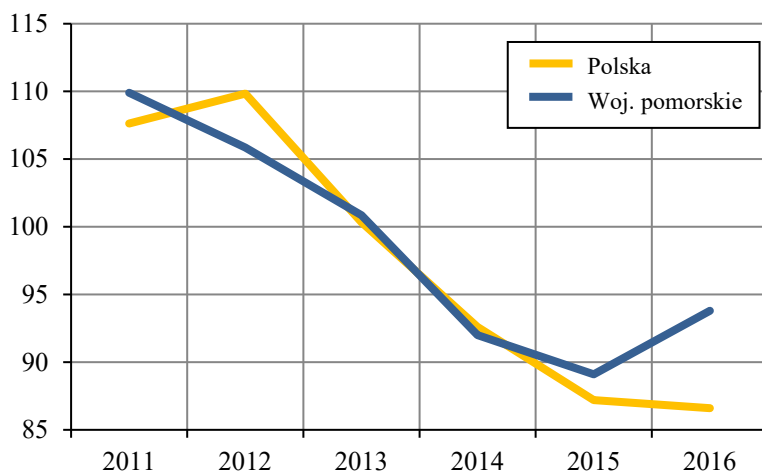
Tabl. 20. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie pomorskim** (ceny bieżące)

Działy	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	121,3	105,6	117,2	115,4	101,5	99,0	86,5	87,5
Budowa budynków ^A	115,6	110,0	118,5	122,3	112,7	100,6	93,0	83,6
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^A	129,4	106,5	129,9	117,3	96,4	102,8	81,8	94,2
Roboty budowlane specjalistyczne	118,3	94,2	88,5	96,0	85,1	85,5	83,1	79,2

Wyk. 49. **Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007**
(ceny bieżące)

Wyk. 50. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie**
przeciętne 2010 = 100

W 2016 r. spadkowi produkcji sprzedanej budownictwa w województwie pomorskim towarzyszyło zwiększenie w skali roku przeciętnego zatrudnienia w tej sekcji o 5,3% (w skali kraju spadek o 0,7%).

W województwie pomorskim wydajność pracy w budownictwie w 2016 r. mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego zmniejszyła o 11,4% w stosunku do roku poprzedniego.

Dane prezentujące produkcję sprzedaną budownictwa w województwie pomorskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn statystyczny województwa pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- jak również w Banku Danych Lokalnych.

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W 2016 r. w województwie pomorskim zmniejszyła się liczba mieszkań oddanych do użytkowania, zwiększyła się natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania. W porównaniu z 2015 r. wzrosła liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia oraz mieszkań, których budowę rozpoczęto.

W 2016 r. w województwie pomorskim oddano do użytkowania 13155 mieszkań, co stanowiło 8,1% ogólnej ich liczby w kraju. Liczba mieszkań oddanych do użytkowania zmniejszyła się o 0,2% w porównaniu z 2015 r. (w kraju wzrost o 10,6%) i o 11,3% w odniesieniu do 2010 r. (w kraju wzrost o 20,2%).

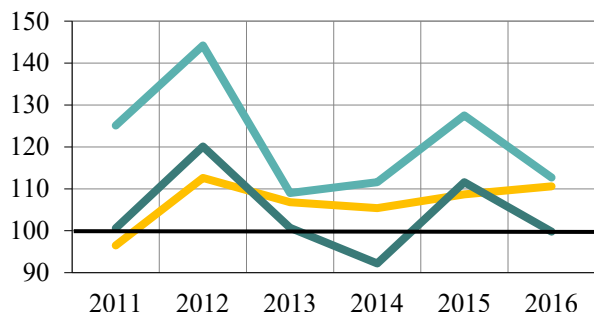
Informacje o mieszkańach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.

Tabl. 21. Budownictwo mieszkaniowe

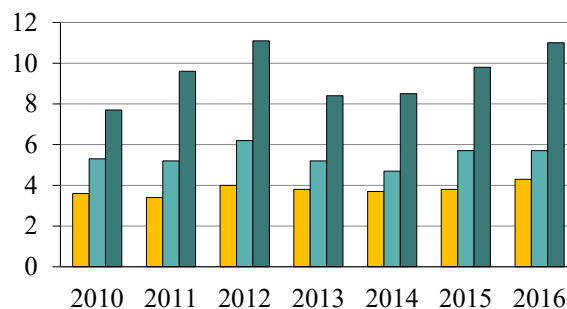
Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,5	3,8	4,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	106,1	99,8	94,5
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności	4,5	4,9	5,5
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	4,1	4,4	4,5
WOJ. POMORSKIE			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	5,2	5,7	5,7
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	97,0	86,3	86,9
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności	5,5	6,7	8,5
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	5,8	6,0	6,7
M. GDAŃSK			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	7,7	9,8	11,0
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	72,9	56,6	59,7
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności	7,3	9,9	14,9
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	10,2	13,0	13,9

Wyk. 51. **Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania**

2010 = 100

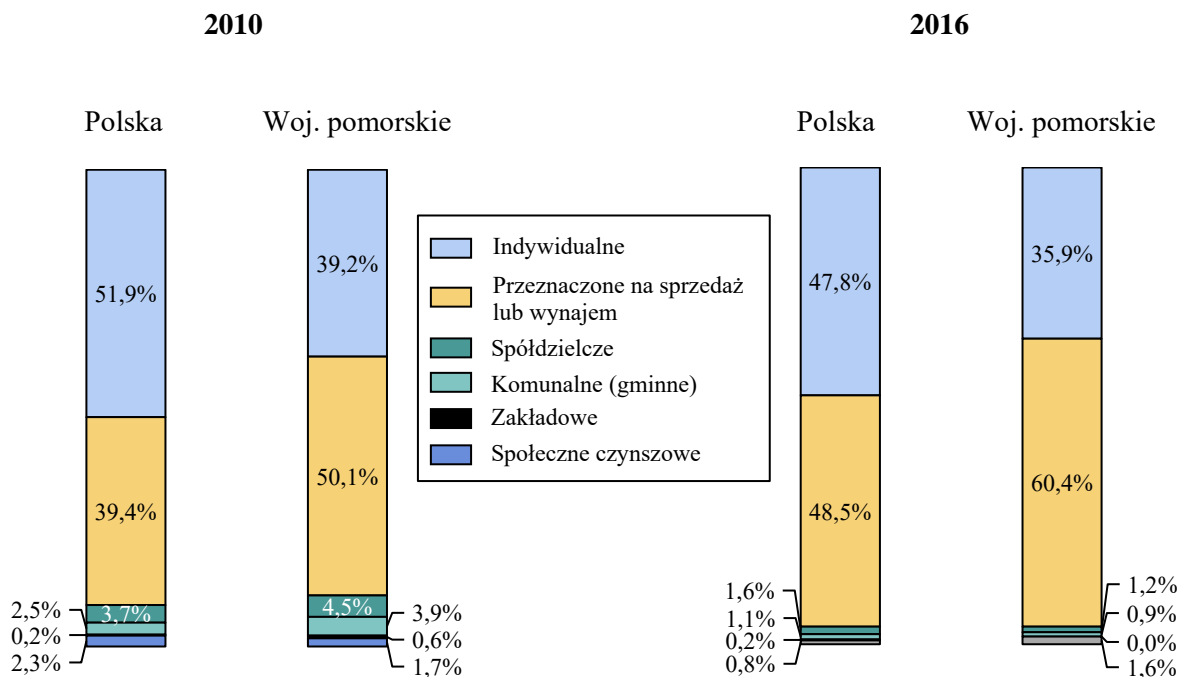

— Polska — Woj. pomorskie — m. Gdańsk

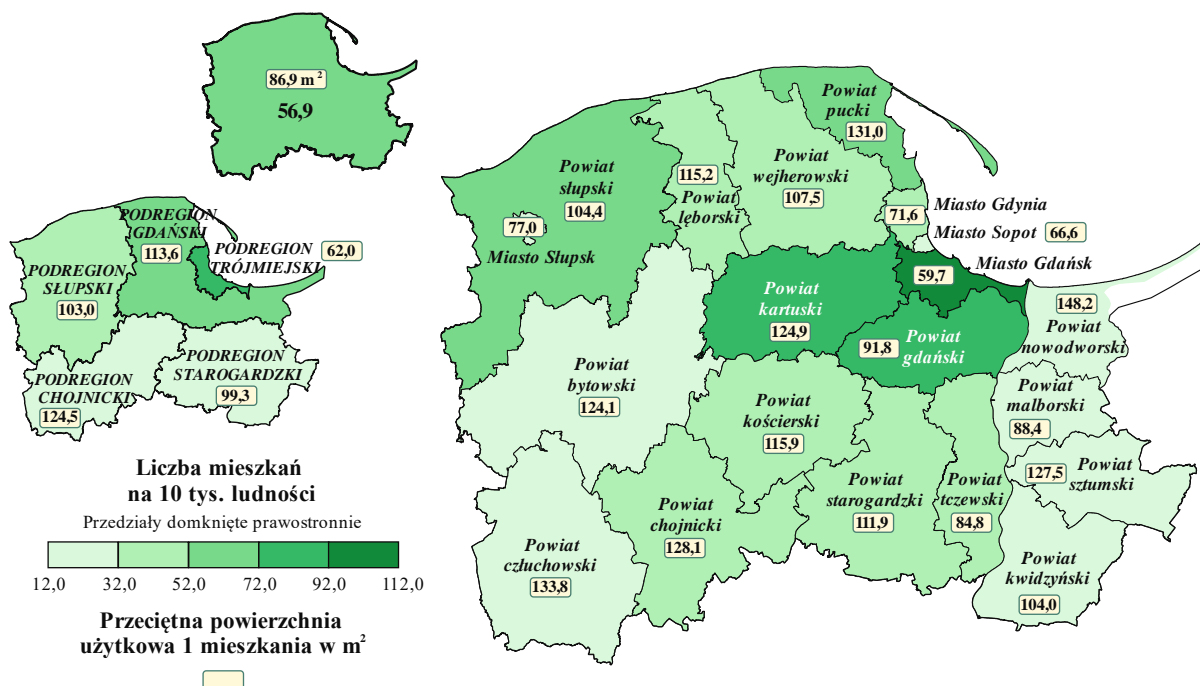
Wyk. 52. **Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności**

— Polska — Woj. pomorskie — m. Gdańsk

Biorąc pod uwagę formy budownictwa w województwie pomorskim, w porównaniu z 2015 r., wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania zanotowano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem oraz społecznym czynszowym. Największy udział (60,4%) stanowiło budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem (w kraju również budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem – 48,5%).

Wyk. 53. **Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa**

Wyk. 54. Mieszkania oddane do użytkowania w województwie pomorskim według podregionów i powiatów w 2016 r.

Tabl. 22. Mieszkania oddane do użytkowania w województwie pomorskim

Formy budownictwa	2015				2016			
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2014 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2015 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
O g ó ł e m	13182	100,0	121,0	86,3	13155	100,0	99,8	86,9
Indywidualne	5104	38,7	107,1	135,9	4717	35,9	92,4	137,1
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	7519	57,0	135,3	55,5	7952	60,4	105,8	59,2
Spółdzielcze	225	1,7	88,9	52,9	161	1,2	71,6	68,2
Komunalne (gminne)	192	1,5	109,7	38,2	120	0,9	62,5	38,5
Zakładowe	34	0,3	42,5	64,7	1	0,0	2,9	58,0
Spółeczne czynszowe	108	0,8	183,1	47,0	204	1,6	188,9	49,9

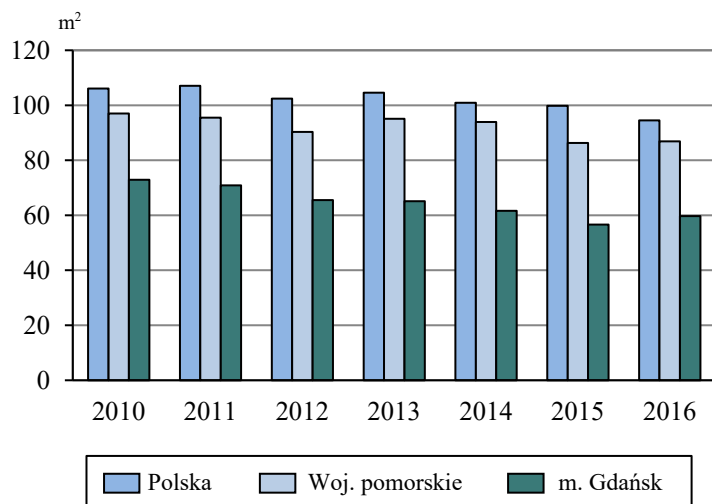
Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

W 2016 r. przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie pomorskim wyniosła 86,9 m² (94,5 m² w kraju). W stosunku do roku poprzedniego odnotowano zwiększenie

przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania o 0,6 m² (w kraju zmniejszenie o 5,3 m²). W porównaniu z 2010 r. przeciętna powierzchnia 1 mieszkania zmniejszyła się odpowiednio o 10,1 m² w województwie i o 11,6 m² w kraju.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w budownictwie indywidualnym wyniosła 137,1 m², a najmniejszą przeciętną powierzchnią użytkową charakteryzowały się mieszkania komunalne (38,5 m²).

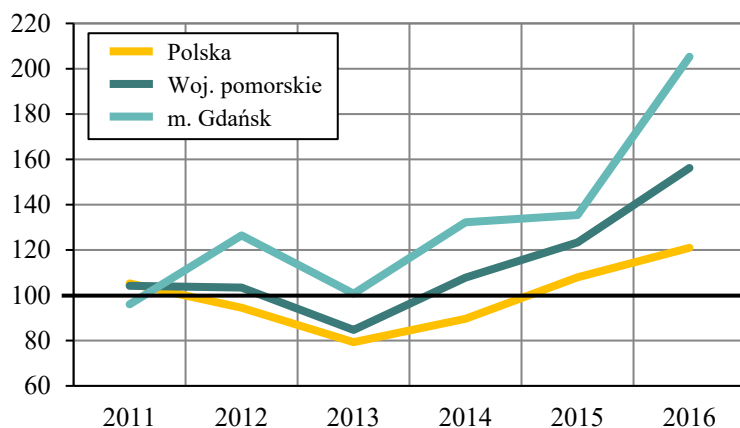
Wyk. 55. **Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania**

W województwie pomorskim w 2016 r. największe mieszkania budowano w powiecie: nowodworskim (przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania – 148,2 m²) i człuchowskim (133,8 m²), a najmniejsze – w Gdańsku (59,7 m²) oraz w Sopocie (66,6 m²).

W 2016 r. wydano pozwolenia na budowę 19606 mieszkań, tj. o 26,6% więcej niż rok wcześniej i o 56,2% więcej w porównaniu z 2010 r. (w skali kraju odpowiednio wzrost o 12,0% i 20,9%).

Wyk. 56. **Dynamika liczby wydanych pozwoleń na realizację mieszkań**
2010 = 100

W województwie pomorskim najwięcej pozwoleń na budowę mieszkań wydano deweloperom (55,4% ogólnej liczby wydanych pozwoleń) oraz inwestorom indywidualnym (42,2%). Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia zwiększyła się w skali roku we wszystkich występujących formach budownictwa.

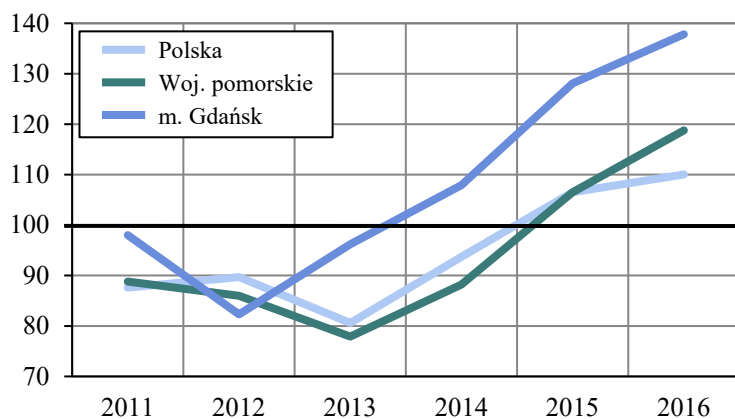
Tabl. 23. Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia w województwie pomorskim

Formy budownictwa	2015			2016		
	w liczbach bezwzględ- nych	w odset- kach	2014 = = 100	w liczbach bezwzględ- nych	w odset- kach	2015 = = 100
O g ó l e m	15484	100,0	114,4	19606	100,0	126,6
Indywidualne	6129	39,6	128,4	8280	42,2	135,1
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	9235	59,6	111,8	10853	55,4	117,5
Spółdzielcze	26	0,2	18,8	101	0,5	388,5
Komunalne (gminne)	52	0,3	18,3	222	1,1	426,9
Zakładowe	18	0,1	54,5	150	0,8	833,3
Spółeczne czynszowe	24	0,2	50,0	-	-	x

Większą niż przed rokiem liczbę mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia zanotowano w trzynastu powiatach województwa pomorskiego, przy czym najwyższy wzrost zanotowano w powiecie starogardzkim (o 107,0%), Gdyni (o 57,9%) oraz w Gdańsku (o 51,6%). Wyraźny spadek natomiast zaobserwowano w powiecie kwidzyńskim (o 38,9%) i w powiecie kościerskim (o 29,8%).

W 2016 r. liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto wyniosła 15527 – o 11,5% więcej niż w 2015 r. (w skali kraju wzrost wyniósł 3,3%) i o 18,8% więcej w porównaniu z 2010 r. (w kraju wzrost o 10,0%).

Wyk. 57. **Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto**
2010 = 100

Największą liczbę mieszkań, których budowę rozpoczęto odnotowano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (8946 mieszkań, o 8,0% więcej niż w 2015 r.) oraz w budownictwie indywidualnym (6247 mieszkań, odpowiednio o 14,9% więcej).

W województwie pomorskim w odniesieniu do 2015 r. wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto odnotowano w trzy-

nastu powiatach, m.in. w Słupsku (o 67,4%), w powiecie bytowskim (o 31,3%) oraz w powiecie lęborskim (o 30,9%). Natomiast spadek zanotowano w siedmiu powiatach, a największy w powiecie nowodworskim (o 34,7%) i w powiecie sztumskim (o 26,6%).

Dane prezentujące budownictwo mieszkaniowe w województwie pomorskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał, jak również w Banku Danych Lokalnych.

RYNEK WEWNĘTRZNY

W 2016 r. w województwie pomorskim, w odniesieniu do roku poprzedniego, zanotowano spadek zarówno wartości sprzedaży detalicznej, jak i hurtowej.

Sprzedaż detaliczna (w cenach bieżących) zrealizowana przez jednostki handlowe i niehandlowe z województwa pomorskiego w 2016 r. zmniejszyła się o 5,2% w odniesieniu do poprzedniego roku (w kraju odnotowano wzrost 4,0%).

Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny), w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Tabl. 24. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	105,5	100,9	104,0
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	107,9	108,4	107,1
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	113,1	89,7	96,8
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	101,2	102,3	107,2
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	113,6	109,3	103,6
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	117,2	106,3	110,7
Tekstylia, odzież, obuwie	113,1	108,2	111,5
Meble, RTV, AGD	123,0	104,3	108,6
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	83,6	115,9	105,4
Pozostałe	95,9	87,7	91,7
WOJ. POMORSKIE			
O g ó ł e m	112,4	103,7	94,8
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	113,0	120,5	52,6
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	118,7	97,1	103,1
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	108,4	99,6	110,9
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	103,6	107,2	132,3

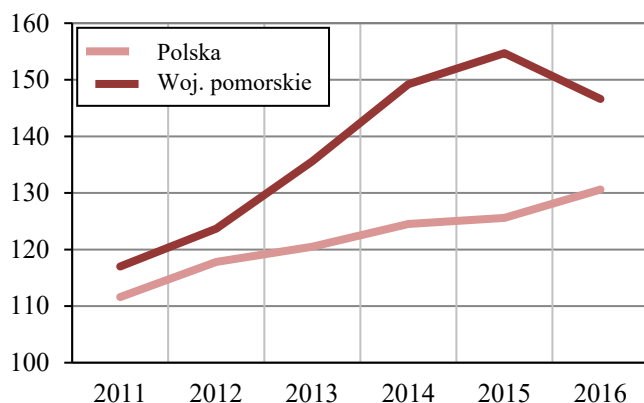
^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Tabl. 24. Dynamika sprzedaży detalicznej^a (ceny bieżące) (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
	rok poprzedni = 100		
WOJ. POMORSKIE (dok.)			
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	138,5	108,3	102,2
Tekstylia, odzież, obuwie	118,0	98,5	111,6
Meble, RTV, AGD	114,3	112,0	113,5
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	98,4	113,0	76,1
Pozostałe	96,3	97,7	88,5

^a Patrz notka a na str. 76.

Wyk. 58. Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)
2010 = 100

W województwie pomorskim w kolejnych kwartalnych okresach narastających 2016 r. odnotowano spadek sprzedaży detalicznej (w cenach bieżących) towarów w skali roku (najwyższy w okresie styczeń-marzec o 7,7%, a najniższy w okresie styczeń-wrzesień o 4,5%). Poziomu sprzedaży z 2015 r. nie uzyskano m.in. w grupach sprzedaż pojazdów samochodowych, motocykli, części (spadek o 47,4%), prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (spadek o 23,9%) oraz pozostałe (o 11,5%). Wzrost sprzedaży detalicznej w odniesieniu do 2015 r. obserwowano m.in. w przedsiębiorstwach zajmujących się pozostałą sprzedażą detaliczną w niewyspecjalizowanych sklepach (o 32,3%), mebli, RTV, AGD (o 13,5%), tekstyliów, odzieży, obuwia (o 11,6%) oraz sprzedażą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (o 10,9%).

W 2016 r. w sprzedaży detalicznej ogółem największy udział miały m.in. przedsiębiorstwa zajmujące się sprzedażą paliw stałych, ciekłych i gazowych (22,6%), sprzedażą tekstyliów, odzieży, obuwia (22,1%) oraz pozostałe (11,3%).

Tabl. 25. Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie pomorskim (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	105,3	104,3	102,7	103,7	92,3	93,9	95,5	94,8
w tym:								
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	115,3	113,2	112,3	120,5	50,8	54,7	57,0	52,6
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe ...	94,9	96,4	96,3	97,1	97,5	98,7	101,1	103,1

^a Patrz notka a do tabl. 24 na str. 76.

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie pomorskim** (ceny bieżące) (dok.)

Wyszczególnienie	2015				2016			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	95,5	97,8	96,7	99,6	110,7	111,1	111,8	110,9
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	116,0	106,7	103,7	107,2	137,2	137,0	136,5	132,3
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	108,3	106,9	105,9	108,3	100,1	100,9	102,4	102,2
Tekstylia, odzież, obuwie	99,7	99,1	97,8	98,5	111,4	112,8	112,3	111,6
Meble, RTV, AGD	117,3	112,4	111,9	112,0	114,4	118,8	117,1	113,5
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	118,4	114,4	115,0	113,0	68,7	69,6	73,1	76,1
Pozostałe	115,3	111,6	105,8	97,7	91,8	85,8	87,0	88,5

^a Patrz notka a do tabl. 24 na str. 76.

W 2016 r. w województwie pomorskim **sprzedaż hurtowa** towarów (w cenach bieżących) w jednostkach handlowych zwiększyła się o 6,1% w stosunku do roku poprzedniego, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych wzrost wyniósł 4,6% (w kraju zanotowano wzrost odpowiednio o 6,0% i o 3,4%). W skali roku największy wzrost sprzedaży hurtowej w przedsiębiorstwach hurtowych odnotowano m.in. w sprzedaży hurtowej półproduktów i odpadów pochodzenia nierolniczego oraz złomu (o 8,4%), narzędzi technologii informacyjnej i komunikacyjnej, maszyn, sprzętu i dodatkowego wyposażenia (o 7,7%), w sprzedaży hurtowej niewyspecjalizowanej (o 6,5%) oraz w sprzedaży hurtowej żywności (o 3,9%). Natomiast największy spadek zanotowano w sprzedaży hurtowej płodów rolnych i żywych zwierząt (o 32,8%).

Dane prezentujące rynek wewnętrzny w województwie pomorskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał.

WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW NIEFINANSOWYCH

W 2016 r. w porównaniu z 2015 r. w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych województwa pomorskiego podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe poprawiły się (za wyjątkiem wskaźników płynności finansowej). Odnotowano wyższe niż przed rokiem przychody ze sprzedaży na eksport. Zmniejszył się natomiast udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych.

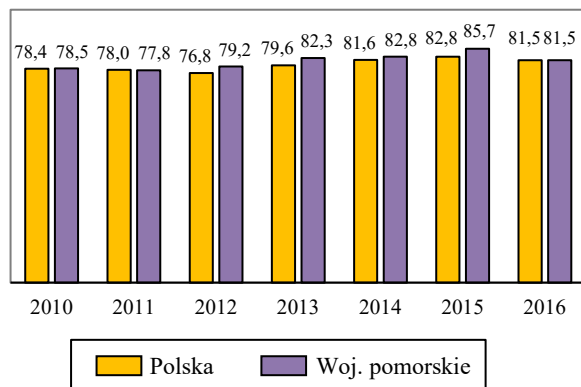
W 2016 r. w województwie pomorskim wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych były korzystniejsze w porównaniu z rokiem poprzednim.

Wynik ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz wynik finansowy brutto i netto były wyższe niż w 2015 r. Zdecydowanie wyższy był wynik na pozostałej działalności operacyjnej. Odnotowano również korzystniejszy wynik na operacjach finansowych.

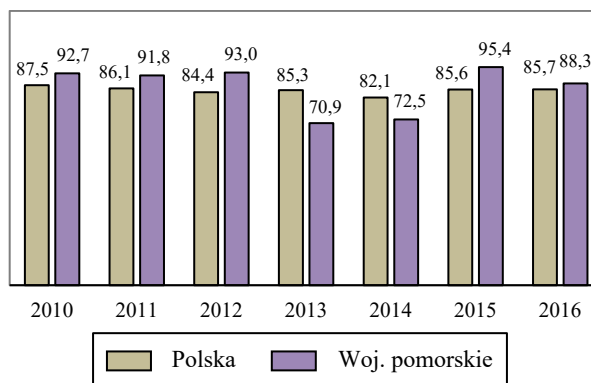
W kraju w tym samym czasie również odnotowano wyższe wyniki finansowe. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe były korzystniejsze niż przed rokiem.

Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1047).

Wyk. 59. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów (w %)

Wyk. 60. Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności (w %)

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- pozostałe koszty operacyjne;
- koszty finansowe.

W 2016 r. zysk netto wykazało 81,5% badanych przedsiębiorstw (co uplasowało województwo pomorskie na szóstą pozycję w kraju) wobec 85,7% w 2015 r., a uzyskane przez nie przychody stanowiły 88,3% przychodów z całokształtu działalności badanych przedsiębiorstw (wobec 95,4% przed rokiem).

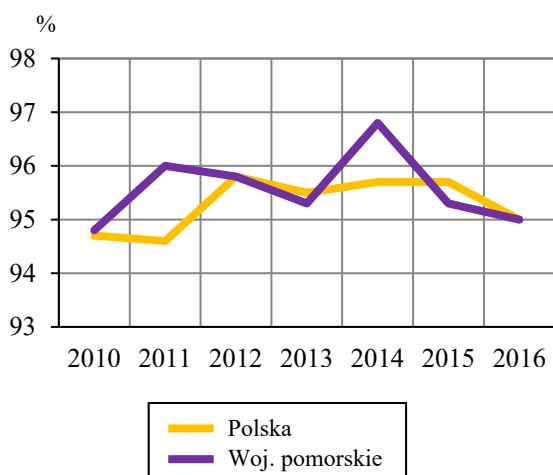
Przychody z całokształtu działalności ukształtowały się na poziomie 158491,7 mln zł i wzrosły o 4,2% w stosunku do 2015 r. Natomiast koszty ich uzyskania wyniosły 150567,9 mln zł i zwiększyły się o 3,8%. Wyższa dynamika przychodów z całokształtu działalności od dynamiki kosztów ich uzyskania wpłynęła na poprawę wskaźnika poziomu kosztów w skali roku – o 0,3 p.proc. do 95,0% (w kraju wskaźnik ten wyniósł 95,0% wobec 95,7% przed rokiem).

W omawianym okresie przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w województwie pomorskim osiągnęły wartość 153703,0 mln zł (wzrost o 3,8% w stosunku do 2015 r. oraz wzrost o 40,6% w stosunku do 2010 r.), a koszty ich uzyskania wyniosły 145841,3 mln zł (odpowiednio wzrost o 3,7% i o 40,5%). Wynik ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ukształtował się na poziomie 7861,7 mln zł i był wyższy zarówno w stosunku do roku poprzedniego, jak i 2010 r. odpowiednio o 6,8% i o 41,9%. Zanotowano poprawę wyniku na operacjach finansowych (z minus 324,1 mln zł w 2015 r. do minus 145,0 mln zł w 2016 r.), co było następstwem szybszego wzrostu przychodów na operacjach finansowych (o 33,8%) w stosunku do wzrostu kosztów tych operacji (o 21,2%). Wzrósł również w 2016 r. w stosunku do 2015 r. wynik na pozostałej działalności operacyjnej (o 116,0%) i wyniósł 207,1 mln zł. W rezultacie wynik finansowy brutto w 2016 r. osiągnął wartość 7923,8 mln zł, tj. o 11,0% wyższą niż przed rokiem, a po odliczeniu obowiązkowych obciążeń wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 6610,5 mln zł, co oznacza wzrost o 9,1% w stosunku do uzyskanego w 2015 r.

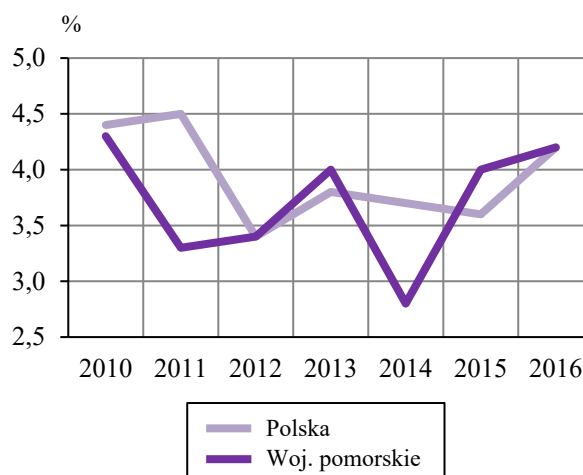
Wyniki finansowe:

- *wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej – do końca 2015 r. korygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;*
- *obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, a od 2013 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów;*
- *wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.*

Wyk. 61. Wskaźnik poziomu kosztów

Wyk. 62. Wskaźnik rentowności obrotu netto

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności.
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych;
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych.

W 2016 r. wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wzrósł w stosunku do roku poprzedniego o 0,1 p.proc. i wyniósł 5,1%, (tj. osiągnął ten sam poziom co w 2010 r.). W 2016 r. wzrosły również wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto i wyniosły odpowiednio 5,0% i 4,2% (wobec 4,7% i 4,0% w 2015 r.). Obniżyły się natomiast wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia (odpowiednio z 39,1% w 2015 r. do 32,5% w 2016 r. oraz ze 100,8% do 94,6%).

W kraju w odniesieniu do 2015 r. odnotowano poprawę podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych, jednak w 2016 r. okazały się one mniej korzystne niż w 2010 r.

Tabl. 26. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
	w %		
POLSKA			
Wskaźnik poziomu kosztów	94,7	95,7	95,0
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,2	4,5	5,0
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,3	4,3	5,0
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,4	3,6	4,2
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia	39,7	38,3	38,8
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia	105,5	101,0	102,0
WOJ. POMORSKIE			
Wskaźnik poziomu kosztów	94,8	95,3	95,0
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,1	5,0	5,1
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,2	4,7	5,0
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,3	4,0	4,2
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia	30,5	39,1	32,5
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia	98,2	100,8	94,6

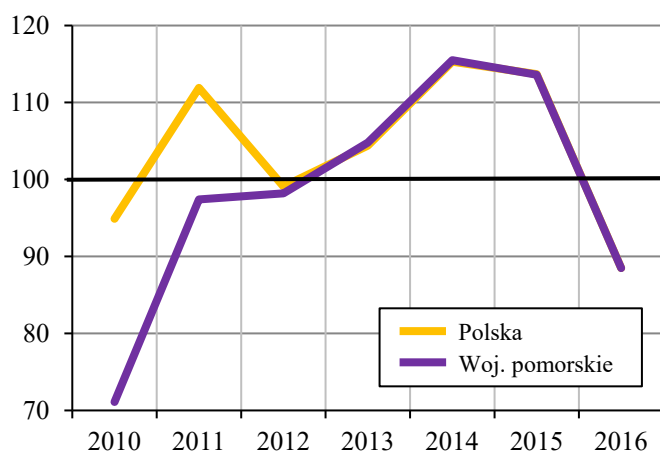
Dane prezentujące wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w województwie pomorskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał, jak również w Banku Danych Lokalnych.

NAKLADY INWESTYCYJNE

W 2016 r. w porównaniu z 2015 r. odnotowano spadek wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa pomorskiego. W ujęciu rocznym zwiększyła się wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych, natomiast zmniejszyła się liczba nowych inwestycji.

Wyk. 63. **Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem**
(ceny bieżące)
rok poprzedni = 100

Nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w 2016 r. przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa pomorskiego, wyniosły 6135,4 mln zł (5,1% wartości krajowej) i były niższe o 11,5% od poniesionych rok wcześniej. W kraju w 2016 r. wartość nakładów inwestycyjnych w odniesieniu do zrealizowanych w 2015 r. zmniejszyła się również o 11,5%.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Tabl. 27. **Nakłady inwestycyjne** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
POLSKA			
O g ó ł e m w mln zł	89236,8	136474,6	120825,1
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	42,1	39,3	35,3
Zakupy	56,8	59,4	63,4
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	45,5	46,4	51,0
środków transportu	11,3	13,0	12,4

Tabl. 27. Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące) (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2015	2016
WOJ. POMORSKIE			
O g ó ł e m w mln zł	5271,1	6936,2	6135,4
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	43,4	50,0	42,5
Zakupy	54,2	49,6	57,2
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	42,2	38,1	43,4
środków transportu	12,0	11,5	13,8

W 2016 r. w województwie pomorskim z ogólnej wartości nakładów inwestycyjnych (zrealizowanych przez przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa pomorskiego) na budynki i budowle wydatkowano 2610,1 mln zł (o 24,7% mniej niż rok wcześniej), na zakup maszyn, urządzeń

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- *budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;*
- *maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);*
- *środki transportu;*
- *inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.*

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

technicznych i narzędzi – 2663,2 mln zł (wzrost o 0,8%), a na zakup środków transportu – 847,8 mln zł (o 6,2% więcej). Wartość zakupów inwestycyjnych osiągnęła 3511,0 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 2,0%, a udział tych zakupów w nakładach inwestycyjnych ogółem zwiększył się w skali roku o 7,6 p.proc.

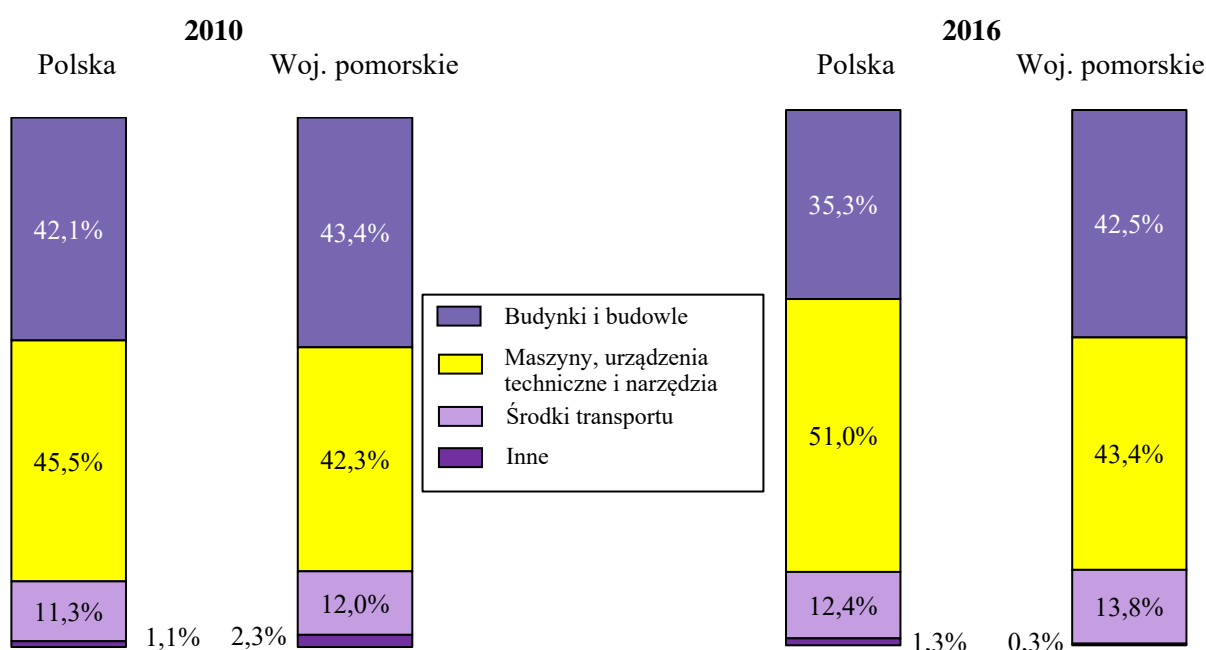
Spadek wielkości nakładów inwestycyjnych w porównaniu z 2015 r. odnotowano m.in. w sekcjach: budownictwo (o 62,5%), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 58,8%), obsługa rynku nieruchomości (o 49,3%), handel; naprawa po-

jazdów samochodowych (o 27,5%), transport i gospodarka magazynowa (o 23,9%), informacja i komunikacja (o 11,5%), zakwaterowanie i gastronomia (o 10,0%) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1,4%). Natomiast wzrost wielkości nakładów inwestycyjnych zanotowano m.in. w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe (o 22,1%) oraz administrowanie i działalność wspierająca (o 3,5%).

W województwie pomorskim w 2016 r. najwięcej nakładów inwestycyjnych na środki trwałe przeznaczono na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (43,4%; o 5,3 p.proc. więcej niż w roku poprzednim). Nakłady na drugą co do wielkości grupę środków trwałych – budynki i budowle stanowiły 42,5% (o 7,5 p.proc. mniej niż w 2015 r.).

W 2016 r. inwestorzy rozpoczęli realizację 10134 nowych inwestycji o łącznej wartości kosztorysowej 4223,7 mln zł (w roku poprzednim 10283 inwestycji o wartości 3809,7 mln zł). W kraju, w omawianym okresie zwiększyła się zarówno liczba rozpoczętych inwestycji (o 4,6%), jak ich wartość kosztorysowa (o 17,8%).

Wyk. 64. Struktura nakładów inwestycyjnych na środki trwałe (ceny bieżące)

Dane prezentujące nakłady inwestycyjne w województwie pomorskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn statystyczny województwa pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- jak również w Banku Danych Lokalnych.

GOSPODARKA MORSKA

W 2016 r. obroty ładunkowe w portach województwa pomorskiego były wyższe od zanotowanych w roku poprzednim, głównie ze względu na zwiększenie obrotu portowego ładunkami we wszystkich grupach (za wyjątkiem „masowych ciekłych”).

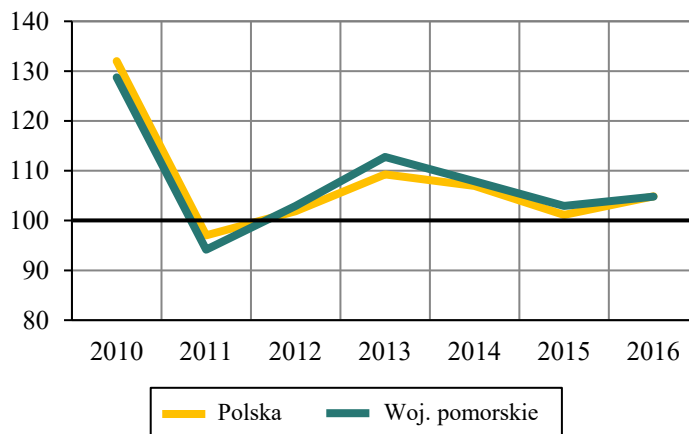
W 2016 r. obroty ładunkowe w portach morskich województwa pomorskiego wyniosły 49,3 mln t i były wyższe w stosunku do roku poprzedniego o 4,8%, a w odniesieniu do 2010 r. – o 27,2% (w kraju zanotowano odpowiednio wzrost o 4,9% i 22,5%).

Obroty ładunkowe w portach morskich województwa pomorskiego w 2016 r. stanowiły 67,7% obrotów ładunkowych w kraju, co oznacza taki sam udział, jak w 2015 r. oraz wzrost o 2,5 p.proc. w stosunku do 2010 r.

W 2016 r. w porównaniu z 2015 r. w portach morskich województwa zaobserwowano wzrost wielkości przeładunków we wszystkich grupach ładunkowych (w tym najwyższy w przeładunkach „pozostałych ładunków drobnicowych” o 13,7%), za wyjątkiem przeładunków „masowych ciekłych”, gdzie zanotowano spadek o 4,7%.

Informacje o obrotach ładunkowych pochodzą od przedstawicieli statków zawijających do portów morskich i są pozyskiwane za pośrednictwem urzędów morskich – kapitanatów, bosmanatów w zakresie wymaganym Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/42/WE z dnia 6 maja 2009 r. – DZ. U. WE L 141 z 6 czerwca 2009 r. w sprawie sprawozdań statystycznych w odniesieniu do przewozu rzeczy i osób drogą morską. Dane te nie uwzględniają: statków o pojemności brutto (GT) mniejszej niż 100; załadunku bunkru (tj. paliwa dla statków); obrotu wewnątrz krajowego, z wyjątkiem kabotażu, tj. ładunków przewożonych drogą morską pomiędzy polskimi portami morskimi; wagi własnej załadowanych i wyladowanych kontenerów i jednostek ro-ro służących do transportu towarów.

Wyk. 65. **Dynamika obrotów ładunkowych w portach morskich**
rok poprzedni = 100

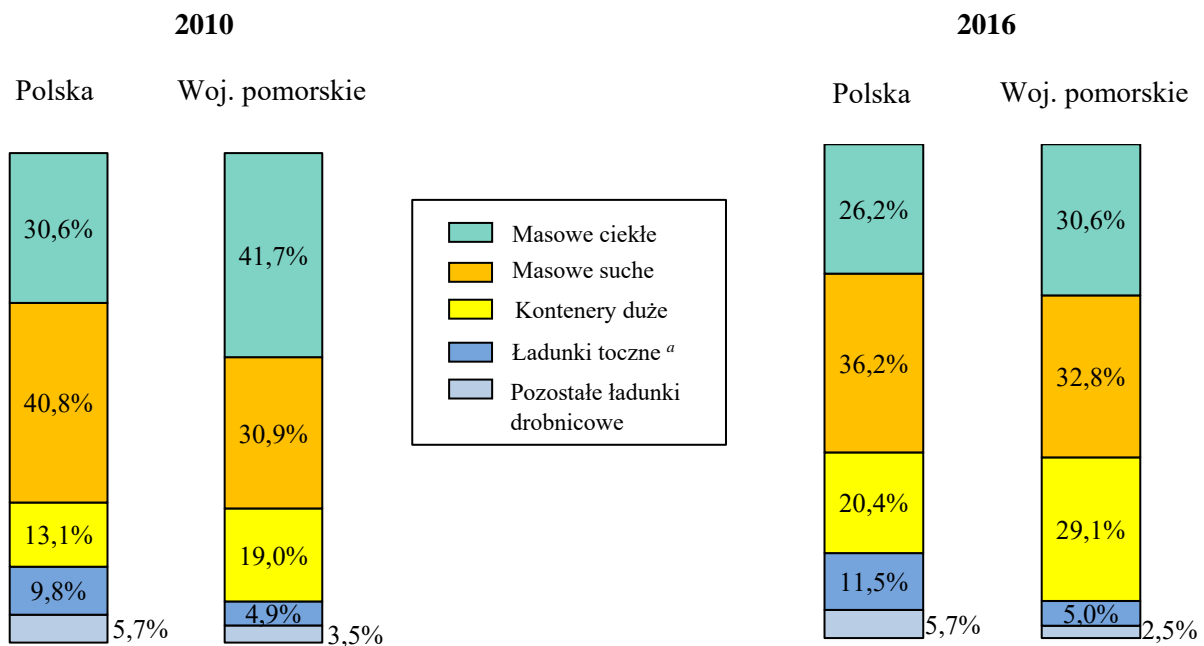

Tabl. 28. **Obroty ładunkowe w portach morskich według grup ładunkowych**

Wyszczególnienie	2010	2015	2016	
	w tys. t			2015 = 100
POLSKA				
OGÓŁEM	59506,5	69529,5*	72910,1	104,9
Masowe ciekłe	18179,6	18856,3*	19113,1	101,4
w tym ropa naftowa ^a	16644,5	16693,8*	16488,6	98,8
Masowe suche	24255,2	25744,3*	26418,8	102,6
w tym węgiel i koks	11833,9	8138,8*	8856,3	108,8
Kontenery duże	7827,9	13576,4*	14840,7	109,3
Ładunki toczne ^b	5852,5	7759,5*	8405,7	108,3
Pozostałe ładunki drobnicowe	3391,2	3593,1*	4131,7	115,0
WOJ. POMORSKIE				
OGÓŁEM	38782,4	47081,5*	49340,7	104,8
Masowe ciekłe	16191,4	15834,2*	15095,9	95,3
w tym ropa naftowa ^a	15246,4	14988,7*	14066,1	93,8
Masowe suche	11986,3	14884,8*	16182,7	108,7
w tym węgiel i koks	4962,4	5565,3*	6397,7	115,0
Kontenery duże	7363,8	13060,5*	14342,3	109,8
Ładunki toczne ^b	1899,8	2206,7	2474,6	112,1
Pozostałe ładunki drobnicowe	1341,2	1095,2*	1245,3	113,7
M. GDAŃSK				
OGÓŁEM	26421,2	31684,9*	31575,5	99,7
Masowe ciekłe	14778,4	14992,2*	13121,6	87,5
w tym ropa naftowa ^a	14283,5	14539,5*	12511,5	86,1
Masowe suche	6664,0	8546,4*	9103,4	106,5
w tym węgiel i koks	3355,4	4183,1*	4958,2	118,5
Kontenery duże	3927,8	7508,2	8548,7	113,9
Ładunki toczne ^b	360,6	163,7	206,4	126,1
Pozostałe ładunki drobnicowe	690,4	474,3*	595,4	125,5

^a Łącznie z produktami ropy naftowej. ^b Np. pojazdy drogowe, wagony kolejowe.

Wyk. 66. Struktura obrotów ładunkowych w portach morskich według grup ładunkowych

a Np. pojazdy drogowe, wagony kolejowe.

Spośród portów morskich województwa w 2016 r. największe obroty odnotowano w portach Gdańska – 31,6 mln t, co oznacza spadek w stosunku do roku poprzedniego o 0,3% oraz wzrost o 19,5% w odniesieniu do 2010 r.

Obroty ładunkowe portów w Gdańsku stanowiły 64,0% obrotów województwa pomorskiego ogółem. Największy udział w obrotach ładunkowych ogółem w gdańskich portach miały przeładunki z grupy „masowe ciekłe”, których przeładowano 13,1 mln t (41,6%) oraz „masowe suche” – odpowiednio 9,1 mln t (28,8%).

Dane dotyczące obrotów ładunkowych w portach morskich województwa pomorskiego znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn statystyczny województwa pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
 - „Transport i gospodarka morska w województwie pomorskim” – opracowanie sygnałne dostępne co roku,
 - „Gospodarka morska w województwie pomorskim” – publikacja dostępna co 3 lata.
-

ANEKS APPENDIX

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM SELECTED DATA ON POMORSKIE VOIVODSHIP

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Specification
Ludność ^{ab} w tys.	2199	2275	2284	2290	2296	2302	2308	2316	Population ^{ab} in thous.
Na 1000 ludności:									Per 1000 population:
małżeństwa zawarte	5,51	5,99	5,42	5,28	4,68	4,99	5,15	5,36	marriages contracted
urodzenia żywe	10,69	11,84	10,99	10,96	10,44	10,71	10,67	11,19	live births
zgony	8,44	8,51	8,48	8,95	8,76	8,75	9,13	9,15	deaths
przyrost naturalny	2,25	3,33	2,51	2,00	1,68	1,95	1,55	2,04	natural increase
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	0,49	1,17	1,00	0,85	0,81	0,86	0,98 ^c	1,53	internal and international net migration for permanent residence
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^d w tys.	243,9	277,8	284,6	282,3	277,8	282,7	287,4	301,9	Average paid employment in enterprise sector ^d in thous.
rok poprzedni = 100	•	102,9	102,4	99,2	98,4	101,8	101,7	105,1	previous year = 100
Bezrobotni zarejestrowani ^a w tys.	159,9	104,7	106,7	114,6	114,1	96,8	77,7	64,1	Registered unemployed persons ^a in thous.
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w %	19,2	12,3	12,5	13,4	13,2	11,1	8,9 [*]	7,3	Registered unemployment rate ^a in %
Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych ^a w %	83,5	79,9	80,3	80,8	84,0	85,3	83,6	84,0	Unemployed persons without benefit rights in total number of unemployed persons ^a in %
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	137	63	93	102	69	43	19	14	Unemployed persons per a job offer ^a
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^e w %	53,6	55,5	54,5	55,5	55,8	55,7	57,6	57,9	Activity rate by the LFS ^e in %
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^e w %	43,5	50,3	49,8	50,2	50,2	50,9	53,7	54,5	Employment rate by the LFS ^e in %
Stopa bezrobocia według BAEL ^e w %	18,9	9,3	8,5	9,6	10,1	8,6	6,6	5,7	Unemployment rate by the LFS ^e in %

^a Stan w końcu roku. ^b Dane od 2010 r. opracowano na podstawie wyników NSP 2011. ^c Do obliczenia salda migracji wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. ^d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^e Przeciętne w roku. Dla lat 2010-2016 dane nie są w pełni porównywalne z wynikami badań z poprzednich lat z powodu zmian metodologii i nowej podstawy uogólniania danych.

^a As of the end of the year. ^b Since 2010 data were compiled on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011. ^c For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used. ^d Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^e Annual average. For 2010-2016 data are not fully comparable with the results of the surveys for previous years due to methodological changes and a new base for generalization of the results.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM (cd.)

SELECTED DATA ON POMORSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Specification
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a w zł	2522,01	3388,40	3569,44	3680,51	3814,94	3974,86	4171,76	4358,51	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^a in PLN
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	•	455,6	453,3	452,9	449,4	447,1	448,8	450,8	Average monthly number of retirees and pensioners in thous.
rok poprzedni = 100	•	98,8	99,5	99,9	99,2	99,5	100,4	100,4	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	•	1580,15	1660,58	1746,98	1840,80	1900,33	1955,84	1991,44	Average monthly gross retirement pay and pension paid by ZUS in PLN
rok poprzedni = 100	•	106,7	105,1	105,2	105,4	103,2	102,9	101,8	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	•	955,08	986,42	1053,39	1126,00	1150,49	1186,54	1192,14	Average monthly gross retirement pay and pension for farmers in PLN
rok poprzedni = 100	•	104,8	103,3	106,8	106,9	102,2	103,1	100,5	previous year = 100
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100):									Price indices of consumer goods and services (previous year = 100):
ogółem	101,7	102,6	104,1	103,4	100,9	99,9	99,2	99,7	total
żywność i napoje bezalkoholowe	102,2	103,5	105,5	104,6	101,8	99,6	98,2	101,3	food and non-alcoholic beverages
odzież i obuwie	90,7	90,7	93,6	92,6	93,9	93,9	95,3	95,2	clothing and footwear
mieszkanie	103,2	103,6	105,9	105,0	102,4	100,9	100,8	100,0	dwelling
Plony zbóż podstawowych (z mieszkami zbożowymi) z 1 ha w dt	32,6	37,4	35,5	37,2	40,1	45,1	42,6	•	Basic cereals (including mixed cereals) yields per 1 ha per dt
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych ^b w szt.:									Farm animals stock per 100 ha agricultural land ^b in heads:
bydło ^c	24,3	26,0 ^d	26,3	26,6	27,0	27,5	26,9	28,4 ^e	cattle ^c
trzoda chlewna ^f	134,8	112,7 ^d	107,9	99,7	95,9	103,3	100,2	103,5 ^e	pigs ^f

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Patrz uwagi ogólne ust. 11 na str. 11. ^c Stan w czerwcu. ^d Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI. ^e Dane wstępne. ^f Stan w końcu czerwca; do 2013 r. – stan w końcu lipca.

^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^b See general notes item 11 on page 11. ^c As of June. ^d Data of the Agricultural Census as of 30 VI. ^e Provisional data. ^f As of the end of June; until 2013 – as of the end of July.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM (cd.)
SELECTED DATA ON POMORSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Specification
Wskaźnik cen skupu (rok poprzedni = 100):									<i>Price indices of procurement (previous year = 100):</i>
ziarna zbóż (bez siewnego)	81,2	123,5	117,7	107,5	85,7	91,0	95,8	95,3	<i>cereal grain (excluding sowing seed)</i>
żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt)	121,8	109,2	123,6	121,2	91,8	100,4	98,8	100,3	<i>cattle for slaughter (excluding calves)</i>
żywca rzeźnego wieprzowego	89,4	80,9	104,0	126,4	102,7	88,8	93,3	106,1	<i>pigs for slaughter</i>
Relacje cen skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do cen targowiskowych:									<i>Procurement price ^a per kg of pigs for slaughter to marketplace prices:</i>
1 kg żyta	9,2	5,7	4,6	5,3	6,7	7,4	8,1	9,0	<i>per kg of rye</i>
1 kg jęczmienia	8,3	6,3	4,6	5,3	6,3	5,8	6,1	6,9	<i>per kg of barley</i>
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (rok poprzedni = 100; ceny stałe)	•	114,3	110,4	105,4	102,0	109,7	104,6	105,3	<i>Sold production of industry ^b (previous year = 100; constant prices)</i>
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle ^b w tys.	134,5	135,4	131,9	128,3	128,2	132,3	135,6	141,6	<i>Average paid employment in industry ^b in thous.</i>
rok poprzedni = 100	•	98,6	97,4	97,3	99,9	103,2	102,5	104,4	<i>previous year = 100</i>
Produkcja sprzedana budownictwa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	•	103,0	115,4	99,4	97,3	116,3	103,3	93,3	<i>Sold production of construction ^b (previous year = 100; current prices)</i>
Produkcja budowlano-montażowa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	•	102,2	122,1	80,3	94,5	106,7	115,4	87,5	<i>Construction and assembly production ^b (previous year = 100; current prices)</i>
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie ^b w tys.	17,8	28,8	31,7	30,5	29,1	26,5	25,7	27,1	<i>Average paid employment in construction ^b in thous.</i>
rok poprzedni = 100	•	111,7	109,9	96,3	95,3	91,2	96,9	105,3	<i>previous year = 100</i>

^a Ceny bieżące bez VAT. ^b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Current prices excluding VAT. ^b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM (dok.)
SELECTED DATA ON POMORSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Specification
Mieszkania oddane do użytkowania	9841	11815	11887	14194	11901	10891	13182	13155	<i>Dwellings completed</i>
rok poprzedni = 100	115,3	82,2	100,6	119,4	83,8	91,5	121,0	99,8	<i>previous year = 100</i>
na 1000 ludności	4,5	5,3	5,2	6,2	5,2	4,7	5,7	5,7	<i>per 1000 population</i>
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	96,9	97,0	95,4	90,3	95,1	93,9	86,3	86,9	<i>average usable floor space of dwelling in m²</i>
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	•	112,4	117,0	105,7	109,6	110,0	103,7	94,8	<i>Retail sale of goods^a (previous year = 100; current prices)</i>
Podmioty gospodarki narodowej ^b	226421	260202	258197	265033	271784	275990	281861	286844	<i>Entities of the national economy^b</i>
rok poprzedni = 100	101,5	104,4	99,2	102,6	102,5	101,5	102,1	101,8	<i>previous year = 100</i>
w tym spółki handlowe	17724	22027	23051	24565	26431	27960	30281	32610	<i>of which commercial companies</i>
rok poprzedni = 100	103,9	105,2	104,6	106,6	107,6	105,8	108,3	107,7	<i>previous year = 100</i>
w tym z udziałem kapitału zagra- nicznego	3492	4151	4225	4382	4555	4678	4734	4915	<i>of which with foreign capital participation</i>
rok poprzedni = 100	104,7	102,1	101,8	103,7	103,9	102,7	101,2	103,8	<i>previous year = 100</i>
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsię- biorstwach niefinansowych ^c w %	•	94,8	96,0	95,8	95,3	96,8	95,3	95,0	<i>Cost level indicator in non-financial enterprises^c in %</i>
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsię- biorstwach niefinansowych ^c w %:									<i>Turnover profitability rate in non-financial enterprises^c in %:</i>
brutto	•	5,2	4,0	4,2	4,7	3,2	4,7	5,0	<i>gross</i>
netto	•	4,3	3,3	3,4	4,0	2,8	4,0	4,2	<i>net</i>
Nakłady inwestycyjne w przedsię- biorstwach ^c w mln zł (ceny bieżące)	2998,1	5271,1	5134,0	5043,0	5284,8	6103,2	6936,2	6135,4	<i>Investment outlays in enterprises^c in PLN m. (current prices)</i>
rok poprzedni = 100 (ceny bieżące)	•	71,1	97,4	98,2	104,8	115,5	113,6	88,5	<i>previous year = 100 (current prices)</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu roku. ^c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of the end of the year. ^c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM WEDŁUG MIESIĘCY
SELECTED DATA ON POMORSKIE VOIVODSHIP BY MONTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2015													
B – 2016													
Ludność ^a (w tys.)	A	•	•	•	•	•	2304,7	•	•	•	•	•	2307,7
Population ^a (in thous.)	B	•	•	•	•	•	2311,5	•	•	•	•	•	2315,6
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^b													
w tys.	A	285,9	284,6	285,7	286,0	286,0	286,4	287,1	286,7	286,8	288,2	288,1	289,1
Average paid employment in the enterprise sector ^b	B	296,0	297,2	298,1	298,4	298,7	300,9	301,3	301,6	302,6	303,5	304,0	304,6
in thous.													
poprzedni miesiąc = 100	A	100,9	99,6	100,4	100,1	100,0	100,1	100,3	99,9	100,0	100,5	100,0	100,3
previous month = 100	B	102,4	100,4	100,3	100,1	100,1	100,8	100,1	100,1	100,3	100,3	100,2	100,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	103,1	102,4	102,5	102,2	101,6	101,4	101,6	101,4	101,6	101,9	101,8	102,1
corresponding month of previous year = 100	B	103,5	104,4	104,3	104,3	104,4	105,1	104,9	105,2	105,5	105,3	105,5	105,4
Bezrobotni zarejestrowani ^a w tys.	A	101,8	101,7	98,0	93,3	87,6	82,4	79,3	77,9	77,2	76,3	76,8	77,7
Registered unemployed persons ^a in thous.	B	82,4	82,6	79,3	75,2	71,1	66,9	64,6	64,0	63,5	62,7	63,2	64,1
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w %	A	11,6	11,6	11,2	10,7	10,1	9,6	9,2	9,1	9,0	8,9	9,0	8,9*
Registered unemployment rate ^a in %	B	9,3	9,3	9,0	8,5	8,1	7,6	7,4	7,3	7,3	7,2	7,2	7,3
Oferty pracy zgłoszone w ciągu miesiąca	A	4552	5952	8247	7101	8694	7838	7757	8180	8942	7657	6326	5843
Job offers declared during a month	B	6164	8632	10005	10274	10023	11204	9103	10275	9790	8543	7869	6451
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	A	34	27	20	19	13	12	13	11	11	15	15	19
Registered unemployed persons per job offer ^a	B	18	16	12	10	9	8	10	8	8	10	11	14
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze													
przedsiębiorstw ^b w zł	A	4001,06	4054,98	4370,53	4134,89	4049,80	4089,61	4192,91	4114,12	4182,42	4180,17	4165,38	4466,91
Average monthly gross wages and salaries in the	B	4121,48	4193,14	4441,77	4349,91	4339,76	4307,08	4397,48	4331,86	4321,00	4349,61	4355,66	4678,68
enterprise sector ^b in PLN													
poprzedni miesiąc = 100	A	93,8	101,3	107,8	94,6	97,9	101,0	102,5	98,1	101,7	99,9	99,6	107,2
previous month = 100	B	92,3	101,7	105,9	97,9	99,8	99,2	102,1	98,5	99,7	100,7	100,1	107,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	104,8	106,6	105,1	104,8	105,0	104,0	104,8	105,3	107,0	104,7	106,3	104,7
corresponding month of previous year = 100	B	103,0	103,4	101,6	105,2	107,2	105,3	104,9	105,3	103,3	104,1	104,6	104,7

a Stan w końcu okresu. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a As of the end of the period. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON POMORSKIE VOIVODSHIP BY MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2015	B – 2016												
Wskaźnik cen:													
<i>Price indices of:</i>													
towarów i usług konsumpcyjnych:													
<i>consumer goods and services:</i>													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	•	•	98,6 ^a	•	•	99,3 ^b	•	•	99,4 ^c	•	•	99,6 ^d
<i>corresponding period of previous year = 100</i>	B	•	•	99,3 ^a	•	•	99,3 ^b	•	•	99,7 ^c	•	•	100,5 ^d
skupu ziarna zbóż:													
<i>procurement of cereal grain:</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	104,6	98,4	95,7	93,1	98,7	100,7	94,8	102,4	100,8	98,8	105,6	101,9
<i>previous month = 100</i>	B	98,9	94,9	101,7	98,9	99,9	101,8	98,2	91,8	109,4	77,8	104,5	104,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	101,0	108,1	91,9	81,5	87,4	86,1	96,8	95,0	94,8	96,4	100,5	94,7
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	89,6	86,4	91,8	97,5	98,7	99,9	103,5	92,8	100,8	104,9	96,9	99,8
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt):													
<i>procurement of cattle for slaughter (excluding calves):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	106,6	105,0	99,0	95,7	100,0	107,3	92,7	101,0	99,3	99,8	106,3	100,5
<i>previous month = 100</i>	B	99,8	108,5	90,7	104,8	100,2	102,1	92,1	99,8	105,5	138,2	96,1	103,6
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	97,3	107,2	109,4	100,3	100,0	109,9	102,0	100,7	105,1	109,5	116,8	112,8
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	105,7	109,2	100,0	109,5	109,7	104,4	103,7	102,4	108,8	120,0	95,9	98,9
skupu żywca rzeźnego wieprzowego:													
<i>procurement of pigs for slaughter:</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	96,5	125,8	85,2	100,0	96,4	102,0	101,7	100,5	103,1	97,5	88,9	95,7
<i>previous month = 100</i>	B	100,8	104,7	100,0	103,9	108,4	108,6	116,6	101,5	91,8	99,2	99,0	101,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	82,7	116,3	92,5	86,0	83,8	82,6	83,5	85,1	91,4	96,4	104,4	88,9
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	92,8	77,2	90,7	94,3	105,9	112,9	129,4	130,6	116,4	104,8	126,9	134,4

a-d Dane dotyczą okresów (miesiący): a I-III, b IV-VI, c VII-IX, d X-XII.

a-d Data concern periods (months): a I-III, b IV-VI, c VII-IX, d X-XII.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON POMORSKIE VOIVODSHIP BY MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2015													
B – 2016													
Relacja ceny skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do ceny													
targowiskowej 1 kg żyta	A	6,5	9,1	8,0	7,5	7,7	7,8	7,3	7,7	8,0	7,6	7,1	6,7
Procurement price ^a per kg of pigs for slaughter to	B	6,1	7,2	7,0	7,3	8,2	8,1	12,0	12,5	9,6	9,6	9,5	9,0
marketplace price per kg of rye													
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny stałe):													
Sold production of industry ^b (constant prices):													
poprzedni miesiąc = 100	A	90,1	100,3	110,4	99,9	99,1	99,7	104,0	96,1	105,5	105,1	97,1	101,6
previous month = 100	B	94,8	94,5	111,2	97,6	95,8	106,5	96,4	106,8	101,2	100,3	104,6	90,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	100,4	109,5	109,6	103,8	104,1	101,1	104,9	103,1	100,5	100,4	106,1	107,6
corresponding month of previous year = 100	B	113,2	106,8	107,5	105,0	101,5	108,4	100,5	111,8	107,2	102,3	110,3	97,9
Produkcja budowlano-montażowa ^b (ceny bieżące):													
Construction and assembly production ^b (current prices):													
poprzedni miesiąc = 100	A	33,3	92,6	143,4	101,8	103,7	122,9	92,6	116,5	131,3	87,9	116,2	117,9
previous month = 100	B	30,5	117,9	128,2	116,8	83,7	115,5	97,2	105,1	104,6	147,8	100,4	93,8
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	139,5	93,0	115,1	100,0	95,5	87,3	87,0	115,5	122,1	76,9	127,9	98,1
corresponding month of previous year = 100	B	89,8	114,4	102,3	117,3	94,7	89,0	93,4	84,2	67,0	112,7	97,3	77,4
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku													
roku)	A	1107	1652	2539	3225	3853	4947	6240	7456	8644	10226	11467	13182
Dwellings completed (since the beginning of the year)	B	647	1660	2536	3432	3960	4711	5677	6781	7931	9299	11526	13155
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	150,6	125,1	127,1	106,6	109,6	108,1	116,7	121,7	127,5	127,5	119,8	121,0
corresponding period of previous year = 100	B	58,4	100,5	99,9	106,4	102,8	95,2	91,0	90,9	91,8	90,9	100,5	99,8

^a Ceny bieżące bez VAT. ^b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Current prices excluding VAT. ^b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (dok.)

SELECTED DATA ON POMORSKIE VOIVODSHIP BY MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2015													
B – 2016													
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (ceny bieżące):													
<i>Retail sale of goods ^a (current prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	77,4	96,3	120,7	97,0	99,5	103,2	103,6	94,3	101,8	110,3	92,9	120,1
<i>previous month = 100</i>	B	65,9	97,2	112,7	102,9	101,7	106,9	101,0	98,7	96,7	107,5	95,1	119,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	106,2	103,6	105,7	101,7	105,9	106,9	102,2	96,0	103,8	106,3	108,4	109,8
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	93,4	94,3	88,0	93,4	95,4	98,8	96,3	100,8	95,8	93,3	95,6	94,7
Podmioty gospodarki narodowej ^b	A	276221	273170	276705	277515	278458	279906	281103	281692	282129	282820	282311	281861
<i>Entities of the national economy ^b</i>	B	282146	282723	283191	283706	284658	284270	285058	285565	285652	285977	286386	286844
w tym spółki handlowe	A	28167	28262	28609	28776	28976	29165	29376	29511	29699	29881	30065	30281
<i>of which commercial companies</i>	B	30441	30645	30813	30998	31173	31399	31555	31740	31938	32121	32335	32610
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	A	4690	4695	4728	4730	4735	4739	4743	4750	4745	4736	4731	4734
<i>of which with foreign capital participation</i>	B	4745	4790	4805	4812	4829	4843	4843	4853	4860	4867	4885	4915
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c :													
<i>Profitability rate of turnover in non-financial enterprises ^c:</i>													
brutto w %	A	•	•	5,2	•	•	5,9	•	•	5,5	•	•	4,7
<i>gross in %</i>	B	•	•	4,8	•	•	4,9	•	•	5,5	•	•	5,0
netto w %	A	•	•	4,4	•	•	5,0	•	•	4,7	•	•	4,0
<i>net in %</i>	B	•	•	4,0	•	•	4,1	•	•	4,7	•	•	4,2
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c w mln zł (ceny bieżące)	A	•	•	1120,4	•	•	2634,3	•	•	4404,0	•	•	6936,2
<i>Investment outlays in non-financial enterprises ^c in PLN m. (current prices)</i>	B	•	•	1157,8	•	•	2583,4	•	•	4128,3	•	•	6135,4
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące)	A	•	•	114,2	•	•	113,8	•	•	124,3	•	•	113,6
<i>corresponding period of previous year = 100 (current prices)</i>	B	•	•	103,3	•	•	98,1	•	•	93,7	•	•	88,5

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu okresu.
^c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane prezentowane są narastająco.

^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the period.
^c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons; data are presented cumulatively.

PLAN WYDAWNICZY URZĘDU STATYSTYCZNEGO W GDAŃSKU NA 2017 R.

	Formy wydawnicze	Planowany termin wydania/ /zamieszczenia w Internecie
ROCZNIKI STATYSTYCZNE		
Rocznik statystyczny województwa pomorskiego 2017	książka, Internet, CD-ROM	grudzień
Województwo pomorskie 2017 – podregiony, powiaty, gminy	książka, Internet, CD-ROM	grudzień
INFORMACJE I OPRACOWANIA STATYSTYCZNE		
Biuletyn statystyczny województwa pomorskiego	Internet	marzec, maj, sierpień, listopad
Warunki życia ludności w województwie pomorskim, obwodzie kaliningradzkim i Sankt Petersburgu	książka, Internet	styczeń
Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie pomorskim w 2016 r.	Internet	marzec
Działalność innowacyjna w województwie pomorskim w latach 2013-2015	książka, Internet	marzec
Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego w 2016 r.	książka, Internet	maj
Rolnictwo w województwie pomorskim w 2016 r.	Internet	czerwiec
Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie pomorskim w 2016 r.	książka, Internet, CD-ROM	wrzesień
Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie pomorskim w 2016 r.	Internet	październik
Warunki życia ludności w województwie pomorskim w latach 2014-2016	książka, Internet	październik
Edukacja w województwie pomorskim w roku szkolnym 2016/2017	książka, Internet	listopad
Rynek pracy w województwie pomorskim w 2016 r.	książka z CD-ROM, Internet	listopad
FOLDERY I MATERIAŁY OKOLICZNOŚCIOWE		
Województwo pomorskie w liczbach 2017	folder Internet	wrzesień
OPRACOWANIA SYGNALNE I OKOLICZNOŚCIOWE (INFOGRAFIKI)		

Dostępne w formie elektronicznej na stronie internetowej Urzędu: <http://gdansk.stat.gov.pl> w zakładce „Opracowania bieżące” oraz w zakładce „Infografiki”.

SPRZEDAŻ WYDAWNICTW US I GUS (detaliczna i wysyłkowa):

Informatorium Statystyczne parter, pok. nr 3, czynne w godzinach: poniedziałek-piątek 7.30-14.30
tel. (58) 768 32 10, tel./fax (58) 768 32 32